

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
The Quality Development of Cultural Tourism
in North Eastern

ได้รับทุนอุดหนุนจาก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผลงานการวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการแต่เพียงผู้เดียว

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
The Quality Development of Cultural Tourism
in North Eastern

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา สุคันธสิริกุล
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555
ผลงานวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว

สิงหาคม 2556

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ได้นั้น เพราะได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยสำนักงบประมาณ (ภายใต้การพิจารณาจัดสรรโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ภายใต้ชุดโครงการ การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม โดย รศ.ดร.ขวัญกมล ดอนขวา เป็นหัวหน้าชุดโครงการ) โครงการจัดสรรทุนวิจัยแก่ชุดโครงการวิจัยเพื่อการเพิ่มผลผลิตด้านวิจัยของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการในงานประเพณีงานแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของนักวิจัย และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในงานประเพณีงานแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

งานวิจัยเรื่องนี้สามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากได้รับการอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีรชญา มณีเนตร ที่ช่วยให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ นอกจากนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ทิมชุมทดเถียร ได้กรุณาให้ข้อสังเกตที่เป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และทำให้ผลงานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สุดท้ายขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัย นางสาวธัญญา อินทรพานิช ที่มีส่วนช่วยอย่างมาก ในการทำงานวิจัยเรื่องนี้ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กาญจนา สุค์ณศิริกุล

สิงหาคม 2556

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ 1) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว และ 3) เปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้กำหนดการจัดรูปแบบกิจกรรมในงานประเพณี ทั้งที่มาจากภาครัฐและเอกชน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมภายในงานประเพณี ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 327 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิงในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test และ F-test

ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ในงานประเพณีส่วนใหญ่เป็นทางพุทธศาสนา การประกอบพิธีกรรมสืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบัน และมีกิจกรรมเสริมเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและน่าสนใจ และความงามทางศิลปวัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การแสดงและการละเล่น 2) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นลักษณะภูมิประเทศ การวางผังเมืองและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่ไม่สามารถขยายได้ เป็นต้น โดยหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันให้การสนับสนุน และจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และ 3) การบริหารจัดการ มีการจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การรักษาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงสภาพแวดล้อมเป็นอย่างดี และมีหน่วยงานในการประเมินผลการดำเนินงาน แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลให้การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาจเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ดังนั้นจึงมีการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับกิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ในรูปของการให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่

นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20-35 ปี เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง และมากับกลุ่มเพื่อน โดยมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 3,000 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักค้างคืน โดยพักบ้านของตนเองหรือคนรู้จัก และโรงแรมหรือรีสอร์ท ได้รับรู้ข้อมูลจากเพื่อนหรือญาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการในด้านบุคลากรเป็นลำดับแรก รองลงมาคือด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการ ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มี

ความต้องการด้านการให้บริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน และด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน และนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน

ABSTRACT

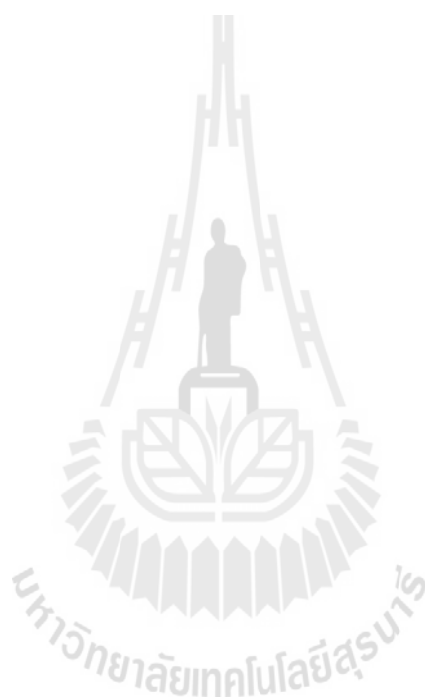
The research objectives of this study were the quality development of cultural tourism in north-east Thailand 1) to study cultural tourism capability with regard to the traditional festivals in north-east Thailand, 2) to study tourists' behavior and needs, and 3) to compare tourists' needs in terms of demographic characteristics. A semi-structured interview and a questionnaire were used as instruments. The sample consisted of 17 people from government and private sectors who are responsible for organizing the local festivals. Content analysis was used to analyze the interview data. In addition, questionnaires were distributed to 327 tourists who visited traditional festivals. Descriptive analysis was used with respect to frequency, percentage, mean and standard deviation. Inferential statistics were used to test the hypotheses by mean of a t-test, and an F-test.

The results of the study revealed that cultural tourism capability included 3 particular perspectives: 1) The main aspects that interested tourists were: the tourist attractions which had a unique life-style, wisdom, and knowledge from Buddhism and the practices of ancestors from the past to the present. Other modern activities of interest included attractions, and aesthetics including dress, language used for communication, local life-style, and entertainments. 2) Limitations to the development of cultural tourism resulted from: a lack of infrastructures, geographic, and suitable buildings and access to them which limited the future development of cultural tourism. Various organizations have developed and renewed sufficient infrastructures to assist policy management, budget control and personnel. 3) Administrative management: tourist attractions need to be maintained by preserving or improving the environment. It will be necessary to establish an organization which monitors and evaluates the effects of these factors. However, social change has also affected the management of tourist activity through changes of lifestyle, tradition and local culture. Hence, the sharing of knowledge and raising of awareness in relation to tourists, business owners and the community is necessary.

Most of the tourists were females, aged 20-35 years, occupied students, who held a bachelor's degree, and received net monthly incomes of less than 10,000 baht, used private car for travelling, came with friends, paid less than 3,000 baht to stay overnight at their own or friends' accommodation, or hotels, and obtained information from friends or relatives about their vacations.

The tourists stated that there were many needs at high level and considerable needs in cultural tourism as a whole and in all aspects: people, physical evidence, service, cost, place, promotion and process, respectively. Tourists in different age groups, at different levels of education, with different occupations

and incomes expressed different needs with regard to cultural tourism. The tourists with different age groups agreed differently with having needs to service, promotion, cost, place, and process; at different levels of education agreed differently with having needs to promotion, and service; with different occupations agreed differently with having needs to promotion and different income agreed differently with having needs to service, place, promotion and process.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อ (ภาษาไทย).....	ข
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ).....	ง
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
1.5 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	7
1.6 คำนิยามศัพท์.....	10
2 บริทัศน์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว.....	44
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว.....	48
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการตลาดบริการ.....	54
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม).....	60
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	65
3.1 วิธีการวิจัย.....	65
3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และสถานที่ทำการวิจัย.....	65
3.3 เครื่องมือในการวิจัย.....	66
3.4 การสร้างและพัฒนาของเครื่องมือ.....	67
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ.....	87
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ มาเที่ยว ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ....	103
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ มา ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์.....	121
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	140
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	140
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	140
5.3 อภิปรายผลการวิจัย.....	151
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	157
5.4.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย.....	157
5.4.2 ข้อเสนอแนะจากนักวิจัย.....	159

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	160
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนาและแบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้างและแบบสอบถาม.....	168
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือ.....	190
ภาคผนวก ค การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม.....	194

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของไทยตั้งแต่ปี 2550 ถึง 2552.....	2
2 กิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี ประจำปี 2555	35
3 กำหนดการการจัดงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโชนประจำปี 2555.....	39
4 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	87
5 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	89
6 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่น ผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	92
7 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่น ผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	94
8 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	98
9 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	99
10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	103
11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านบุคลากรเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	104
12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นรายข้อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี...	104
13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการให้บริการเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มา เที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	105
14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านค่าใช้จ่ายเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มา เที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	106
15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสถานที่ในการจัดงานเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	106
16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
17	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านกระบวนการให้บริการเป็นรายชื่อของ นักท่องเที่ยวที่มางานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	108
18	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	109
19	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านบุคลากรเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	109
20	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านค่าใช้จ่ายเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	110
21	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการให้บริการเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยว งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	111
22	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นรายชื่อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	111
23	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสถานที่ในการจัดงานเป็นรายชื่อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	1 112
24	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นรายชื่อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	1 113
25	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านกระบวนการให้บริการเป็นรายชื่อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.....	1 113
26	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	114
27	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านบุคลากรเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	115
28	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นรายชื่อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ งานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการให้บริการเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มา เที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	116
30 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านค่าใช้จ่ายเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	117
31 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสถานที่ในการจัดงานเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	118
32 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นรายข้อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ งานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	119
33 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านกระบวนการให้บริการเป็นรายข้อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ งานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	119
34 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้านของ นักท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ (t-test).....	121
35 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มา เที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ.....	122
36 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีจำแนกตามสถานภาพ.....	123
37 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาจาก ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีจำแนกตามระดับการศึกษา....	124
38 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ.....	125
39 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน.....	126
40 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามเพศ (t-test).....	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
41 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาจากงาน ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ.....	128
42 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาจากงาน ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพ.....	129
43 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	130
44 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาจากงาน ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยจำแนกตามอาชีพ.....	131
45 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน.....	132
46 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้านของ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ (t-test).....	133
47 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มา ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามอายุ.....	134
48 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มา ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพ.....	135
49 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มา ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	136
50 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มา ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามอาชีพ.....	137
51 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน.....	138

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	10
2 สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ปี 2548 – 2553.....	15
3 แผนที่บริเวณจัดงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขนประจำปี 2555.....	41
4 แผนที่การเดินทางไปชมงานประเพณีบุญหลวง และการละเล่นผีตาโขน.....	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของโลก เห็นได้จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกปี ซึ่งก่อให้เกิดผลทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมเมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมใหญ่ๆ หลายอุตสาหกรรม ทั้งทางด้านการว่าจ้างแรงงานหมุนเวียนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และตลาดแรงงานในการท่องเที่ยวมีการขยายการเติบโตจากเดิมมากขึ้นหลายเท่าตัว ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นการขยายตัวของการท่องเที่ยวที่มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วสำหรับในประเทศไทยนั้น ได้ให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวมานานกว่า 40 ปี ส่งผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวปรากฏอย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เห็นได้จากผลประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศสูงขึ้น (วรรณพร วาณิชชานุกการ, 2540 : 10) ทั้งยังเป็นตัวช่วยสร้างงานและกระจายรายได้ไปยังท้องถิ่น ดังนั้นรัฐบาลพยายามผลักดันนโยบายเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศและวางกลยุทธ์เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์, 2549)

การจัดการคุณภาพของการท่องเที่ยวไทยนับว่ามีศักยภาพและความสามารถที่สูงติดลำดับแนวหน้าของเอเชียและเป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วโลกจนภาครัฐได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อสร้างความเป็นเลิศด้านการท่องเที่ยวในตลาดโลก โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยให้เป็นมหานครท่องเที่ยวแห่งเอเชีย จากการเปรียบเทียบศักยภาพด้านการท่องเที่ยวทั้ง 124 ประเทศของไทย (World Economic Forum) พบว่า ประเทศไทยมีลำดับที่ดีขึ้น แม้ต้องเผชิญกับความเสี่ยงและวิกฤตในหลายด้าน ในปี 2550 ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 43 ของโลก ปี 2551 ขยับขึ้นมาอยู่ในลำดับที่ 42 ของโลก และปี 2552 ขยับขึ้นมาอยู่ในลำดับที่ 39 ของโลก โดยประเทศไทยเป็นที่ยอมรับเรื่องการท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรมนุษย์ ธรรมชาติ และวัฒนธรรม ความคุ้มค่าด้านราคา และความตั้งใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวดังตารางที่ 1 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554 : 14)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของไทยตั้งแต่ปี 2550 ถึง 2552

ลำดับ				
ปี	ดัชนีภาพรวม	ดัชนีความพร้อมของภาครัฐ (กฎ ระเบียบ บริการพื้นฐาน)	ดัชนีความพร้อมของภาคธุรกิจ	ดัชนีความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยว
2550	43	41	35	59
2551	42	63	42	30
2552	39	70	40	19

ที่มา: World Economic Forum, 2009

อย่างไรก็ดีการเร่งพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยที่ผ่านมาปรากฏว่ามีผลทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยผลทางด้านบวกก็คือการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยจะเห็นได้ว่ามีรายได้เพิ่มมากขึ้นในทุกปี เกิดการขยายตัวของอัตราการจ้างแรงงานในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบโทรคมนาคม เป็นต้น ผลกระทบในแง่ลบที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของการท่องเที่ยว คือ เกิดความเสื่อมโทรมพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เกิดปัญหาด้านมลภาวะที่เป็นพิษในด้านต่างๆ เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาการจราจร ปัญหาด้านอาชญากรรม เป็นต้น จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น รูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวจึงมักจะประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่แหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

นอกจากความสำคัญของการท่องเที่ยวที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่งผลให้การท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันรุนแรงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความอ่อนไหวง่ายจากปัจจัยลบทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความท้าทายต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยมาจากหลายประเด็น ดังนี้

ประเด็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความถดถอยของเศรษฐกิจโลก การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง การขยายตัวของอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ อาทิ บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน ส่งผลต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลกที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้าและบริการ การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ส่งผลให้ประเทศไทยต้องพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกและเตรียมความพร้อมต่อการผันผวนของค่าเงิน รวมทั้งจะต้องพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ

ประเด็นผลกระทบด้านสังคม การให้ความสนใจกับชุมชน มรดกทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุ ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องปลอดภัย สะอาด มีการรักษาสภาพแวดล้อม และใช้สื่อสารสนเทศในการท่องเที่ยวมากขึ้น รูปแบบของการท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มท่องเที่ยวแบบอิสระสนใจการท่องเที่ยวเฉพาะทาง เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health and Wellness Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นต้น นอกจากนี้ผลกระทบด้านสังคม กระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมโลกที่เข้ามาในประเทศไทย การเปิดการค้าเสรี ก่อให้เกิดการอพยพย้ายถิ่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนไทยทั้งระดับครอบครัว ชุมชนและประเทศ เกิดการสูญหายของวัฒนธรรมพื้นถิ่น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

ประเด็นผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้สถานการณ์และแนวโน้มความเสี่ยงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะปัญหามลพิษ อุณหภูมิโลกที่ร้อนขึ้น การกัดเซาะของชายฝั่ง ภาวะภัยแล้ง และน้ำท่วม ส่งผลต่อความงามและบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามและเป็นภาคีในกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) รวมทั้งได้ร่วมลงนามรับรองพิธีสารโตเกียวร่วมรับผิดชอบการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ดังนั้น ประเทศไทยจะต้องเตรียมพร้อมรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยการคำนึงถึงการท่องเที่ยวที่สะอาด (Green Tourism) การพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในทุกระดับให้มีศักยภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวต้องปรับเตรียมความพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้การทวิสมรรถนะเทคโนโลยีด้านการบินและการขยายตัวของกิจการสายการบินต้นทุนต่ำ ส่งเสริมให้เกิดการเดินทางบ่อยขึ้น และระยะเวลาในการพำนักของนักท่องเที่ยวแต่ละครั้งสั้นลง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554 : 1-2)

ความสำคัญที่กล่าวมาส่งผลให้มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศเป็นหลัก ทำให้เกิดการเร่งรัดพัฒนาการท่องเที่ยว โดยแรงผลักดันจากทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อผลประโยชน์ตรงกันคือ รายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวที่แม้จะเติบโตขึ้นทุกปีแต่เป็นการเติบโตบนฐานความสัมพันธ์ทางสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายรายได้ไม่เป็นธรรมต่อคนในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาต้องถูกทบทวน เกิดการปรับตัวจัดสมดุลใหม่ เห็นได้จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ได้มีการปรับตัว เรื่องนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศ เช่น จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute : TDRI) และทำให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) จัดทำนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) แห่งชาติขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลไทย จึงพยายามส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว เห็นได้ชัดเจนชัดเริ่มจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชนและการที่รัฐบาลออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 ยังคงเน้นการส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรชุมชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่อยู่ภายใต้กรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน เป็นการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวพื้นเมืองที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมจะอยู่ในรูปแบบที่ได้รับความรู้หรือประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมจากแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็มีความเพลิดเพลินรวมอยู่ภายใต้กรอบของการมีจิตสำนึกในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่น เดินทางมาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งที่ไม่มีในท้องถิ่นของตน จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน การท่องเที่ยวได้ใช้วัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการดำเนินกิจการ ในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสร้างรายได้ การจ้างงาน นำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งวัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม กลุ่มชาติพันธุ์ใด ชาติพันธุ์หนึ่ง ที่ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ วัฒนธรรม กฎหมาย ประเพณี พิธีกรรม วิทยาการและทุกสิ่งทุกอย่างที่คิดขึ้นทำขึ้นในสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมที่นำมาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวนั้นเป็นวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือมีลักษณะเป็นรูปธรรมที่จะนำมาพัฒนาให้เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวนั้น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว โบราณวัตถุสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ และการละเล่นพื้นบ้าน เทศกาลงานประเพณี งานศิลปหัตถกรรมสินค้าท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และอัตลักษณ์ไมตรีของคนไทย (สามพร มณีไมตรีจิต, 2539 : 14)

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น กระทรวงวัฒนธรรมได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า หมายถึง การศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความ

สวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคน ในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี สำหรับศิลปะการแสดงของภาคอีสาน ส่วนใหญ่มีมีจังหวะสนุกสนานรื่นเริงจากเครื่องดนตรีหลายชิ้น เช่น เข้รำโปงลาง หมอลำ ระเบ้าพนมรุ้ง เพลงโคราช ระเบ้ากะลา ภาษาที่ใช้ประกอบเพลงก็จะเป็น ภาษาถิ่นอีสาน

งานประเพณีแห่ผีตาโชนจัดเป็นส่วนหนึ่งในงานบุญประเพณีใหญ่หรือที่เรียกว่า "งานบุญหลวง" หรือ "บุญผะเหวด" ซึ่งตรงกับเดือน 7 มีขึ้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และจัดเป็นการละเล่นที่ถือเป็นประเพณีทุกปี เกี่ยวโยงกับงานบุญพระเวสหรือเทศน์มหาชาติประจำปีกับพระธาตุศรีสองรัก ปุชนิยมสถานที่สำคัญของชาวด่านซ้าย จัดขึ้นบริเวณวัดโพนชัยและหน้าที่ว่าการอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโชนของอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นประเพณีสำคัญ เพราะอยู่ในฮีตสิบสองเดือนสี่ งานบุญผะเหวด (พระเวส) ของอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย แห่ผีตาโชนแม้จะมีเล่นในอีสานถิ่นอื่นบ้าง แต่ที่วัดโพนชัย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยเป็นที่รู้จัก และจะยังคงอยู่คู่กับ "พระธาตุศรีสองรัก" ตลอดไป มีการกล่าวกันว่า การแห่ผีตาโชนเกิดขึ้นเมื่อครั้งที่พระเวสสันดรและนางมัทรีจะเดินทางออกจากปากลับสู่เมืองบรรดา ผีป่าหลายตนและสัตว์นานาชนิดอาลัยรักจึงพาแห่แหนแฝงตัวแฝงตนมากับชาวบ้านเพื่อมาส่งทั้งสองพระองค์กลับเมือง "ผีตามคน" หรือ "ผีตาขน" จนกลายมาเป็น "ผีตาโชน" อย่างในปัจจุบัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

งานประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีทางพุทธศาสนาซึ่งมีความเจริญในพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาเป็นเวลายาวนาน ถือเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดอุบลราชธานี โดยได้กำหนดจัดงานขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 8 และแรม 1 ค่ำเดือน 8 หรือวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา จัดให้มีขึ้นทุกปี จากการสอบถามผู้สูงอายุได้ความว่า ชาวอุบลราชธานี ได้ทำต้นเทียนประกวดประชันความวิจิตรบรรจงกัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 จนเมื่อปี พ.ศ. 2520 จังหวัดอุบลราชธานีได้จัดงานสัปดาห์ประเพณีแห่เทียนพรรษา ให้เป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่และมหิหาร สถานที่จัดงานคือ บริเวณทุ่งศรีเมืองและศาลาจตุรมุข มีการประกวดต้นเทียน 2 ประเภท คือ ประเภทติดพิมพ์ และประเภทแกะสลัก โดยขบวนแห่จากคุ้มวัดต่างๆ พร้อมนางฟ้าประจำต้นเทียน จะเคลื่อนขบวนจากหน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม ไปตามถนน มาสิ้นสุดขบวนที่ทุ่งศรีเมือง และการแสดงสมโภชต้นเทียนเป็นแสงไฟต้องลำเทียนงามอร่ามไปทั้งงาน งานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากจะเป็นงานที่แสดงออกถึงการยึดมั่นสืบสานงานบุญทางพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัดของชาวเมืองอุบลราชธานีแล้ว ยังเป็นงานที่แสดงออกถึงวิวัฒนาการด้านศิลปะของสกุลช่างเมืองอุบลราชธานีอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากบรรดาช่างศิลป์เมืองอุบลราชธานี ที่มีอยู่มากมายหลากหลายแขนง และผลิตงานด้านศิลปะอย่างต่อเนื่องตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นงานศิลปะร่วมสมัย งานหัตถกรรมพื้นบ้าน และงานก่อสร้างตกแต่งโบสถ์วิหารต่างๆ จะใช้โอกาสในช่วงเทศกาลนี้กลับมาทดสอบ ทดลองและประลองฝีมือเชิงช่างโดยผ่านต้นเทียนพรรษา ดังนั้นผู้ที่มาร่วมงานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัด

อุบลราชธานี จึงสามารถชื่นชมและศึกษากิจกรรมของงาน ทั้งในด้านการสืบสานจารีตประเพณีพื้นเมือง และในด้านศิลปการตกแต่งต้นเทียน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมอย่างต่อเนื่อง โดยศักยภาพทางการตลาดถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ซึ่งศักยภาพทางการตลาด ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่นักท่องเที่ยวใช้ในการพิจารณาเลือกแหล่งท่องเที่ยวในเทศกาลต่างๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเลือกศึกษาจากงานประเพณีของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ได้แก่ งานแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน และเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมในการท่องเที่ยวและความต้องการจากนักท่องเที่ยวที่มาร่วมงานประเพณีดังกล่าว ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดที่มีอยู่ รวมทั้งเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการกำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-interview Structured) เป็นเครื่องมือ และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดการจัดรูปแบบกิจกรรมในงาน ประเพณี ทั้งที่มาจากภาครัฐและเอกชน ทั้ง 2 พื้นที่ จำนวน 20 คน พื้นที่ละ 10 คน และกลุ่มที่ 2 หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มาร่วมกิจกรรมงานประเพณีที่จัดขึ้น จำนวน 327 คน ได้แก่ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 160 คน และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำนวน 167 คน โดยเน้นศึกษาในเรื่องศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลสรุปที่ได้จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการส่งเสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนหรือส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการจัดงานประเพณีที่จัดขึ้นของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญและสืบทอดประเพณีท้องถิ่นของตนเอง รวมถึงเพิ่มศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวมากขึ้น

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้ทำการศึกษากรอบแนวคิดในการวิจัยจาก 3 กรอบแนวคิด ประกอบด้วย 1) แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว 2) แนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภค และ 3) แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการ

แนวคิดที่ 1 ศักยภาพการท่องเที่ยว โดยประยุกต์จากมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2549) ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การที่แหล่งท่องเที่ยวมีจุดดึงดูดความสนใจหรือมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจ

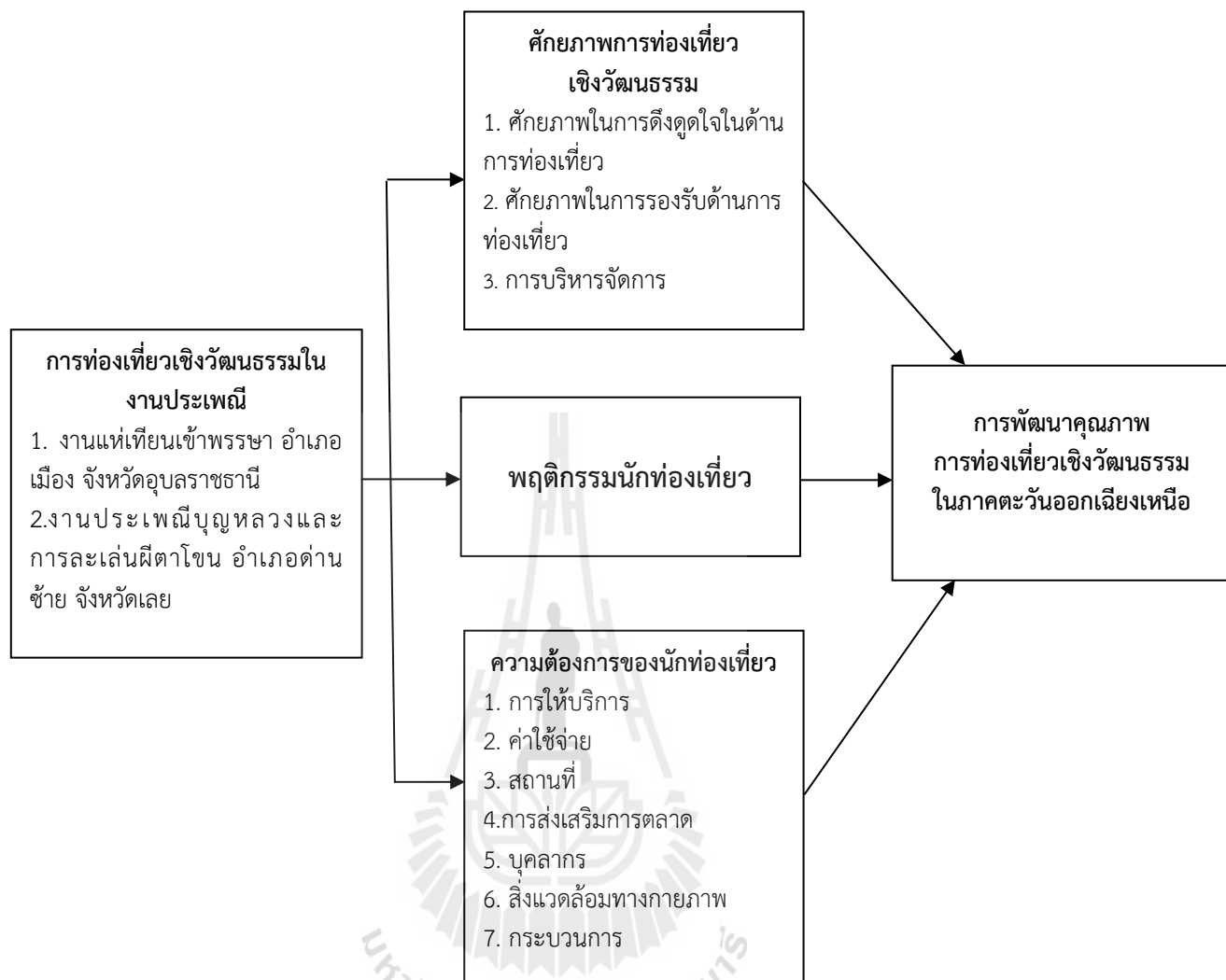
ให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ของวิถีชีวิต และภูมิปัญญา มีความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม และจากการที่วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมของมนุษย์ที่สั่งสมมาแต่อดีตและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นความสามารถในการสืบทอดทางวัฒนธรรม ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ความผูกพันต่อท้องถิ่น และความเข้มแข็งในการรักษาวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญในการรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่ ซึ่งเป็นจุดเสริมศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ อีกทั้งศักยภาพในทางกายภาพและการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวด้วย 2) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งวัฒนธรรมนั้นๆ ให้มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว เช่น แหล่งวัฒนธรรมอาจมีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวสูง แต่มีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว ทำให้ศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยวลดลงไปด้วย และ 3) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ดูแล การดำเนินงาน การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

แนวคิดที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว จากพฤติกรรมผู้บริโภค 6W1H ศิริวรรณ เสรีรัตน์ ปริญญา ลักษิตานนท์ ศุภร เสรีรัตน์ และองอาจ ปะทวนิช (2541) ได้กล่าวถึง การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภค (Analyzing Consumer Behavior) ว่าเป็นการค้นหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อและการใช้ของผู้บริโภค เพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการและพฤติกรรมการซื้อและการใช้ของผู้บริโภค โดยข้อมูลที่ได้อาจนำมาจัดกลยุทธ์การตลาดที่สามารถสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม โดยใช้คำถามในการค้นหาลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริโภค คือ 6W1H ซึ่งประกอบด้วย ใครบ้างอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who) ผู้บริโภคต้องการซื้ออะไร (What) ทำไมผู้บริโภคจึงได้ตัดสินใจซื้อ (Why) ใครบ้างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Whom) ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When) ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where) และผู้บริโภคว่าซื้ออย่างไร (How) เพื่อค้นหาคำตอบ 7 ประการ ซึ่งได้แก่ ลูกค้ายุคเป้าหมาย สินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ช่องทางหรือแหล่งที่ผู้บริโภคไปทำการซื้อ โอกาสในการซื้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อ ผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ และขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

แนวคิดที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยประยุกต์จากส่วนประสมทางการตลาดบริการของ Lovelock (2010) ประกอบด้วย การให้บริการ ค่าใช้จ่าย สถานที่ การส่งเสริมการตลาด บุคลากร สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และกระบวนการ ซึ่งแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Mix) ของ Lovelock (2010) เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งจะได้ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หรือ 7Ps ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด ประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งซึ่งสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้คือ สิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้าและลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่า

ของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยทั่วไปแล้ว ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์ที่อาจจับต้องได้ และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ 2) ด้านราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น การกำหนดราคาการให้บริการควรมีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการชัดเจน และง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่ต่างกัน 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการนำเสนอบริการให้แก่ลูกค้า มีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการที่นำเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาในด้านทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทางในการนำเสนอบริการ (Channels) 4) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการและเป็นกุญแจสำคัญของการตลาดสายสัมพันธ์ 5) ด้านบุคคล (People) หรือพนักงาน (Employee) ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือก การฝึกอบรม การจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการต่าง ๆ ขององค์กร เจ้าหน้าที่ต้องมีความสามารถ มีทัศนคติที่สามารถตอบสนองต่อผู้ให้บริการ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา สามารถสร้างค่านิยมให้กับองค์กร 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) เป็นการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพให้กับลูกค้า โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม ทั้งทางด้านกายภาพและรูปแบบการให้บริการเพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การเจรจาต้องสุภาพอ่อนโยน และการให้บริการที่รวดเร็ว หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ลูกค้าควรได้รับ และ 7) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและงานปฏิบัติในด้านการบริการ ที่นำเสนอให้กับผู้ให้บริการเพื่อมอบการให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็ว และทำให้ผู้ให้บริการเกิดความประทับใจ

จากการกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งการศึกษาทฤษฎีส่วนประสมการตลาดบริการ แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว และแนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภคที่ได้กล่าวไป สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ สามารถนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ดังรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 คำนิยามศัพท์

1. **คุณภาพการท่องเที่ยว** หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานความปลอดภัย และการให้บริการระดับสากล โดยการเน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุก ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั่วโลก รวมทั้งการกำหนดแนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

2. **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม** หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งๆ ที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับ

สภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ผู้ท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้

3. ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง ความพร้อมในคุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้มาเยือน โดยคุณลักษณะดังกล่าวจะแตกต่างกันไปตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้น ๆ ประกอบด้วย

3.1 สิ่งดึงดูดจากการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดทางธรรมชาติ สิ่งดึงดูดที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งดึงดูดทางวัฒนธรรม และสิ่งดึงดูดทางสังคม

3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว หมายถึง คุณลักษณะภายในของแหล่งท่องเที่ยว เช่น สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคม ที่พัก อาหาร สิ่งบันเทิงต่าง ๆ และการบริการข้อมูลข่าวสาร

3.3 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความง่ายหรือความยากที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ ได้ซึ่งเป็นความสะดวกทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยวและระหว่างแหล่งท่องเที่ยวด้วย ดังนั้น จึงถือเอาโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมประกอบด้วย การเดินทางทางอากาศ ทางน้ำ ทางราง และทางถนน เป็นหลัก

4. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่าการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม เพื่อมุ่งตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง โดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยวเป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยวเป็นการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ จะมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกเป็นส่วนใหญ่

5. ความต้องการนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึก หรือความคาดหวังที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่ใดที่หนึ่ง โดยประยุกต์จากส่วนประสมทางการตลาดบริการซึ่งประกอบด้วย การให้บริการ ค่าใช้จ่าย สถานที่ การส่งเสริมการตลาด บุคลากร สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และกระบวนการ ซึ่งความต้องการนั้นจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของนักท่องเที่ยวโดยความต้องการของนักท่องเที่ยวนั้นจะมีความแตกต่างกัน

บทที่ 2

ปรัชญาวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

วรรณ วลัยวานิช (2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อการพักผ่อนและสนุกสนาน และการเคลื่อนย้ายของประชากรจากแหล่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง รวมทั้งการเดินทางภายใน ประเทศและเดินทางระหว่างประเทศ การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ต่อกันมีกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์ร่วมกัน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง นันทนาการ (Recreation) รูปแบบหนึ่งเกิดขึ้นในเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมาย ถึงที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาสวงศ์ พงศบุตร (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็น การไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหารายได้

สุวัฒน์ จุฑากรณ์ และจริญญา เจริญสุขใส (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง นันทนาการรูปแบบหนึ่งเกิดขึ้นในเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมาย ถึงที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยการเดินทางนั้น เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง

นิศา ชัชกุล (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการเป็นอย่างน้อยคือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์ การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง

จากการทบทวนความหมายของเอกสารดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่แตกต่างกัน ไม่เพียงแต่เป้าหมายเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ สนุกสนานร่าเริงเท่านั้น การท่องเที่ยวยังรวมถึงการเดินทางเพื่อการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การประชุมสัมมนา การติดต่อทางธุรกิจ และการหาประสบการณ์ใหม่ๆ เป็นต้น

2.1.2 ลักษณะของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จึงทำให้มีการจัดรูปแบบของการท่องเที่ยวภายในประเทศให้มีความหลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ที่ที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้อย่างดีนี้มี โดยการแบ่งลักษณะของการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งตามลักษณะของการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ ได้ 5 ประเภท ได้แก่ การท่องเที่ยวส่วนบุคคล การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือแบบนำเที่ยว การท่องเที่ยวตามคาบเวลาของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบบวกลบและแบบลบ และการท่องเที่ยวแบบเหมาจ่าย (กัญญา พงศ์จันทร์เสถียร, 2555) รายละเอียด ดังนี้

1. การท่องเที่ยวส่วนบุคคล

การท่องเที่ยวส่วนบุคคลจัดขึ้นสำหรับตนเองและครอบครัว เพื่อนฝูง โดยใช้รถของตนเองหรือเช่า จัดทำกำหนดการเองว่าจะไปไหนไปเมื่อไร แวะพักที่ไหน เที่ยวที่ไหน ใช้เวลาเท่าไรงบประมาณเท่าไร

2. การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือแบบนำเที่ยว

นักท่องเที่ยวมาพบกันโดยมิได้นัดหมาย จ่ายเงินให้กับบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวเลือกรายการที่ตรงกับต้องการของตน ขาดอิสระไปบ้าง แต่บริการทุกอย่างบริษัทท่องเที่ยวจัดการให้ค่าใช้จ่ายจะน้อยกว่าการส่วนบุคคล

3. การท่องเที่ยวตามคาบเวลาของการท่องเที่ยว

3.1 การท่องเที่ยวตามคาบเวลายาว การพักอยู่ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่งเป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือน เช่น นักโบราณคดีไปขุดซากไดโนเสาร์ที่กาฬสินธุ์นานกว่า 3 เดือนแล้ว หนูนานไปเข้าค่ายเยาวชนรักธรรมชาติ 1 สัปดาห์

3.2 การท่องเที่ยวตามคาบเวลาสั้น การพักอยู่ ณ ที่นั้น ๆ 2-3 วัน แต่ไม่เกิน 10 วัน ประเภทนี้จำเป็นต่อธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างมาก เช่น ไปเที่ยวเชียงใหม่-เชียงรายในช่วงหยุดเทศกาลสงกรานต์

3.3 การท่องเที่ยวแบบทัศนอาจร ไม่มีการพักแรม ใช้เวลาท่องเที่ยวไม่เกิน 24 ชั่วโมง เช่น โรงเรียนนำนักเรียนไปเที่ยวอยุธยา

3.4 การท่องเที่ยวจัดตามยานพาหนะที่ใช้ท่องเที่ยว เช่น แพมิสึแรลลี่ไปกาญจนบุรี ปั่นจักรยานรอบเกาะรัตนโกสินทร์ นั่งสามล้อรอบวัดพระแก้ว

3.5 การท่องเที่ยวแบบบวก นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศมาเที่ยวยังประเทศไทย

3.6 การท่องเที่ยวแบบลบบ นักท่องเที่ยวไทยไปเที่ยวต่างประเทศ

4. การท่องเที่ยวแบบบวกและแบบลบ

เป็นเรื่องของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อดุลการค้าระหว่างประเทศ กล่าวคือถ้านักท่องเที่ยวระหว่างประเทศกลุ่มหนึ่งเข้ามาท่องเที่ยว ในประเทศหนึ่ง และนำเงินตราต่างประเทศมาใช้ในประเทศนั้น ก็จัดเป็นนักท่องเที่ยวแบบบวกของประเทศนั้น แต่ถ้าคนในประเทศนั้นออกไปเที่ยวต่างประเทศ การท่องเที่ยวของเขาเป็นการท่องเที่ยวแบบลบสำหรับประเทศนั้น เพราะเขาต้องนำเงินตราออกไปใช้ต่างประเทศ

5. การท่องเที่ยวแบบเหมาจ่าย

การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่บริษัทนำเที่ยว ให้เพียงพอ อย่างน้อยที่สุดสำหรับค่าเดินทาง ค่าที่พักแรม ค่าอาหาร รวมทั้งรายการพิเศษอื่น ๆ การคิดราคาสำหรับการท่องเที่ยวแบบนี้ มักคิดเป็นรายบุคคล หรือเป็นคู่ ต่อหนึ่งห้องคู่ นักท่องเที่ยวแบบนี้มักเป็นคู่บ่าวสาวที่ไปฮันนีมูน คณะท่องเที่ยวในวันสุดสัปดาห์หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มไม่ใหญ่นัก ที่จะไปสนุกสนานประเภทเดียวกัน ณ จุดท่องเที่ยวปลายทาง การท่องเที่ยวแบบเหมาจ่ายแทบทั้งสิ้นเป็นงานของบริษัทนำเที่ยว

ในปัจจุบันลักษณะของการท่องเที่ยวมีให้เห็นอย่างหลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยในการท่องเที่ยวนั้นจะมีการเดินทางไปท่องเที่ยวในระยะเวลาหนึ่ง อาจจะเป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวกับครอบครัว หรือเพื่อนโดยรถยนต์ส่วนตัว หรือจะเป็นลักษณะของการเดินทางไปท่องเที่ยวโดยบริษัททัวร์จัดขึ้น ซึ่งในปัจจุบันก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายในด้านต่างๆ เป็นต้น

2.1.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

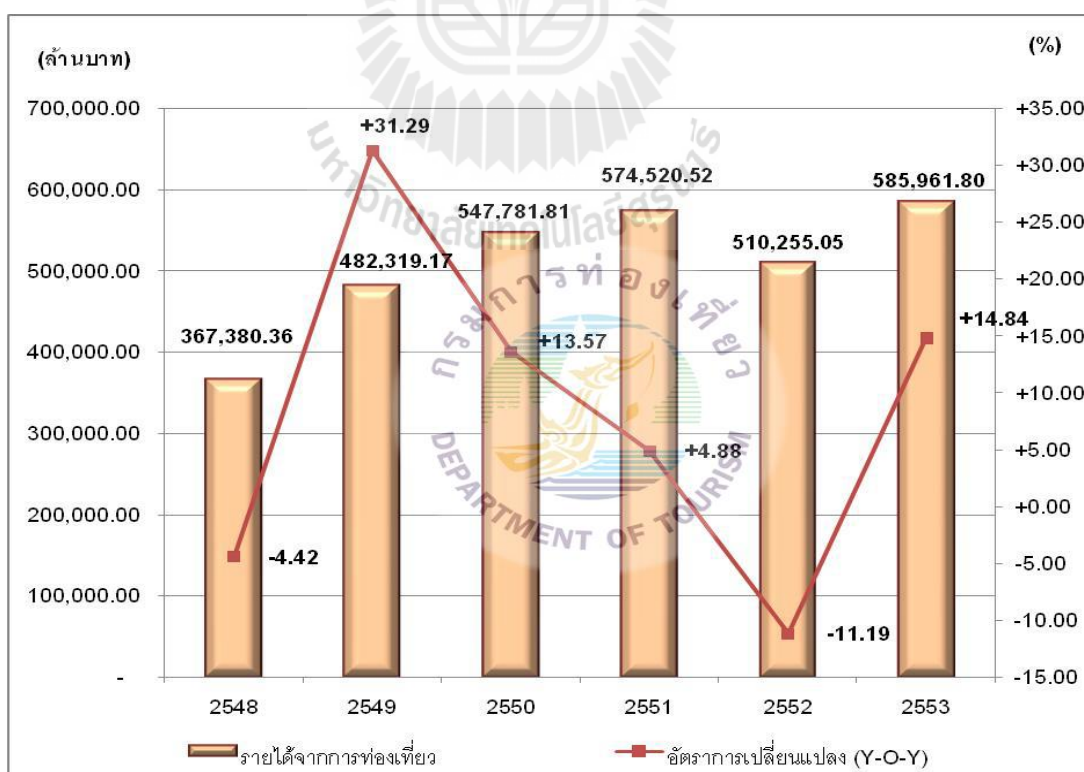
ปัจจุบันการท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของโลก เห็นได้จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกปี และเนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม หรือธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีศักยภาพในการทำรายได้ให้กับประเทศไทยสูง และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้แก่

ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นลำดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย อาทิ โรงแรมและที่พักภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปแบบ

เงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศจากคนไทยเที่ยวไทยนับแสนล้านบาทเช่นเดียวกัน ซึ่งในปี 2552 ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 527,326 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 8.5 ของมูลค่าส่งออกรวม (ร้อยละ 51.1 ของมูลค่าส่งออกภาคบริการ) หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 5.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product : GDP) ขณะเดียวกัน ธุรกิจการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 6-7 ของแรงงานทั้งระบบ รวมทั้งยังช่วยกระจายรายได้และการจ้างงานไปสู่ชนบท ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ รายได้เงินตราต่างประเทศดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญที่ช่วยชดเชย การขาดดุลการค้าในช่วงที่การส่งออกสินค้าของไทย มีแนวโน้มชะลอลงตามภาวะเศรษฐกิจโลก (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552)

รายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.90 และมีรายได้สูงสุด 5.85 แสนล้านบาท ในปี 2553 จากสถิติรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างปี 2548 - 2553 พบว่า ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 367,380.36 ล้านบาทในปี 2548 เป็น 585,961.80 ล้านบาทในปี 2553 ซึ่งเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวที่สูงที่สุดของไทย หรือมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยปีละ 11.90% ดังรูปภาพที่ 2 (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

รูปภาพที่ 2 สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ปี 2548 - 2553

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2554)

รายได้จากการท่องเที่ยว เป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง สร้างงาน สร้างอาชีพมากมายและเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือการผลิตอาหารไปป้อนตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็จะเป็นอาชีพเสริมที่ทำรายได้เป็นอย่างดี หรือในเมืองท่องเที่ยว ก็อาจจะเป็นผู้นำเที่ยวด้วย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการ โดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง เช่น โรงแรม ภัตตาคาร บริษัท นำเที่ยว เป็นต้น ส่วนในธุรกิจทางอ้อมอาจเป็นอาชีพเสริม เช่น หัตถกรรมพื้นบ้าน การใช้เวลารว่างมารับจ้างก่อสร้าง เป็นต้น การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ใดก็จะต้องใช้จ่ายเป็นค่าอาหารซื้อผลิตภัณฑ์พื้นเมือง และหากพักแรมก็จะต้องใช้จ่ายเป็นค่าที่พัก เงินที่จ่ายออกไปนี้จะไม่ตกอยู่เฉพาะกับโรงแรมแต่จะกระจายออกไปสู่เกษตรกรรายย่อยต่าง ๆ เมื่อหัตถกรรมพื้นเมืองขายเป็นของที่ระลึกได้ก็จะมีการใช้วัสดุพื้นบ้านมาประดิษฐ์เป็นของที่ระลึกแม้จะ เป็นรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ แต่เมื่อรวมกันเป็นปริมาณมาก ๆ ก็เป็นรายได้สำคัญ ซึ่งจะกระตุ้นการผลิต (Multiplier Effect) ทางการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมาก เมื่อเทียบกับการผลิตสินค้า หรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย (Limitless Industry) เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงมีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (เมทีณี แสงกระจ่าง, 2551)

นอกจากความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ดังนี้

ด้านรายได้จากเงินตราต่างประเทศ โดยรายจ่ายในการท่องเที่ยว การนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศเจ้าภาพ และสามารถกระตุ้นการลงทุนส่งผลให้เกิดการเติบโตทางการเงินในระบบเศรษฐกิจต่างๆ บางประเทศแสวงหาแนวทางเร่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยต้องการให้นักท่องเที่ยวนำเงินตราเข้ามาใช้ในแต่ละวันเป็นจำนวนที่แน่นอน และไม่อนุญาตให้นำเงินออกนอกประเทศหลังจากเสร็จสิ้นการท่องเที่ยว ตัวบ่งชี้ที่สำคัญถึงบทบาทของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ที่ส่งเสริมรายได้จากเงินตราต่างประเทศ คือ การท่องเที่ยวเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญใน 5 ลำดับแรกของหลายประเทศ

ด้านการส่งเสริมรายได้แก่รัฐ ซึ่งรายได้ของรัฐจากการท่องเที่ยวแบ่งเป็นรายได้ทางตรงและทางอ้อม การสร้างรายได้ทางตรงเกิดจาก ภาษีเงินได้จากผู้ประกอบการธุรกิจและพนักงานในส่วนการท่องเที่ยว และภาษีที่เก็บจากนักท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น ภาษีสนามบินในการเดินทางขาออก ส่วนการสร้างรายได้ทางอ้อมเกิดจากภาษีที่เก็บจากสินค้าและบริการที่ขายให้กับนักท่องเที่ยว

ด้านการสร้างงาน จากการเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นสาเหตุสำคัญของการสร้างงาน การท่องเที่ยวสามารถสร้างงานโดยตรงผ่าน ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ไนท์คลับ แท็กซี่ และการขายของที่ระลึก รวมทั้งธุรกิจสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การกระตุ้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน โดยการท่องเที่ยวสามารถชักนำให้เกิดการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโดยหน่วยงานของรัฐ เช่น ปรับปรุงระบบกำจัดขยะและกำจัดน้ำเสียให้ดีขึ้น ถนน ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ และขนส่งสาธารณะ การปรับปรุงสาธารณูปโภคพื้นฐานเหล่านี้ช่วยส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวและทำให้คุณภาพชีวิตคนในท้องถิ่นดีขึ้น

การส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่น ถ้าท้องถิ่นใดมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นเหมือนสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยวแล้ว รายได้จากการท่องเที่ยวจะเป็นตัววัดมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติเหล่านั้น หากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์ย่อมส่งผลกระทบต่อมูลค่าเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ยังมีรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวด้านอื่นอีก แต่เป็นรายได้ที่ไม่เป็นทางการ และยากต่อการประเมินมูลค่า เช่น เม็ดเงินที่ได้จากหาบเร่แผงลอย และคนปั่นรถสามล้อ เป็นต้น แม้เป็นรายได้ที่มองไม่เห็น และไม่มีตัวเลขที่แน่นอน แต่ข้อดีของรายได้ประเภทนี้ คือ ภูมิกลับคืนสู่เศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยตรง และสร้างการกระจายรายได้แบบทวีคูณมากกว่า ส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายซ้ำๆ ในท้องถิ่น

ด้านสังคม การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นที่เดินทางไปถึง ซึ่งเปรียบเสมือนการทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างประชาชน การท่องเที่ยวทำให้ได้รับทราบถึงอารยธรรมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเปรียบเสมือนการเรียนรู้ด้วยตนเองที่แตกต่างไปจากชีวิตประจำวัน และสถานที่ที่ตนเองเคยพบเห็นอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นก็ทราบถึงสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่คนเดินทางไป ถึงมีพฤติกรรม หรืออารยธรรมเป็นเช่นไร เพื่อนำเอาส่วนที่ดีมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวทำประโยชน์ให้แก่ผู้เดินทางและผู้ที่อยู่ในท้องถิ่น

อีกทั้งยังช่วยให้สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นดีขึ้น เพราะเป็นที่ทราบดีว่าหากสถานที่ใดมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับความเสื่อมโทรม ความสกปรกหรือความไม่ปลอดภัย ก็จะไม่เป็นที่ประสงค์ที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปเพราะ นักท่องเที่ยวประสงค์ที่จะได้พบเห็น หรือสัมผัสกับสภาพธรรมชาติของท้องถิ่น ประชาชนมีอัธยาศัยไมตรี ความสะอาดสบายที่พอควรและมีความปลอดภัย (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ เพราะในสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปถึงจะมีการสร้างปัจจัยต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โรงแรม ที่พักต่าง ๆ ตามมาเพื่อสนองความต้องการและการสร้างวัตถุสิ่งของเหล่านี้ จะช่วยขจัดปัญหา หรือภัยที่เกิดจากการแทรกซึม หรือบ่อนทำลายต่าง ๆ ได้อย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างมากอีกด้วย

ด้านวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ จึงสามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่น เดินทางมาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งที่ไม่เคยมีในท้องถิ่นของตน จะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมของคนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมที่

นำมาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกันเป็นวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือมีลักษณะเป็น รูปธรรมที่จะนำมาพัฒนาให้เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวโบราณวัตถุสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ และการละเล่นพื้นบ้าน เทศกาล งานประเพณี งานศิลปหัตถกรรมสินค้าท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และอัยาศัย ไม้ตรีของคนไทย อีกทั้งยังส่งผลให้คุณค่าทางวัฒนธรรมและประเพณีได้รับการทำนุบำรุงขึ้นมาใหม่ โดยการท่องเที่ยวสามารถส่งเสริมการทำนุบำรุง และการส่งต่อประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมทั้งช่วยส่งเสริม การอนุรักษ์และการจัดการอย่างยั่งยืนต่อทรัพยากรทางธรรมชาติ การปกป้องมรดกของท้องถิ่น การฟื้นฟูงานฝีมือ ศิลปะ และวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ (ระพี สาคริก, 2550) นอกจากนี้การท่องเที่ยวไม่ได้มีส่วนช่วยด้านการเงินในการอนุรักษ์มรดกท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถสนับสนุนทางอ้อมด้วย เช่น การท่องเที่ยวในพื้นที่ห่างไกลในแถบหุบเขา สามารถช่วยให้ชาวเขาตระหนักและฟื้นฟูเพลงท้องถิ่น และการฟื้นฟูแบบดั้งเดิมเอาไว้ได้ อีกทั้งการท่องเที่ยวยังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความภูมิใจของชุมชน เนื่องจากการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเรียนรู้คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อรายได้ การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกของท้องถิ่นและของชาติยังผลให้เกิดความใส่ใจในการอนุรักษ์ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในด้านการดำเนินงาน และการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขสำคัญในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่หลากหลายอย่างยั่งยืน (สามพร มณีไมตรีจิต, 2539)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนในการช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว สังคมไทยเป็นสังคมของชาติเก่าแก่สืบเนื่องมาเป็นพันปี จึงมีวัฒนธรรมระเบียบประเพณี นาฏศิลป์ การละเล่น ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเป็นมรดกตกทอดที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ฟื้นฟู และอนุรักษ์ไว้ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยว จากภูมิภาคหนึ่งไปยังอีกภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้น ที่จะช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งก็จะต้องมีผู้ลงทุนในหลาย ๆ ลักษณะเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเหล่านั้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปทีใดจะต้องมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ฉะนั้นแหล่งใดที่นักท่องเที่ยวเข้าไปได้แหล่งนั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพ สัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีด้วยเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมได้พบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน เมื่อประชากรในประเทศเดียวกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยการเดินทางไปมาหาสู่กัน ผลก็คือ ความสามัคคีสามานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การท่องเที่ยวระหว่างประเทศก็จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลก ที่จะช่วยกันรักษาสัมพันธไมตรีให้มั่นคงเป็นการช่วยจรรโลงสันติภาพแก่โลก (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

จากประโยชน์ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่กล่าวมาข้างต้นนั้นส่งผลให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา เกิดแรงสนับสนุนและความสามัคคีจากคนในท้องถิ่น นำมาซึ่งโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ท่องเที่ยวไม่เพียงแต่นำมาซึ่งประโยชน์ต่อวัฒนธรรม หากไม่มีการจัดการที่ดีการท่องเที่ยวอาจส่งผลในแง่ลบต่อสังคมและวัฒนธรรมได้ เช่น

ด้านศีลธรรม จากความแตกต่างของนักท่องเที่ยวกับชาวพื้นเมือง จึงทำให้นักท่องเที่ยวเหล่านั้น สร้างปัญหาสังคมเกิดขึ้น ไม่ว่าจะทางด้านอาชญากรรม โสเภณี ยาเสพติด และการประพฤติผิดทางด้านศีลธรรมอื่น ๆ ก็ตาม อาจจะได้กล่าวได้ว่า กิจกรรมท่องเที่ยวจะเป็นตัวเร่งที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของปัญหาสังคมดังกล่าว หรืออาจเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อนักท่องเที่ยวจากความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และระดับการศึกษา จะทำให้ชาวพื้นเมืองหรือชาวชนบทมีความรู้สึกที่ตัวเองต่ำต้อย และด้อยโอกาสกว่าชาวเมือง แม้ว่าชาวพื้นเมืองเหล่านั้นจะพยายามยกฐานะตัวเองขึ้นมา แต่โอกาสต่าง ๆ ไม่เอื้ออำนวยจึงส่งผลทำให้ชาวพื้นเมืองมีความรู้สึกไม่ดีต่อนักท่องเที่ยวเหล่านั้น

อีกทั้งจากสภาพทางภูมิศาสตร์แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมปรากฏขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมเข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา หรือด้อยพัฒนาหรือกรณีที่ประชากรในเมืองเดินทางเข้าไปในชนบท การปฏิบัติตัวของชาวเมือง หรือชาวต่างประเทศในเรื่องกิริยามารยาท การพูดจา และการแต่งกาย ชาวชนบทเหล่านั้นอาจจะนำไปใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติตนบ้าง ซึ่งจะส่งผลทำให้ วัฒนธรรมนิยมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นต้องเปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมจะถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า เพื่อสนองตอบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เช่น การลอกเลียนแบบวิถีการดำเนินชีวิตของชาวชนบท ชาวพื้นเมือง หรือชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งนำมาแสดงตามศูนย์การค้าในกรุงเทพฯ หรือเมืองอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้น ในบางท้องถิ่นที่มีนักท่องเที่ยวต่างแดน หรือต่างถิ่นเข้าไปใช้บริการมาก ๆ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวพื้นเมืองเสียสิทธิที่พึงได้ไป เช่น ชายหาดบางแห่งในเกาะภูเก็ตจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างประเทศโดยเฉพาะและไม่ต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เป็นคนพื้นเมือง ทั้ง ๆ ที่สถานที่เหล่านี้เป็นของคนไทยอย่างแท้จริง (เมทีณี แสงกระจ่าง, 2551)

จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีศักยภาพในการทำรายได้ให้กับประเทศไทยสูง ดังนั้นนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่จะต้องเร่งดำเนินการ คือ การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัย และการให้บริการระดับสากล โดยการเน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุก ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั่วโลก รวมทั้งการกำหนดแนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ (Management System Certification Institute Thailand : MASCI) จึงร่วมมือกับสำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการพัฒนาและจัดทำมาตรฐานสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งการผลักดันมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย ให้เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้นในปี 2550 จึงได้เริ่มดำเนินโครงการตรวจประเมินและให้การรับรองมาตรฐานบริการอาหารเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม (Hotel) สถานที่พักตากอากาศ (Resort) บริการห้องชุด (Serviced Apartment) เกสต์เฮาส์ (Guesthouse) มาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ เช่น ดูนก เดินป่า ปีนหน้าผา ล่องแก่ง เป็นต้น และดำเนินการตรวจประเมินและรับรองเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งมาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานเรือรับจ้างนำเที่ยว เพื่อยกระดับคุณภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยให้ได้มาตรฐานตามที่สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้กำหนดไว้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้มาใช้บริการมากที่สุด

ด้านการจัดการคุณภาพของการท่องเที่ยวไทยก็นับว่ามีศักยภาพและความสามารถที่สูงติดลำดับแนวหน้าของเอเชียและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วโลกจนภาครัฐได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อสร้างความเป็นเลิศด้านการท่องเที่ยวในตลาดโลก อย่างไรก็ตามการเร่งพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยที่ผ่านมาปรากฏว่ามีผลทั้งด้านบวกและด้านลบโดยผลทางด้านบวกก็คือการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยจะเห็นได้ว่ามีรายได้เพิ่มมากขึ้นในทุกปี เกิดการขยายตัวของอัตราการจ้างแรงงานในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่นการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบโทรคมนาคม เป็นต้น แต่อีกด้านหนึ่งก็คือผลกระทบในแง่ลบที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวก็คือ เกิดความเสื่อมโทรมพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เกิดปัญหาด้านมลภาวะที่เป็นพิษในด้านต่างๆ เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาการจราจร ปัญหาด้านอาชญากรรม เป็นต้น จากที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่ารูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวจึงมักจะประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่แหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ (กรมการท่องเที่ยว, 2551)

นอกจากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว รัฐบาลยังได้เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว จึงได้มีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย เป้าหมายเพื่อสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้แก่ ประเทศเป็นหลัก ทำให้เกิดการเร่งรัดพัฒนาการท่องเที่ยว โดยแรงผลักดันจากทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อผลประโยชน์ตรงกัน คือ ตัวเลขรายได้จากรุรกิจกิจการท่องเที่ยวที่แม้จะเติบโตเป็นที่น่าพอใจ ขึ้นทุกปีแต่เป็นการเติบโตบนฐานความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายรายได้ไม่เป็นธรรมต่อคนในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาต้องถูกทบทวน เกิดการปรับตัวจัดสมดุลใหม่ เห็นได้จากการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้มีการปรับตัว เรื่องนโยบายการ

ท่องเที่ยวของประเทศ เช่น จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย โดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute : TDRI) และทำให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) จัดทำนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ ขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลไทย จึงพยายามส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว เห็นได้อย่างเด่นชัดเริ่มจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชนและการที่รัฐบาลออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 ยังคงเน้นการส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรชุมชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ก็เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่อยู่ภายใต้กรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน เป็นการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวพื้นเมืองที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมจะอยู่ในรูปแบบที่ได้รับความรู้หรือประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมจากแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็มีความเพลิดเพลินรวมอยู่ภายใต้กรอบของการมีจิตสำนึกในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

ความสำคัญของการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น การท่องเที่ยวยังส่งผลต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้นจึงควรมีการจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้รัฐบาลได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว จึงได้มีหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดกรอบแนวคิดของแผนการตลาดในปี 2555 เพื่อพัฒนาคุณภาพของการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ประเมินสถานการณ์ที่เป็นตัวแปรทั้งด้านลบและบวกต่อการท่องเที่ยวในช่วงปี 2554 - 2555 ภายหลังประสบเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อในด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น พิบัติภัยธรรมชาติ ภาวะการณ์ทางการเมือง รวมถึงการเปลี่ยนผ่านช่วงเศรษฐกิจโลกจากซีกตะวันตกสู่กลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ในเอเชีย (รัสเซีย อินเดีย จีน อินโดนีเซีย หรือ RICHI) ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าที่อยู่ใกล้ การเร่งตัวเข้าสู่ระบบภูมิภาควิวัฒน์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN ECONOMIC COUNTRIES : AEC) ความก้าวหน้าในการพัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีในโลกดิจิทัลที่สามารถใช้ประโยชน์ในการสร้างภาพลักษณ์เพื่อตอบสนองความต้องการแก่ผู้บริโภค การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงปรับแนวคิดสู่การตลาดสมัยใหม่ที่มีผู้บริโภค คือ นักท่องเที่ยวเป็นศูนย์กลาง ค้นหาความปรารถนาที่อยู่ในใจนักท่องเที่ยว แปรสู่การสร้างสรรคสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้โดนใจ และมีคุณค่าตรงกับที่นักท่องเที่ยวต้องการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

สำหรับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ปี 2555 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มุ่งเน้นการสร้างสมดุลในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความสมดุลในมิติมูลค่าที่ประเทศไทยได้รับกับคุณค่าที่ส่งมอบเป็นการตอบแทน เพื่อคืนกลับให้กับนักท่องเที่ยว โดยจะดำเนินงานภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ตอกย้ำภาพลักษณ์ “ทรงคุณค่า”
2. ต่อยอดความทันสมัยด้านการตลาดและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีแห่งโลกดิจิทัล
3. สานต่อแนวคิดเพิ่มมูลค่าและคุณค่าจากนวัตกรรม
4. ให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วน

ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะยังคงใช้แคมเปญ Amazing Thailand : Always Amazes You สำหรับตลาดต่างประเทศ เพื่อเป็นการยืนยันที่จะส่งมอบคุณค่า ความประทับใจ และประสบการณ์ที่เหนือความคาดหมายให้นักท่องเที่ยวทุกครั้งที่มาเยือน ส่วนการดำเนินงานด้านตลาดในประเทศ ในปี 2555 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดกิจกรรมที่สอดรับกับกระแสความต้องการที่เข้าถึงจิตใจนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้วยการนำเสนอคุณค่าของชีวิตเพื่อเพิ่มความผูกพันในครอบครัว และนำเสนอคุณค่าของความภูมิใจในการมีส่วนร่วมดูแลปกป้องสิ่งแวดล้อม ทำประโยชน์ต่อสังคม ตลอดจนสร้างกระแสการเรียนรู้ประเทศไทย ผ่านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีพื้นถิ่น ให้เกิดการอนุรักษ์สู่อนุชนรุ่นหลัง ในขณะเดียวกัน ยังได้จัดกิจกรรมที่นำเสนอความแตกต่างของแต่ละภูมิภาค เพื่อให้เห็นคุณค่าเฉพาะของแต่ละพื้นที่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

จากความสำเร็จของการท่องเที่ยวที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีศักยภาพในการทำรายได้ให้กับประเทศไทยสูง ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน และการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญโดยการเน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว รวมทั้งการกำหนดแนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

2.1.4 ประเภทของการท่องเที่ยว

การจัดรูปแบบประเภทการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น ได้แบ่งออกไปตามปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวเกิดขึ้นในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปอย่างหลากหลาย แต่ประเภทการท่องเที่ยวที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555) ได้จัดแบ่งไว้ตามความสำคัญ และ สภาพแวดล้อม 12 ประเภทดังนี้

1. **แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น โดยอาจมีเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องซึ่งโดยการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งนั้น จะต้องมีการบูรณาการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศนั้นมีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2. **แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ** หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ชัดเจนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้สามารถเพิ่มเติมได้อีกมากมายตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัย เมื่อมีการระบุดูว่ากิจกรรมนั้นๆ สามารถให้ความรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ปัจจุบันมีปรากฏอยู่หลายๆ แห่ง เช่น พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชุมบริษัทข้ามชาติ (Meeting & Incentives & Conventions & Exhibitions : MICE) เป็นต้น

3. **แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์** หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑ์ วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

4. **แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ** หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ อาจจะเป็นความงามตามสภาพธรรมชาติ ความแปลกตาของสภาพธรรมชาติสัณฐานที่สำคัญทางธรณีวิทยา และภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ (Special Environmental Features) หรือสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางวิชาการก็ได้

5. **แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ** หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพ ให้ความสนุกสนาน รื่นรมย์ บันเทิง และการศึกษาหาความรู้ แม้ไม่มี ความสำคัญในแง่ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม แต่มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวร่วมสมัย เช่น ย่านบันเทิงหรือสถานบันเทิง สวนสัตว์ สวนสนุกและสวนสาธารณะลักษณะพิเศษ สวนสาธารณะ และสนามกีฬา

6. **แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม** หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทาง ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วย งานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า เป็นต้น ตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยในประเภทนี้ได้แก่ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก งานแสดงของช้างจังหวัดสุรินทร์ งานร่มบ่อสร้าง ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

7. แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ ในการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับแหล่งท่องเที่ยวน้ำพุร้อนธรรมชาติ มีจุดประสงค์เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติอย่างชัดเจน โดยเน้นในด้านการกำหนดมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับการบริการต่างๆ เนื่องจากการท่องเที่ยวประเภทนี้จะต้องคำนึงถึงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากน้ำพุร้อนจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติประเภทหนึ่ง ซึ่งหากไม่มีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจน การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวใดๆ อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติได้ นอกจากนี้การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ ยังมีเป้าหมายเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวของตน และยังสามารถใช้เป็นข้อมูลที่สำคัญเพื่อประกอบการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นการเพิ่มมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

8. แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีชายหาดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นบริเวณชายหาด ได้แก่ การเล่นน้ำ การอาบแดด กีฬาทางน้ำ การนั่งพักผ่อน รับประทานอาหาร เป็นต้น

9. แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีน้ำตกเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแหล่งน้ำตก ได้แก่ การว่ายน้ำ การนั่งพักผ่อน รับประทานอาหาร การเดินสำรวจน้ำตก การล่องแก่งการดูนก และการตกปลา เป็นต้น

10. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ แหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีถ้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ ได้แก่ การเข้าชมบรรยากาศและหินงอกหินย้อยภายในถ้ำ การศึกษาด้านโบราณคดีของมนุษย์ยุคต่างๆ ที่เคยอาศัยในถ้ำ การนมัสการพระพุทธรูป การให้อาหารสัตว์ การปิกนิกและรับประทานอาหาร เป็นต้น

11. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะสามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ซึ่งมีจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด 47 ตัวชี้วัด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน จึงมีค่าคะแนนรวมทั้งสิ้น 235 คะแนน โดยการให้คะแนนจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบคุณค่าด้านการท่องเที่ยวและความเสี่ยงต่อการถูกทำลายมากที่สุด

เนื่องจากเป็นแรงดึงดูดใจสำคัญสำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ส่วนองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการมีความสำคัญของคะแนนรองลงมา และองค์ประกอบด้านศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญของ คะแนน น้อยที่สุด

12. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีแก่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน และมีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ การล่องแก่ง การพายเรือ การพักผ่อน และการเดินป่า ซึ่งอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาธรรมชาติ เข้าไปด้วย ได้แก่ การดูนก การสำรวจธรรมชาติ การศึกษาพันธุ์พืชต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้องค์การท่องเที่ยวโลก ยังได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ 3 แบบเพื่อตอบสนองความต้องการท่องเที่ยว (Goeldner และ Ritchie, 2006) โดยมีรูปแบบในการท่องเที่ยว คือ

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ หมายถึง การท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ โดยประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Eco Tourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Ggro Tourism)

2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) และการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural Tourism หรือ Village Tourism)

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ผสมผสานการท่องเที่ยวกับความต้องการอื่นเพิ่มเติมซึ่งประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-Meditation Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Home Stay & Farm Stay Tourism) และการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay Tourism)

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ และสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกัน จึงส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งในแต่ละสถานที่จะมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน โดยสถานที่ท่องเที่ยวจะมีทั้งประเภทที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี ประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ หรือการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะร่วมกัน เป็นต้น นอกจากนี้ในปัจจุบันการท่องเที่ยวยังได้มีการผสมผสานการท่องเที่ยวกับความต้องการเข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยว และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

2.1.5 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540 : 1-10) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า หมายถึง วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรีและวิถีชีวิตผู้คนหรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเอง อย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆในโลกที่มีความเกี่ยวโยงพึ่งพา ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2542 : 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทุกแง่มุมของการท่องเที่ยวที่มนุษย์สามารถศึกษาถึงวิถีชีวิต และความนึกคิดซึ่งกันและกัน

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542 : 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเสนอลักษณะทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น และเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม เป็นการท่องเที่ยวในเชิงการให้ความรู้ และความภาคภูมิใจ

ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง (2545 : 39) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่น และย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจ วัฒนธรรมกับมนุษย์มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เพราะวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตมนุษย์อยู่ตลอดเวลา

วาสิกา แสนคำ (2545 : 34) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมมรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น

จากการทบทวนเอกสารดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนออกจากสถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประจำไปยังท้องถิ่นอื่น ในระยะเวลาหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายเช่น การท่องเที่ยวเพื่อการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือการท่องเที่ยวเพื่อประกอบการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นจะมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรม

ของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็นในด้านของ ศิลปะ สถาปัตยกรรมโบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกายการบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีต ประเพณี เป็นต้น

2. ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีรูปแบบและลักษณะที่หลากหลาย เนื่องจากในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้แบ่งลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประกอบด้วย

- 1) ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์
- 2) โบราณคดีและพิพิธภัณฑ
- 3) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม
- 4) ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก
- 5) ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา
- 6) ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์
- 7) ภาษาและวรรณกรรม
- 8) วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร
- 9) ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เทศกาลต่างๆ
- 10) ลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

เนื่องจากสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ที่มีความแตกต่างกัน จึงส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี โบราณวัตถุ ภาษา วิถีชีวิต และประเพณีต่างๆ เป็นต้น ล้วนเป็นสิ่งที่มีความคุณค่าและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

3. ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้น โดยโครงการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กระทรวงวัฒนธรรม (2555) ได้แบ่งลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ ดังนี้

3.1 มรดกโลก

สิ่งที่บ่งบอกถึงคุณค่าของสิ่งที่มีมนุษยชาติหรือธรรมชาติสร้างขึ้นมา ควรแก่การอนุรักษ์ปกป้องให้ตกทอดไปยังชนรุ่นหลังและเป็นสิ่งที่ทุกคนในโลกปัจจุบันนี้เป็นเจ้าของร่วมกัน แบ่งออกเป็น มรดกแห่งความทรงจำของโลก มรดกโลกทางวัฒนธรรม และมรดกโลกทางธรรมชาติ

3.2 อุทยานประวัติศาสตร์

บริเวณที่มีหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยใดสมัยหนึ่งของประเทศ หลักฐานและความสำคัญดังกล่าวอาจเป็นทางวัฒนธรรม การเมือง และสังคมวิทยาก็ได้

3.3 พิพิธภัณฑ

หน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไร เป็นสถาบันที่ถาวรในการรวบรวม สงวนรักษา ศึกษาวิจัย สื่อสาร และจัดแสดงนิทรรศการ ให้บริการแก่สังคมเพื่อการพัฒนา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการค้นคว้า การศึกษา และความเพลิดเพลิน โดยแสดงหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับมนุษย์และสภาพแวดล้อม สิ่งซึ่ง สงวนรักษาและจัดแสดงนั้นไม่ใช่เป็นเพียงวัตถุ แต่ได้รวมถึงสิ่งที่มีชีวิตด้วยโดยรวมไปถึง สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ วนอุทยาน สถานที่สงวนสัตว์น้ำ และสถานที่อันจัดเป็นเขตสงวนอื่นๆ รวมทั้ง โบราณสถานและแหล่งอนุสรณ์สถาน ศูนย์วิทยาศาสตร์และท้องฟ้าจำลอง

3.4 แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกับข้ามกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เมืองขนาดใหญ่ ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยวชมสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน สถานที่ที่รัฐบาลก่อสร้างขึ้นเช่น พระราชวัง หรือ อาคารเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาที่สำคัญ

3.5 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

เกิดจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ (Climate) ทิวทัศน์ที่สวยงาม (Scenery) และสัตว์ป่า (Wildlife) นับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แต่แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเหล่านี้จะต้องได้รับการดูแลและบำรุงรักษาเป็นอย่างดีจากทุกฝ่าย เนื่องจาก นักท่องเที่ยวที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจทำลายความสวยงามอันทรงคุณค่าเหล่านี้ลงได้

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม ทำให้ในแต่ละพื้นที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงาม สภาพความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยว

2.1.6 บริบทพื้นที่

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของไทยนับเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่งดงามและทรงคุณค่า บ่งบอกถึงอารยธรรม ภูมิปัญญา ความเชื่อ ความรู้สึก และวิถีชีวิตประจำวันของคนในชาติ ได้อย่างชัดเจนนับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแต่ละภาคของประเทศไทยล้วนมีการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวกันทั้งสิ้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิจัยในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แห่ง

2.5.1 ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประเพณีทางพุทธศาสนา ซึ่งมีความเจริญในพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาเป็นเวลายาวนานอีกทั้งยังเป็นต้นตำรับของงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของไทยด้วย ถือเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดอุบลราชธานีเป็นที่

รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยได้กำหนดจัดงานขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 8 และแรม 1 ค่ำเดือน 8 หรือวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา จัดให้มีขึ้นทุกปี โดยชาวอุบลราชธานี ได้ทำต้นเทียนประกวดประชันความวิจิตรบรรจงกัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 จนเมื่อปี พ.ศ. 2520 จังหวัดอุบลราชธานี ได้จัดงานสัปดาห์ประเพณีแห่เทียนพรรษา ให้เป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่และมโหฬาร สถานที่จัดงานคือ บริเวณทุ่งศรีเมืองและศาลาจตุรมุข มีการประกวดต้นเทียน 2 ประเภท คือ ประเภทติดพิมพ์ และประเภทแกะสลัก โดยขบวนแห่จากคุ้มวัดต่างๆ จะเคลื่อนขบวนจาก หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม ไปตามถนน มาสิ้นสุดขบวนที่ทุ่งศรีเมือง และการแสดงสมโภชต้นเทียน แลเป็นแสงไฟต้องลำเทียนงามอร่ามไปทั้งงาน

ประวัติงานประเพณีแห่เทียนพรรษา

ก่อนสมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรพลธิประสงค์ เป็นผู้สำเร็จราชการเมืองอุบลราชธานี ชาวอุบลราชธานีไม่มีการหล่อเทียนแห่เทียนเช่นปัจจุบัน ชาวบ้านจะพันเทียนยาวรอบศีรษะไปถวายพระเพื่ออุทิศบูชาจำพรรษา ครั้นในสมัยกรมหลวงสรพลธิประสงค์ ได้เป็นผู้สำเร็จราชการที่เมืองอุบลราชธานี คราวหนึ่งมีการแห่บังไฟที่วัดกลาง มีคนไปดูมาก ในการแห่บังไฟมีการตีกันในขบวนแห่จนถึงแก่ความตาย เสด็จในกรมเห็นว่าไม่ดี จึงให้เลิกการแห่บังไฟและเปลี่ยนเป็นการแห่เทียนแทน

การแห่เทียนแต่เดิมไม่ได้จัดใหญ่โตเช่นปัจจุบัน เพียงแต่ชาวบ้านร่วมกันบริจาคเทียน แล้วนำเทียนมาติดกับลำไม้ไผ่ที่เตรียมไว้ ตามรอยต่อหากกระดาศงโก (กระดาศสี่เงินสีทอง) ตัดเป็นลายพันปลาปิดรอยต่อ เสร็จแล้วนำต้นเทียนไปมัดติดกับปีปน้ำมันก๊าด ฐานของต้นเทียนใช้ไม้ตีเป็นแผ่นเรียบหรือทำสูงขึ้นเป็นชั้นๆ ติดกระดาศ เสร็จแล้วมีการแห่นำไปถวายวัด พาหนะที่ใช้นิยมใช้เกวียน หรือล้อเลื่อนที่ใช้วัวหรือคนลากจูง การแห่ของชาวบ้านก็จะมีฆ้อง กลอง กรับ และการฟ้อนรำด้วยความสนุกสนาน

ในระยะเวลาประมาณ พ.ศ. 2480 การทำต้นเทียนได้พัฒนาขึ้น ถึงขั้นใช้การหล่อออกจากเบ้าพิมพ์ที่เป็นลายน่ายๆ เช่น ประจายาม กระจ้ง ตาอ้อย บัวคว่ำ บัวหงาย ก้ามปู ฯลฯ แล้วนำไปติดที่ลำต้นเทียน ช่างผู้มีชื่อเสียงในทางนี้คือ นายโพธิ์ สงศรี ลายที่พ่อใหญ่โพธิ์ทำขึ้นเป็นลายน่ายๆ เช่น ลายประจายาม กระจ้งตาอ้อย ใบเทศ บัวคว่ำบัวหงาย พ่อใหญ่โพธิ์เป็นช่างทำต้นเทียน ให้กับวัดทุ่งศรีเมือง ต่อมา นายสวน คุณผล ได้นำวิธีการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ และประดับฐานต้นเทียนด้วยรูปปั้นสัตว์และลายไม้ฉลุ ทำให้ดูสวยงามมากขึ้น ผลงานทำต้นเทียน ของนายสวน คุณผล จึงมักจะได้รับรางวัลชนะเลิศอยู่เป็นประจำ

ในช่วงปี พ.ศ. 2494 ประชาชนเริ่มให้ความสนใจและเห็นความสำคัญ ในการทำและแห่เทียนพรรษามากขึ้น เมื่อทางจังหวัดได้ส่งเสริมให้งานเข้าพรรษาเป็นงานประเพณีประจำปี แต่ต้นเทียนในขณะนั้นยังมีการจัดทำอยู่เพียง 2 ประเภท คือ ประเภทมัดเทียนรวมกันแล้วติดกระดาศสี่และประเภทพิมพ์ลายติดลำต้น

ใน พ.ศ. 2495 ได้มีการฟื้นฟูศิลปปะการทำต้นเทียน และการแห่เทียนพรรษาของ จังหวัดอุบลราชธานี มีการประกวดเทียนพรรษา 2 ประเภท คือ ประเภทมัดรวมติดลาย และประเภท ติดพิมพ์

ครั้น พ.ศ. 2497 ช่างฝีมือรุ่นเยาว์ อันได้แก่ นายอารีย์ สิ้นสวัสดิ์ นายประดับ ก้อนแก้ว ได้พัฒนาวิธีทำขึ้นใหม่ โดยใช้ปูนพลาสเตอร์แกะเป็นแม่พิมพ์ลายต่างๆ แล้วหล่อด้วยเทียนออกมาเป็นดอกๆ ฝั่่งที่ใช้หล่อดอกไม้คนละสีกับลำต้น จึงทำให้มองเห็นเป็นส่วนลึกของลายอย่างชัดเจน นายประดับ ก้อนแก้ว ได้ทำต้นเทียนติดพิมพ์ และตกแต่งขบวนต้นเทียนของวัดมหาวนารามได้อย่างสวยงาม จนได้รับรางวัลชนะเลิศ

ประมาณปี พ.ศ. 2500 มีการจัดงานถึงพุทธกาลทั่วประเทศ งานด้านศาสนาจึงเฟื่องฟูมาก การแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับการสนับสนุนให้ยิ่งใหญ่มากขึ้น ทั้งด้านการจัดขบวนแห่ และการจัดหาสาวงามสำหรับต้นเทียน

พ.ศ. 2502 นายคำหมา แสงงาม ช่างสูงอายุคนหนึ่งได้คิดและแกะสลักต้นเทียนโดยไม่ต้องพิมพ์ดอกมาติด เหมือนเช่นที่ช่างรุ่นก่อนทำมา ทำให้ต้นเทียนแกะสลักที่นายคำหมาทำให้กับบ้านกุดเป่ง อำเภวารินชำราบ มีความแปลกใหม่สวยงาม ดังนั้น ในปีต่อมา จึงได้มีการเสนอให้จัดประกวดต้นเทียน 3 ประเภท คือ ประเภทมัดรวมติดลาย ประเภทติดพิมพ์ และประเภทแกะสลัก ระยะเวลาจึงตัดต้นเทียนประเภทมัดรวมติดลายที่เป็นต้นเทียนแบบเก่า ออกจากการประกวด ช่างแกะสลักต้นเทียนที่มีฝีมือในรุ่นต่อมา ได้แก่ นายอุตสาห์ จันทรวิจิตร และนายสมัย จันทรวิจิตร ซึ่งเป็นพี่น้องกัน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จังหวัดอุบลราชธานี ได้จัดงานสัปดาห์ประเพณีแห่เทียนพรรษาให้เป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่และมโหฬาร มีการประกวดต้นเทียนประเภทต่างๆ ประกวดขบวนแห่ โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการให้คะแนนอย่างรัดกุม มีการประชาสัมพันธ์งานกันอย่างกว้างขวาง ทำให้มีผู้คนที่ชาวไทยและต่างชาติมาเที่ยวและชมงานเป็นจำนวนมาก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี, 2555)

การทำต้นเทียนประเภทแกะสลัก

ต้นเทียนประเภทแกะสลัก เป็นต้นเทียนสมัยใหม่ ทำเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2502 โดย นายคำหมา แสงงาม ต้นเทียนต้นหนึ่งจะใช้ขี้ผึ้งประมาณ 70-100 กิโลกรัม โดยใช้ขี้ผึ้งตีผสมกับขี้ผึ้งชนิดไม่ดี ในอัตราส่วน 5 ต่อ 1 หลังจากหล่อและกลึงต้นเทียนแล้ว จะเริ่มแกะสลักต้นเทียนด้วยขั้นตอนดังนี้

ออกแบบลายที่จะแกะสลัก โดยการร่างทั้งส่วนฐานลำต้นและยอดเทียน ใช้เครื่องมือแกะสลัก ซึ่งจะมีการเซาะ เจาะ ขีด และขุด ให้เป็นรูปสามมิติ เหมือนของจริง หรือรูปที่ร่างไว้ตามจินตนาการ แกะไขส่วนที่บกร่องในระหว่างการแกะสลัก อาจมีการผิดพลาดได้ เช่น รูปที่แกะมีขนาดเล็กหรือใหญ่เกินไป หรือบางส่วนแตกหัก ก็ต้องแก้ไขปรับปรุงให้เรียบร้อย

การทำต้นเทียนประเภทติดพิมพ์

การหล่อต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ มีขั้นตอนและวิธีการคล้ายกันกับการหล่อต้นเทียนประเภทแกะสลักทุกขั้นตอน แต่มีความแตกต่างกัน 2 ประการ คือ

การหล่อต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ ใช้ขี้ผึ้งคุณภาพพอใช้ได้ซึ่งมีราคาถูก แต่การหล่อต้นเทียนประเภทแกะสลัก ใช้ขี้ผึ้งคุณภาพดี และราคาแพงกว่า ทั้งนี้ ก็เพราะว่า หากขี้ผึ้งคุณภาพไม่ดี เมื่อแกะสลักลึกลงและซับซ้อนหลายชั้น ขี้ผึ้งจะแตกหัก

ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ มักหล่อให้มีขนาดเล็กกว่าต้นเทียนประเภทแกะสลัก เพราะการหล่อต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ จะต้องนำไปกลึงให้เป็นรูปและขนาดเล็กลงบางส่วน แล้วจึงติดดอกเสริมโดยรอบให้หนาขึ้น ส่วนต้นเทียนประเภทแกะสลัก ต้องทำให้มีขนาดใหญ่เอาไว้ เพื่อที่จะแกะสลักหรือขูดออก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี, 2555)

งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีชื่องานแต่ละปี ดังนี้

ปี พ.ศ. 2542 มีชื่องานว่า "งานแห่เทียนพรรษา เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชฯ" เนื่องจากเป็นปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นที่มาของ "เทียนเฉลิมพระเกียรติฯ" ที่ทุ่งศรีเมือง

ปี พ.ศ. 2543 มีชื่องานว่า "หลอมบุญบูชา ถวายไถ่ นวมินทร์" มีความหมายว่า การหล่อเทียนพรรษาของชาวอุบลราชธานี เพื่อบำเพ็ญกุศลร่วมกัน การหล่อหลอมจิตศรัทธาให้เป็นหนึ่งเดียว เปรียบประดุจการหลอมบุญบูชา เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายแด่องค์พระมหากษัตริย์

ปี พ.ศ. 2544 มีชื่องานว่า "งามล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบลราชธานี" เนื่องจากเทียนพรรษาได้วิวัฒนาการไปจาก "ภูมิปัญญาดั้งเดิม" จนแทบจะจำเค้าโครงแต่โบราณไม่ได้ จึงได้มีการหันกลับมาทบทวนการจัดงานแห่เทียนพรรษา ตามภูมิปัญญาของชาวอุบลราชธานี ตั้งแต่เดิมมา

ปี พ.ศ. 2545 มีชื่องานว่า "โรจน์เรือง เมืองศิลป์" ด้วยเหตุที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เลือกงานแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นงานที่โดดเด่นที่สุดของประเทศในเดือนกรกฎาคม ตามโครงการ "เที่ยวทั่วไทย ไปได้ทุกเดือน" จึงจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดเดือนอาทิ ได้เชิญช่างศิลป์นานาชาติประมาณ 15 ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ จีน ญี่ปุ่น มาร่วมแข่งขันการแกะสลักขี้ผึ้งตามสไตล์งานศิลปะแต่ละชาติ มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก มาชมงานตลอดทั้งเดือนกรกฎาคม 2545 ชื่องาน "โรจน์เรือง เมืองศิลป์" เป็นคำย่อมาจากคำเต็มที่ว่า "อุบลราชธานี เมืองนักปราชญ์ รุ่งโรจน์ศาสตร์ เรืองรองศิลป์ ถิ่นไทยดี"

ปี พ.ศ. 2546 มีชื่องานว่า "สืบศาสตร์ สานศิลป์" เนื่องจากงานประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นการ "สืบทอดศาสนาและสืบสานงานศิลปะ" ดังคำกล่าวที่ว่า "เทียนพรรษา คือ ภูมิศิลปะแห่งศรัทธา" เพื่อความกระชับ จึงใช้ชื่อว่า "สืบศาสตร์ สานศิลป์" แต่โดยเหตุที่มีผู้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า คำว่า "ศาสตร์" มีความหมายกว้างกว่า ชื่องานจึงเป็น "สืบศาสตร์ สานศิลป์" ด้วยเหตุนี้

ปี พ.ศ. 2547 มีชื่องานว่า "ทวยราษฎร์ไฝธรรม งามล้ำเทียนพรรษา เทิดไท้ 72 พรรษามหาราชนี" เนื่องจากเป็นปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระแม่-แม่พระ ของแผ่นดิน

ปี พ.ศ. 2548 มีชื่องานว่า "น้อมรำลึก 50 ปี พระบารมีแผ่คุ้มเกล้าฯ ชาวอุบลราชธานี" เนื่องจากเมื่อวันที่ 16-17 พฤศจิกายน 2498 ล้นเกล้าทั้งสองพระองค์ ได้เสด็จเยือนอุบลราชธานี ยังความปลาบปลื้มปิติแก่ชาวอุบลราชธานี เป็นล้นพ้น เพราะตั้งแต่สร้างบ้านเมืองมาเกือบ 200 ปี ยังไม่เคยมีพระมหากษัตริย์พระองค์ใดเสด็จเยี่ยม หรือทรงใกล้ชิดกับราษฎรอย่างไม่ถือพระองค์เช่นนี้ ชาวอุบลราชธานี ทุกหมู่เหล่า ต่างพร้อมน้อมรำลึกด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม พระบารมีแผ่คุ้มเกล้าฯ ชาวอุบลราชธานี ปิติล้นพ้น ตลอดระยะเวลา 50 ปี ที่ผ่านมาและตลอดไป

ปี พ.ศ. 2549 มีชื่องานว่า "60 ปี พระบารมีแผ่ไพศาล งามตระการเทียนพรรษา เทิดราชัน" เพื่อแสดงความจงรักภักดี ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี

ปี พ.ศ. 2550 มีชื่องานว่า "สูงเฮืองเมืองธรรม เลิศล้ำ เทียนพรรษา ปวงประชาพอเพียง" เนื่องจากเป็นปีมหามงคล เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อพสกนิกรปวงชนชาวไทย และการน้อมนำแนวพระราชดำริสมาใช้ดำรงชีวิต

ปี พ.ศ. 2551 มีชื่องานว่า "เมืองอุบลบุญล้ำล้ำ บุญธรรม บุญทาน สืบสานตำนานเทียน" เนื่องจากอุบลราชธานี มีสมญานามว่า "เมืองแห่งดอกบัวงาม" ซึ่งดอกบัว เป็นพฤษชาติที่มีคติธรรมทางพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง อุบลราชธานีจึงมีวัฒนธรรมประเพณีทำบุญทุกๆ เดือนคือการยึดถือฮีตสิบสองคองสิบสี่ (ฮีตสิบสอง คือจารีตที่ปฏิบัติแต่ละเดือน ตลอดปี จนเป็นประเพณีสืบต่อมา) ประเพณีแต่ละอย่างในฮีตสิบสอง ล้วนมีแต่ชื่อ ขึ้นต้นว่าบุญ หมายถึง ประเพณีที่มุ่งการทำบุญเป็นสำคัญ อุบลราชธานีจึงมี บุญล้ำล้ำ ทั้งบุญธรรม บุญทาน อีกทั้งงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ก็มีมาแต่โบราณ โดยเริ่มจากในสมัยแรกๆ เป็นเทียนเวียนหัวมัดรวมติดลายวิวัฒนาการ มาจนเป็นหลอมเทียน หลอมใจ หลอมบุญ สืบสานมาจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นที่มาของชื่องานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี ปี 2551

ปี พ.ศ. 2552 มีชื่องานว่า "สูงเฮืองเมืองธรรม บุญล้ำเทียนพรรษา ประชาพอเพียง" เนื่องจากอุบลราชธานีเป็น "คู่อารยวัฒนธรรม อุดมอริยทรัพย์ อริยสงฆ์ รุ่งโรจน์ศาสตร์ เรื่องรองศิลป์ ถิ่นไทยดี" สูงเฮืองเมืองธรรม จึงเป็นความรุ่งเรือง สว่างไสว อุดมสมบูรณ์ ในธรรมที่สำคัญยิ่ง 3 ประการ คือ พุทธธรรม อารยธรรม และธรรมชาติ ประกอบกับการทำบุญเข้าพรรษาที่อุบลราชธานี มีชื่อเสียงมานานนับร้อยปี จึงเป็นที่รวมทำบุญเข้าพรรษาของประชาชนทั่วประเทศ รวมถึงนักท่องเที่ยวทั่วโลก ท่านที่มาทำบุญเดือนแปดที่เมืองอุบลราชธานี จึงเป็นการบำเพ็ญกุศลได้รับ "บุญล้ำเทียนพรรษา" โดยทั่วหน้ากันพร้อมกันนี้ ยังได้เสนอเน้นคำขวัญประชาพอเพียง ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ประชาชนพลเมืองจะมีความพอเพียงได้ก็ด้วยคุณธรรมความพอเพียง ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำชีวิตให้อยู่ดีมีสุข ไม่มีความฟุ้งเฟ้อ ทะเยอทะยาน ยินดีในสิ่งที่ได้ พอใจในสิ่งที่มี ซึ่งเป็นที่มาของชื่องานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานีปี 2552

ปี พ.ศ. 2553 มีชื่องานว่า "อุ้งเฮืองเมืองธรรม งามล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบล" เนื่องจากเมืองอุบลราชธานี มี "ธรรม" 3 ประการ คือพุทธธรรม ชาวอุบลราชธานี มีความฝึกฝนในธรรม อารยธรรม คืออุดมด้วยอารยทรัพย์ อารยสงฆ์ และธรรมชาติตามถิ่นที่ตั้งเมืองอุบล คือ ดงอู้งิ่ง จึงเป็นความรุ่งเรือง หรือ "อุ้งเฮืองเมืองธรรม" และที่ตั้งเมืองของจังหวัดอุบลราชธานี คือ ดงอู้งิ่ง ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญในการทำเทียนพรรษา รวงผึ้งอุดมสมบูรณ์มาก สำนักพระราชวัง ได้นำขี้ผึ้งจากจังหวัดอุบลราชธานี ไปเพื่อทำเทียนพระราชทาน ประกอบกับ อุบลราชธานีมีสกุลช่างทุกสาขาวิชาช่างศิลปะ จึงสามารถรังสรรค์เทียนพรรษา ออกมาได้อย่างวิจิตรบรรจงตามจินตนาการ งามล้ำเทียนพรรษา และเนื่องจากประเพณีแห่เทียนพรรษาเกิดจาก ภูมิปัญญาชาวอุบลราชธานี เป็น "ภูมิปัญญาชาวบ้าน" สืบสานเป็น "ภูมิปัญญาท้องถิ่น" ก่อให้เกิด "ภูมิพลังเมือง" สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาคมเป็นปึกแผ่นมั่นคง แก้ไขปัญหาสำคัญของชาติได้ในการร่วมเป็น "ภูมิพลังแผ่นดิน"

ปี พ.ศ. 2554 มีชื่องานว่า "อุ้งเฮืองเมืองธรรม งามล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบล" ใช้ชื่องานต่อเนื่องจากงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ปี 2553 กำหนดจะจัดงานระหว่างวันที่ 1-31 กรกฎาคม 2554 ณ บริเวณสนามทุ่งศรีเมือง โดยปีนี้จะมีความพิเศษกว่าทุกปี คือ มีการจัดทำต้นเทียนพรรษาเฉลิมพระเกียรติ เป็นการนำเทียนประเภทแกะสลักและติดพิมพ์ มารวบรวมในต้นเทียนเดียวกัน โดยฝีมือช่างเทียนระดับอาจารย์ 9 ท่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ 84 พรรษา และเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีของพสกนิกรชาวจังหวัดอุบลราชธานี

ปี พ.ศ. 2555 มีชื่องานว่า "111 ปี ลือเลื่อง อุ้งเฮืองเมืองธรรมงามล้ำเทียนพรรษาภูมิปัญญาชาวอุบล" เพื่อรำลึกในโอกาสครบรอบ 111 ปี นับจากที่กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ข้าหลวงต่างพระองค์ในหัวเมืองมณฑลอีสาน ได้ดำริให้มีการแห่ขบวนเทียนพรรษารอบเมืองเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2444 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี, 2555)

งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากจะเป็นงานที่แสดงออกถึง การยึดมั่นสืบสานงานบุญทางพระพุทธศาสนา อย่างเคร่งครัดของชาวเมืองอุบลราชธานีแล้ว ยังเป็นงานที่แสดงออกถึงวิวัฒนาการด้านศิลปะของสกุลช่างเมืองอุบลราชธานีอีกด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากบรรดาช่างศิลป์เมืองอุบลราชธานีที่มีอยู่มากมายหลากหลายแขนง และผลิตงานด้านศิลปะอย่างต่อเนื่องตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นงานศิลปกรรมสมัย งานหัตถกรรมพื้นบ้าน และงานก่อสร้างตกแต่งโบสถ์วิหารต่างๆ จะใช้โอกาสในช่วงเทศกาลนี้กลับมาทดสอบ ทดลอง และประลองฝีมือเชิงช่าง โดยผ่านต้นเทียนพรรษาดังนั้น ผู้ที่มาร่วมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี จึงสามารถชื่นชม และศึกษากิจกรรมของงาน ทั้งในด้านการสืบสานจารีตประเพณีพื้นเมือง และในด้านศิลปการตกแต่งต้นเทียนกิจกรรมภายในงานที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. เยือนชุมชนชมวิถีวัฒนธรรมการตกแต่งต้นเทียน

การไปเยือนชุมชน หรือ คຸ້ມວັດຕ່າງ ໆ ในช่วงที่กำลังเตรียมการตกแต่งต้นเทียน คือในช่วงประมาณ 2-3 วัน ก่อนวันแห่นั้น นอกจากผู้มาเยือนจะได้ศึกษาศิลปะกรรมวิธีและขั้นตอน การตกแต่งเทียน อันเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นแล้ว ยังจะได้สัมผัสบรรยากาศการร่วมแรงร่วมใจของชุมชนในการทำกิจกรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งถือเป็นวิถีวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สำคัญของชาวอุบลราชธานี สำหรับคຸ້ມວັດที่น่าสนใจ เช่น วัดบูรพา วัดหนองบัว วัดสว่างอารมณ์ วัดศรีประตู่ทรงธรรม วัดสุทัศนาราม วัดทุ่งศรีเมือง และวัดผาสุกราม เป็นต้น

2. การเวียนเทียนวันอาสาฬหบูชาที่วัดงามในเมืองอุบลราชธานี

การเวียนเทียนเนื่องในวันอาสาฬหบูชาจัดขึ้นในช่วงค่ำของ ตามวัดต่างๆ โดยทั่วไปกิจกรรมนี้นอกจากจะเป็นกิจกรรมที่สำคัญ ของพุทธศาสนิกชนแล้ว ยังเป็นโอกาสอันดีของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ที่ได้ชื่นชมเอกลักษณ์ ทางสถาปัตยกรรมพื้นเมือง อันงดงามตามวัดต่างๆ ในอีกมิติหนึ่ง

3. การตั้งแสดงต้นเทียนรอบทุ่งศรีเมือง

ในช่วงค่ำของวันอาสาฬหบูชา จะเป็นเวลาที่ต้นเทียน พรรษาจากคຸ້ມວັດຕ່າງໆ ກວ່າ 30 ທັນ ຈະถูกเคลื่อนย้ายมาตั้งไว้ ณ บริเวณถนนรอบๆ ทุ่งศรีเมือง เพื่อเตรียมการเข้าร่วมขบวนแห่ในเช้าวันรุ่งขึ้น ในช่วงนี้ ต้นเทียนจะได้รับการตกแต่งอย่างสมบูรณ์ ประกอบกับสถานที่ตั้ง จะได้รับการจัดเตรียมไว้อย่างดี เช่น การเตรียมแสงไฟ ไม้สาดส่องต้นเทียน การประดับประดาบริเวณงาน อย่างเป็นระเบียบ ดังนั้น ในช่วงเวลาดังกล่าว จึงเป็น ช่วงเวลาที่ดียิ่งที่สุด ในการชื่นชมศิลปการตกแต่งเทียนอย่างละเอียดละออ โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา และอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงศิลปะตกแต่งเทียนที่งดงาม และสมบูรณ์ที่สุดของประเทศไทย

ในปี 2555 นี้ได้มีการจัดงานเพื่อส่งเสริมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ในระหว่างวันที่ 22 กรกฎาคม – 5 สิงหาคม 2555 โดยมีกำหนดการจัดงานดังนี้

ตารางที่ 2 กิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี ประจำปี 2555

วัน เดือน ปี	รายละเอียดกิจกรรม	สถานที่	หน่วยงานประสานงาน
1 ก.ค. – 15 ส.ค. 55	นิทรรศการภาพถ่าย “อุบลงาม ยามเทียน” ครั้งที่ 4	- สนามบินนานาชาติอุบลราชธานี	คุณสมชาติ (www.guideubon.com)
22 ก.ค. 55	พิธีเปิดงานประติมากรรมเทียนนานาชาติ ครั้งที่ 7	- หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม	ททท.อุบลราชธานี 0-4524-3770
20 – 31 ก.ค.55	ชมการแกะสลักประติมากรรมเทียนนานาชาติโดยศิลปิน 9 ชาติ	- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุบลราชธานี	ททท.อุบลราชธานี 0-4524-3770
23 – 31 ก.ค.55	กิจกรรมเยือนชุมชน คนทำเทียน (14.00 – 18.00 น.) ชมวิถีวัฒนธรรมในการตกแต่งต้นเทียน	- วัดศรีประจักษ์, วัดบูรพา, วัดทองศรีเมือง, วัดมหาวนาราม, วัดท่า วังหิน, วัดหนองปลาปาก, วัดพระธาตุหนองบัว, วัดศรีอุบลรัตนาราม	ททท.อุบลราชธานี 0-4524-3770
28 ก.ค. – 3 ส.ค. 55	ถนนสายเทียน สาธิตการแกะสลัก ดัดพิมพ์ / นิทรรศการภาพถ่าย	- ศาลหลักเมืองทุ่งศรีเมือง	เทศบาลนครอุบลราชธานี
29 ก.ค. – 5 ส.ค. 55	การสาธิตและจำหน่ายสินค้าชุมชน (OTOP)	- บริเวณศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี	พัฒนาชุมชน
1 – 3 ส.ค.55	การแสดงประกอบแสงและเสียง ขบวนแห่เทียนภาคกลางคืน	- หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม	
2 ส.ค.55	- พิธีอันเชิญเทียนพรรษาพระราชทาน และผ้าอาบน้ำฝนพระราชทาน ทางชลมารค (15.00 – 17.00 น.) - การแสดงดนตรีมหาดุริยางค์ (18.30 – 19.30 น.) - การประกวดสาวงามเทียนพรรษาและงานพาแลง (19.00 น.) - กิจกรรมมหาเวียนเทียนวันอาสาฬหบูชา (19.00 – 20.00 น.)	- ศาลากลาง, วัดหลวง, วัดสุปฏิหารามวรวิหาร, ทุ่งศรีเมือง - ลานเทียนเฉลิมพระเกียรติทุ่งศรีเมือง - โรงแรมสุนีย์แกรนด์ - วัดศรีอุบลรัตนาราม	- อำเภอเมืองอุบลราชธานี 08-3878-4003 - สพท.อบ.เขต 1 - นางพัชนี ธนาพรสิน 08-9931-2222 เทศบาลนครอุบลราชธานี
3 ส.ค.55	- ชมขบวนแห่เทียนพรรษาประจำปี 2555 (08.30 – 12.00 น.)	- หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม, ถนนอุปราชา – ถนนขยางกูร	ชมฟรีทุกที่นั่ง
3 – 5 ส.ค.55	- โชว์ต้นเทียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ	- หน้าเทศบาลนครอุบลราชธานี	เทศบาลนครอุบลราชธานี

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี : 2555

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิธีในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi- interview Structured) เป็นเครื่องมือ และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งได้แก่ 1) งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี และ 2) งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย โดยเน้นศึกษาในเรื่องศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และสถานที่ทำการวิจัย

3.2.1 ประชากร

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ศึกษาประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่

ประชากรกลุ่มที่ 1 หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดการจัดรูปแบบกิจกรรมในงานประเพณี ทั้งที่มาจากภาครัฐและเอกชน ทั้ง 2 พื้นที่ ได้แก่ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย

ประชากรกลุ่มที่ 2 หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีที่จัดขึ้นทั้ง 2 พื้นที่ ได้แก่ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 หมายถึง กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มข้าราชการผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดการจัดรูปแบบกิจกรรมในงานประเพณี และ กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) ได้แก่ กลุ่มผู้ทำงาน ผู้ให้บริการและผู้ค้าขายสินค้าที่ระลึก ผู้แทนชมรม / กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม / ผู้ประกอบการทั้งที่มาจากภาครัฐและเอกชน จำนวน 20 คน ทั้ง 2 พื้นที่ พื้นที่ละ 10 คน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 หมายถึง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป (General Informants) ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีที่จัดขึ้น จำนวน 327 คน ได้แก่ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 160 คน และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำนวน 167 คน

3.2.3 สถานที่เก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดสถานที่ทำวิจัย 1) งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และ 2) งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 ชุด ได้แก่

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) โดยพัฒนาจากการการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ส่วนที่ 2 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว จำนวน 10 ข้อ ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว จำนวน 2 ข้อ การบริหารจัดการ จำนวน 8 ข้อ

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจชนิดมีโครงสร้าง โดยพัฒนาจากพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 15 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่เดินทางมา แหล่งรับรู้ข้อมูล ยานพาหนะ ค่าใช้จ่าย จุดประสงค์ของการท่องเที่ยว เหตุผลของการท่องเที่ยว ผู้ร่วมเดินทาง สถานที่ใกล้เคียงที่เดินทางไปท่องเที่ยว กิจกรรมที่เข้าร่วม ภายในงาน กิจกรรมนันทนาการที่ทำระหว่างท่องเที่ยว วันที่ท่องเที่ยว ระยะเวลาในการร่วมงาน การพักค้างคืนของนักท่องเที่ยว การกลับมาท่องเที่ยว และการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวแก่ผู้อื่น

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 52 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการให้บริการจำนวน 7 ข้อ ด้านค่าใช้จ่ายจำนวน 6 ข้อ ด้านสถานที่ในการจัดงานจำนวน 12 ข้อ ด้านการส่งเสริมการตลาดจำนวน 7 ข้อ ด้านบุคลากรจำนวน 6 ข้อ ด้านกระบวนการให้บริการจำนวน 9 ข้อ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพจำนวน 5 ข้อ

3.4 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการดำเนินงาน อีกทั้งได้ทำการศึกษา และขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประยุกต์จาก การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (2549)

2. จัดทำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาถึงเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3. นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดเสนอผู้เชี่ยวชาญผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีรัชญา มณีเนตร อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ทีฆชุนหเถียร อาจารย์สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้อง ของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

- 5.1 นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยที่เป็นประชากรไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5.2 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งความต้องการของนักทอ้งเที่ยว ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.314-0.907 (ตาราง 3 ภาคผนวก ข) ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความต้องการนักทอ้งเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.814-0.915 (ตาราง 3 ภาคผนวก ข) ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (20 ชุด) และแบบสอบถามจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (327 ชุด)

2. ขอหนังสือจากสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยแนบพร้อมกับแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง 2 พื้นที่ คือ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง 10 คนได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี เทศบาลนครอุบลราชธานี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดอุบลราชธานี รวมถึงสถาบันการศึกษา และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเลย กลุ่มตัวอย่าง 10 คนได้แก่ หน่วยงานสำนักงานวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานกรมการพัฒนาชุมชน และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยอำเภอด่านซ้ายรวมถึงผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการ เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากนักทอ้งเที่ยวที่เข้าร่วมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 160 คน ในวันที่ 1-3 สิงหาคม 2555 และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำนวน 167 คน ในวันที่ 22-24 มิถุนายน 2555

4. ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ ในการสัมภาษณ์หน่วยงานของของภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดงานทั้ง 2 พื้นที่ คือ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 7 คน วันพฤหัสบดี ที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2555 เวลา 09.30 – 12.00 น. ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ก) นอกจากนี้ทางผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์หน่วยงานหน่วยงานที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยภายในวัน และเวลาที่กำหนด ที่

เหลือผ่านทางโทรศัพท์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและครบถ้วน และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำนวน 10 คน วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ก)

5. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม

6. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากแบบสัมภาษณ์ โดยการนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และ งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และ งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการดำเนินงานโดยกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99-100)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแปลความหมายค่าเฉลี่ยจากจุดกึ่งกลาง (Mid-point Average) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99-100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และ งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย กับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน โดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่ม (Independent Sample t-test) ด้วยการวิเคราะห์ t-test และใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : One-Way ANOVA)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค (Item-total Correlation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 t-test

3.2 F-test (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ F-distribution
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบใน t-distribution
SS	แทน	ผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean Squares)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
PRODUCT	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านการให้บริการ
PRICE	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านค่าใช้จ่าย
PLACE	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่ในการจัดงาน
PROMOTION	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาด
PEOPLE	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของ

		นักท่องเที่ยวด้านบุคลากร
PROCESS	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านกระบวนการให้บริการ
PHYSICAL	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
TOTAL	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยรวม

4.2 ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 2 งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์พฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตอนที่ 4 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตอนที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 6 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี กับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย กับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสัมภาษณ์กลุ่มของทั้ง 2 พื้นที่ ดังนี้

ตอนที่ 1 งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว

1.1 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

1.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ มีเอกลักษณ์ระดับชาติ โดยงานประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีทางพุทธศาสนา ซึ่งมีความเจริญในพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาเป็นเวลายาวนาน ถือเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดอุบลราชธานี โดยได้กำหนดจัดงานขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 8 และแรม 1 ค่ำเดือน 8 หรือวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษาของทุกปี

1.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยชาวอุบลราชธานี ได้ทำต้นเทียนประกวดประชันความวิจิตรบรรจงกัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 สถานที่จัดงานคือ บริเวณทุ่งศรีเมืองและศาลาจตุรมุข มีการประกวดต้นเทียน 2 ประเภท คือ ประเภทติดพิมพ์ และประเภทแกะสลัก โดยขบวนแห่จากคุ้มวัดต่างๆ พร้อมนางฟ้าประจำต้นเทียน จะเคลื่อนขบวนจาก หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม ไปตามถนน มาสิ้นสุดขบวนที่ทุ่งศรี

เมือง และในปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมาทางจังหวัดก็ได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้งานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นงานประเพณีระดับชาติ

1.1.3 ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม ความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรม และสร้างความประทับใจมากที่สุด ความมั่งคั่งของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ผูกพันกับพระพุทธศาสนาของผู้คนถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนถึงคือการถวายเทียนแต่ประภิกษุสงฆ์ในวันเข้าพรรษา โดยมีทั้งต้นเทียนประเภทแกะสลัก และต้นเทียนประเภทตีพิมพ์ ซึ่งมีความโดดเด่น และแตกต่างจากจังหวัดอื่นคือมีขบวนแห่ที่งดงาม โชว์ความอลังการของต้นเทียนกว่า 60 ต้น ที่มีทั้งลายกนกเปลว กระจิงตา อ้อย ลายเครือเถา ที่เล่าเหตุการณ์ของพระพุทธเจ้าในสมัยพุทธกาล ซึ่งงานศิลปะที่เกิดขึ้นบนเทียนพรรษาเหล่านั้นล้วนเป็นฝีมือของช่างที่เป็นคนในท้องถิ่น

1.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากวิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาไปบ้าง แต่ยังมีบางกลุ่มในชุมชนที่ยังคงสืบทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นอยู่อย่างเห็นได้ชัด

1.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้ ชาวอุบลราชธานี ได้ทำต้นเทียนประกวดประชันความวิจิตรบรรจงกัน ตั้งแต่ พ.ศ.2470 เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ และการมีประวัติศาสตร์สืบเนื่องยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน

1.1.6 ความผูกพันต่อท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี ซึ่งจะมีชุมชนคุ้มวัดต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ วัดหนองปลาปาก วัดพระธาตุหนองบัว วัดท่าวังหิน วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดไชยมงคล ศูนย์การเรียนรู้เทียนพรรษาวัดศรีประดู่ วัดบูรพา วัดทุ่งศรีเมือง วัดมหาวนาราม วัดแจ้ง และวัดผาสุการามร่วมกับโรงเรียนเทศบาล บ้านสุขสำราญ โดยปกติคุ้มวัดต่างๆ จะมีความร่วมมือในการจัดงาน โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในคุ้มวัดต่างๆ มีส่วนร่วมในการทำต้นเทียนและเข้าร่วมกิจกรรมขบวนแห่ เช่น การแสดง ฟ้อนรำ ในวันแห่เทียนพรรษา และนอกจากนี้การแห่เทียนพรรษายังมีชื่อเสียงในระดับชาติ และเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี สามารถคว้ารางวัลชนะเลิศจากงาน มิโดซูจิ พาเหรด 2003 (MIDOSUJI PARADE 2003) ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

1.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยชุมชน เช่น กลุ่มช่างเทียนที่มีความชำนาญ และหน่วยงานของภาครัฐ และเอกชน ซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบาย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำเทียนพรรษา เพื่อให้ความรู้แก่คนในท้องถิ่นที่สนใจ และนักท่องเที่ยวน

1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม

1.2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางเดินทางมายังจังหวัดอุบลราชธานีโดยใช้รถยนต์ หรือรถประจำทางนั้นสามารถเดินทางมาได้หลากหลายเส้นทาง หรือสามารถเลือกรูปแบบการเดินทางเพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยวได้ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางมาโดยรถไฟ หรือเครื่องบิน

1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนให้ความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และวางแผนนโยบายป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้น มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เช่น เทศบาลนครอุบลราชธานี ร่วมมือกับตำรวจท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี จัดตั้งโครงการกองอำนวยการบริการนักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ดูแลรักษาความปลอดภัย ให้คำแนะนำข้อมูลการท่องเที่ยว และปฐมพยาบาล ให้ยืมรถเข็นวีลแชร์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ เป็นต้น

1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในงาน เช่น ชมนิทรรศการภาพถ่าย สูปงาม ยามเทียน เยือนชุมชนคนทำเทียน ชมแกะสลักประติมากรรมเทียนนานาชาติ ชมการสาธิตและจำหน่ายสินค้าชุมชน ชมการประกวดเทียนพรรษาและงานพาแลง ชมการประกอบแสงและเสียง ขบวนแห่เทียนภาคกลางคืน และชมสาธิตการทอผ้าฝ้ายผ้าไหม ทำดอกฝิ่ง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้จากแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดอุบลราชธานี เช่น อุทยานแห่งชาติผาแต้ม มีเนื้อที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอโขงเจียม อำเภอศรีเมืองใหม่ และอำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่านานาชนิด มีจุดเด่นที่สวยงามตามธรรมชาติมากมาย เช่น ผาแต้ม น้ำตกสร้อยสวรรค์ เสาเฉลียง ถ้ำปาฏิหาริย์ และภูนาทาม เป็นต้น อีกทั้งยังได้มีการค้นพบภาพเขียนสีโบราณสมัยก่อนประวัติศาสตร์ อายุราว 3,000-4,000 ปี ที่บริเวณผาขาม ผาแต้ม ผาเจ๊ก ผาเมย เป็นต้น อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง รวมถึงสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเดินทางผ่านทางด่านช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นประตูสู่เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก แหล่งท่องเที่ยวแขวงจำปาสักมีหลากหลายและน่าสนใจ เช่น ปราสาทหินวัดพู น้ำตกหลี่ผี น้ำตกคอนพะเพ็ง น้ำตกตาดพาน น้ำตกตาดเยื้อง และน้ำตกตาดผาส้ม เป็นต้น

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

2.1 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบายเพียงพอ และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก เช่น ถนนและการคมนาคม ที่พักอาศัย ร้านอาหาร ศาลากลาง การประปา ไฟฟ้า การกำจัดขยะ ระบบสื่อสารทั้งโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เนื่องจากสถานที่จัดงานอยู่บริเวณบริเวณทุ่งศรีเมืองและศาลาจัตุรมุข ซึ่งตั้งอยู่ในใจกลางเมืองอุบลราชธานี

2.2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ เช่น จังหวัด อำเภอ เทศบาล มหาวิทยาลัย เป็นต้น ภาคเอกชน เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี ธนาคาร ห้างสรรพสินค้า สายการบิน และผู้ประกอบการต่างๆ ร่วมกันให้การสนับสนุน และจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. การบริหารจัดการ

3.1 การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

3.1.1 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ มีการจัดการที่เป็นระบบ และได้มาตรฐาน โดยการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว โดยการแบ่งพื้นที่ในการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย การจัดกิจกรรม การจัดแสดงเทียน และขบวนภายในงาน เป็นต้น ในการกำหนดช่วงเวลาการจัดงานเป็นวันหยุดตามปฏิทินคือจัดงานประมาณ 30 วัน ซึ่งวันแห่งขบวนเทียนเป็นวันที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด เนื่องจากตรงกับวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการมาท่องเที่ยว และมีการกำหนดวันจัดงานล่วงหน้าทีแน่นอนทุกปี โดยได้กำหนดจัดงานขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 8 และแรม 1 ค่ำเดือน 8 หรือวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา นอกจากนี้ยังมีการจัดการกับจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ ซึ่งทางหน่วยงานต่างๆ ได้มีการเตรียมที่พัก ร้านอาหาร รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงไว้รองรับนักท่องเที่ยว

3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน และประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นหน่วยงานที่จัดทำรายงานประเมินผลการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา

3.2 การจัดการด้านการท่องเที่ยว

3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว โดยการดำเนินงานด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนบุคลากรด้านบริการ และเจ้าหน้าที่ดูแลในการจัดงานมีความเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว มีระบบเตือนภัย และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีร้านอาหาร ร้านของที่ระลึก และมีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และเพียงพอ

3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ กิจกรรมการ

ท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น และกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ นอกจากนี้ในงานจะมีกิจกรรมที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมแล้ว ยังมีการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงอื่นให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมความสวยงาม และศึกษาวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของอุบลราชธานี

3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่นำเที่ยวมีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ เช่น การให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมชุมชนคนทำเทียน การลงมือทำเทียนด้วยตัวเอง การสร้างโรงเรียนให้ความรู้ และสอนทำเทียนที่ถูกต้องแก่รุ่นหลัง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ป้ายประกาศ หนังสือท่องเที่ยว รวมถึงเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างหลากหลาย

3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานจากภาครัฐ และเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีบทบาทหลักต่อการจัดการการท่องเที่ยว มีความพยายามจัดทำแหล่งให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอนาคต

3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว โดยชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น โรงแรม เซอร์วิสอพาร์ทเมนท์ การจัดโฮมสเตย์ ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. การจัดกิจกรรม รวมถึงถึงการแสดงต้นเทียนมีความยิ่งใหญ่มากขึ้นทุกปี ทำให้พื้นที่ในการจัดงานไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการนำเทียนเข้ามาแสดงภายในงานนั้นเกิดความยุ่งยาก เนื่องจากต้นเทียนเกี่ยวสายไฟตามถนนทำให้อาจเกิดความเสียหายแก่ต้นเทียน และเป็นอันตรายแก่ผู้เข้าร่วมงานได้

2. ประวัติความเป็นมาของการแห่เทียนพรรษาตามคำบอกเล่ามีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงควรมีแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้อง และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมสืบเนื่องต่อไป

3. ควรเพิ่มการจัดสรรงบประมาณลงไปยังท้องถิ่น เช่น ชุมชนคนทำเทียนให้มากกว่านี้

4. นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมงานโดยเฉพาะวันที่มีขบวนแห่เป็นจำนวนมาก และนักท่องเที่ยวเลือกพักที่พักภายนอกตัวเมือง และไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวอื่น ทำให้ผู้ประกอบการในตัวเมืองขาดรายได้ ดังนั้นควรมีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นในตัวเมืองเพิ่มมากขึ้น เพื่อดึงนักท่องเที่ยวให้อยู่ในตัวเมืองอุบลราชธานีให้นานกว่านี้

ตอนที่ 2 งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว

1.1 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

1.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ มีเอกลักษณ์ระดับโลก สามารถพบเห็นได้เพียงแห่งเดียวในโลก เป็นประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์จัดขึ้นที่อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย ในช่วงระหว่างปลายเดือนมิถุนายนถึงช่วงต้นเดือนกรกฎาคมของทุกปี ไม่สามารถกำหนดวันจัดงานล่วงหน้าได้ เนื่องจากเจ้าพ่อกวน (ผู้นำทางจิตวิญญาณของท้องถิ่น) จะเป็นผู้กำหนดวันผ่านพิธีการเข้าทรงล่วงหน้า พิธีกรรมทางศาสนาจะมีพิธีเบิกพระอุปคุต คณะแสนหรือข้าทาสบริวารของเจ้าพ่อกวนเดินขบวนไปที่ริมแม่น้ำหมัน เพื่อนิมนต์พระอุปคุต มาประดิษฐานที่หอข้างศาลาโรงธรรม และพิธีอันเชิญพระเวสสันดรและนางมัทรีเข้าเมือง โดยในการจัดงานยังคงเน้นการสืบทอดของวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นอยู่ การแต่งกาย และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งในการจัดงานจะเน้นการประกอบพิธีกรรมที่สืบทอดกันมา และมีกิจกรรมอื่นเสริม เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และน่าสนใจ

1.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยการประกอบพิธีกรรมได้จัดมาประมาณ 400 กว่าปี โดยมีการละเล่นผีตาโขน มีการเทศน์มหาชาติ มีการทำบุญพระธาตุศรีสองรักและงานบุญต่างๆเข้ามาผสมอยู่รวม ๆ กัน จึงมีการจัดงานกัน 3 วัน ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดกิจกรรมทั้งในส่วนของพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และขบวนการเล่นผีตาโขน

1.1.3 ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม มีความงดงาม ประทับใจแตกต่างจากศิลปะของที่อื่นอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยการแต่งกายของผีตาโขนนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่แปลกสำหรับผู้พบเห็น ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้ ศีรษะของผีตาโขนนิยมทำด้วยโคนของก้านทางมะพร้าวที่แห้งแล้ว นำมาตกแต่งโดยการเจาะช่อง ตา จมูก ปาก และใบหู ทำเป็นหน้ากากและนำเอาหวดหนึ่งซ้าวโดยกดกันหวดให้เป็นรอยบุ่ม หายปากหวดขึ้นเพื่อใช้สวมศีรษะ ส่วนผมของผีตาโขนจะใช้เส้นของทางมะพร้าวที่ทูป เอาเนื้อออกแล้วมาประดิษฐ์เป็นเส้นผม เสื้อผ้าที่ใช้ทำด้วยผ้าฝืนใหญ่ เช่น ผ้ามุ้ง ผ้าห่มและเศษผ้าหลากหลายมาเย็บต่อกันเป็นชุดยาว บางครั้งผีตาโขนก็แต่งตัวเหมือนคนบ้า เปลือยกายล่อนจอน ส่วนร่างกายทาด้วยดินหม้อสีดำ ส่วนเครื่องแต่งตัวประกอบที่เป็นเอกลักษณ์ของผีตาโขน คือ หมากกะแหล่ง (เครื่องดนตรีรูปร่างคล้ายกระดิ่งหรือกระดิ่งแขวนคอวัว) และดาบไม้

ส่วนผู้เข้าร่วมในพิธีนี้จะแต่งกายคล้ายผีและปีศาจใส่หน้ากากขนาดใหญ่ ทำจากกาบมะพร้าว แกะสลักและ สวมศีรษะด้วยกระดี่ข้าวเหนียว ในขบวนแห่จะประกอบไปด้วยการร้องรำทำเพลง อย่างสนุกสนาน

1.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยอยุธยา ซึ่งมีการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีต และยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากวิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาไปบ้าง แต่ยังมีบางกลุ่มในชุมชนที่ยังคงสืบทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นอยู่ อย่างเห็นได้ชัด

1.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดได้ เกิดขึ้นสมัยอยุธยา และการมีประวัติศาสตร์สืบเนื่องยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน โดยประมาณพ.ศ. 2530 เริ่มเกิดการปรับเปลี่ยนไปในลักษณะก้าวกระโดดก้าวใหญ่ เมื่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยบรรจุให้ประเพณีผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย อยู่ในแผนการท่องเที่ยว และชาวบ้านอำเภอด่านซ้ายทั่วไปก็มีการปรับตัวในลักษณะตอบสนองและยอมรับการท่องเที่ยว การละเล่นผีตาโชนที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจึงถูกปรับแนวให้เป็นการแสดงเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ดู มีการจัดฉากแสดง การพูด การแข่งขัน ตลอดจนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบสำคัญๆ ทั้งคน อุปกรณ์ กิจกรรม สถานที่ แต่อย่างไรก็ตามพิธีกรรมที่เคยมีแต่โบราณไม่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปด้วย ผู้ละเล่นผีตาโชนจึงมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม ผู้ละเล่นตามพิธีกรรม และกลุ่มผู้ละเล่นเพื่อการแสดง

1.1.6 ความผูกพันต่อท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับประเทศ ซึ่งความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่นนั้นเห็นได้จากประเพณี และความเชื่อที่สืบทอดกันมา โดยประเพณีการละเล่นผีตาโชน จัดเป็นส่วนหนึ่งในงานบุญประเพณีใหญ่หรือที่เรียกว่า "งานบุญหลวง" หรือ "บุญผะเหวด" ซึ่งตรงกับเดือน 7 มีขึ้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และจัดเป็นการละเล่นที่ถือเป็นประเพณีทุกปี เกี่ยวโยงกับงานบุญพระเวส หรือ เทศน์มหาชาติประจำปี กับพระธาตุเจดีย์สองรักปูชนียสถานสำคัญของชาวด่านซ้าย

1.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์โดยชุมชน มีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบาย

1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม

1.2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีทางเข้าถึงได้สะดวก 3 เส้นทางหลัก ด้วยรถยนต์ และรถประจำทาง ลักษณะเส้นทางมีความคดเคี้ยว แต่สภาพถนนค่อนข้างดี และกำลังพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น

1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนให้ ความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทั้งตำรวจและอาสาสมัคร รวมถึงการวางแผน นโยบายป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากสถานที่แห่งนี้ยังไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่นักท่องเที่ยว มาเที่ยวและไม่ปลอดภัยมาก่อน

1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่ง วัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในงาน เช่น ชมขบวนแห่ขบวนผีตาโชน ชมการ แสดงบนเวทีและการประกวดต่างๆ การเข้าร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ ฟังเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์และ ขบวนแห่กัณฑ์เทศน์ การเข้าร่วมพิธีทำบุญตักบาตร และชมการแสดงสินค้าพื้นเมือง และแหล่ง ท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดเลย เช่น เชียงคาน ภูกระดึง ภูเรือ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่ง ท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น รวมถึงสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

2.1 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่ง อำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ดี แต่มีข้อจำกัดบาง ประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต เช่น สภาพภูมิประเทศประกอบด้วยภูเขาสลับซับซ้อน มีที่ ระหว่างหุบเขาบางแห่งเป็นที่ราบสูง ลุ่มๆ ดอนๆ โดยเฉพาะที่ตั้งอำเภอมัญจาคีรีอยู่ทั้งสามด้าน คือด้านทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก และมีที่ราบแคบ ๆ ยาวไปทางทิศเหนือ ซึ่งมีเทือกเขา อยู่ทั้งสองข้าง พื้นที่ทางทิศตะวันออก ทิศใต้และทิศตะวันตก มีภูเขาสูงมาก ทำให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนา เส้นทางการจราจร เป็นต้น

2.2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ เช่น จังหวัด อำเภอกุศลวิทย์ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านซ้าย เป็นต้น ภาคเอกชน เช่น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเลย ธนาคาร ห้างสรรพสินค้า สายการบิน เป็นต้น และองค์กรท้องถิ่น พิพิธภัณฑสถานผีตาโชน วัดโพธิ์ชัย รวมถึงผู้ประกอบการ ร่วมกันให้การสนับสนุนและ จัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. การบริหารจัดการ

3.1 การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

3.1.1 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาและ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น พระธาตุศรี สองรัก รวมถึงพิพิธภัณฑสถานผีตาโชน วัดโพธิ์ชัยเป็นอย่างดี โดยมีการแบ่งหน้าที่ให้กับหน่วยงานต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานในท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล

3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้าง แต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว โดยการแบ่งพื้นที่ในการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย การจัดกิจกรรม และขบวนภายในงาน เป็นต้น ในการกำหนดช่วงเวลาการจัดงานในอดีตไม่มีการกำหนดวันงานที่แน่นอนในแต่ละปี ซึ่งในปัจจุบันก็ยังไม่มีการกำหนดวันในการจัดงาน แต่พยายามจัดขบวนแห่ให้ตรงกับวันเสาร์ - อาทิตย์ เพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมงาน นอกจากนี้การประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการยังไม่สามารถประมาณการที่แน่นอนในแต่ละปีได้

3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการมอบหมายให้หน่วยงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยมีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล และมีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว

3.2 การจัดการด้านการท่องเที่ยว

3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว โดยการดำเนินงานด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนบุคลากรด้านบริการยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ร้านอาหารยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการนักท่องเที่ยว และมีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และประหยัดพลังงาน เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ เป็นต้น

3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว จะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยตามความเป็นอยู่ในสังคม และให้เข้ากับยุคสมัยมากขึ้น กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี

3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมและการทำงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ ได้แก่ มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว และชุมชนโดยรอบ มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้

ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดการประชุมเตรียมงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และประชาชนในท้องถิ่น

3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว โดยชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก การให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดโฮมสเตย์ การแสดงศิลปะพื้นเมือง

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ฝัตาโชนยังไม่ได้มีการจดลิขสิทธิ์ ทำให้เกิดการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาได้ง่าย เช่น คนที่นำสินค้าประเภทของที่ระลึกมาจำหน่ายในงานไม่ใช่คนในท้องถิ่น ทำให้สินค้ามีความผิดเพี้ยนไปจากเดิม และคนในท้องถิ่นมีรายได้ลดลง

2. การเจริญเติบโตทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของการละเล่นฝัตาโชน เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยมากขึ้น ทำให้การแสดงหรือการกระทำ บางอย่างขัดกับประเพณีวัฒนธรรมเดิม

3. ในการสนับสนุนงบประมาณในการจัดงานแต่ละปี ยังไม่มีการกำหนดงบประมาณที่แน่นอนได้ ดังนั้นควรจัดสรรงบประมาณให้ชัดเจน และลงไปยังชุมชนเพิ่มขึ้น

4. ปัญหาการจราจรติดขัด และปัญหาขยะที่เกิดขึ้น เนื่องจากเมืองมีขนาดเล็ก ควรมีการจัดวางระบบพื้นที่สำหรับการจอดรถด้านนอกสถานที่จัดงาน และมีรถรับส่งนักท่องเที่ยวมายังสถานที่จัดงาน และการจัดการความเป็นระเบียบเรียบร้อยของนักท่องเที่ยว

5. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาท่องเที่ยวเฉพาะในวันที่มีการเดินขบวนฝัตาโชน ทำให้ชุมชนมีรายได้เฉพาะวันจัดงานถึงแม้จะมีช่วงการจัดงาน 3 วัน ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดงานให้มากขึ้น

ตอนที่ 3 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว

1.1 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

1.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ มีเอกลักษณ์อย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งมีความเจริญในพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาเป็นเวลายาวนาน และจัดให้มีขึ้นทุกปี โดยในการจัดงานยังคงเน้นการสืบทอดของวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นอยู่ การแต่งกาย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยได้รับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และคนในชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

1.1.3 ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม ความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรม และสร้างความประทับใจมากที่สุด เนื่องจากมีความโดดเด่น และแตกต่างจากที่อื่น ความมั่งคั่งของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ผูกพันกับพุทธศาสนาของผู้คนถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย พิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ ภาษาท้องถิ่น ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เป็นต้น

1.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน ซึ่งมีการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากวิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาไปบ้าง แต่ยังมีบางกลุ่มในชุมชนที่ยังคงสืบทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นอยู่อย่างเห็นได้ชัด

1.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้ เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่สืบเนื่องยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน

1.1.6 ความผูกพันต่อท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี โดยการจัดงานได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเป็นอย่างดี เนื่องจากคนในชุมชนมีความเชื่อ และความศรัทธาต่อประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยว

1.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยชุมชน เช่น กลุ่มช่างที่มีความชำนาญเกี่ยวกับการประดิษฐ์ และตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงาม อีกทั้งยังมีหน่วยงานของภาครัฐ และเอกชน ซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบาย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานจัดฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้แก่คนในท้องถิ่นที่สนใจ และนักท่องเที่ยว

1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม

1.2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวสามารถเดินทางโดยใช้รถยนต์ หรือรถประจำทางได้อย่างหลากหลายเส้นทาง หรือสามารถเลือกรูปแบบการเดินทางเพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยวได้ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางมาโดยรถไฟ หรือเครื่องบิน

1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนให้ความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และวางแผนนโยบายป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้น มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เช่น การจัดตั้งกองอำนวยการบริการนักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ดูแลรักษาความปลอดภัย ให้คำแนะนำข้อมูลการท่องเที่ยวและปฐมพยาบาล เป็นต้น

1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในงานที่น่าสนใจ และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจ และเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้จากแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง รวมถึงสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

2.1 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบายเพียงพอ และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก เช่น ถนนและการคมนาคม ที่พักอาศัย ร้านอาหาร ศาลากลาง การประปา การไฟฟ้า การกำจัดขยะ ระบบสื่อสารทั้งโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น แต่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอาจมีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต เช่น สภาพภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา หรือขยายสถานที่ในการจัดงานของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสถานที่จัดงานอาจตั้งอยู่ในใจกลางเมืองซึ่งล้อมรอบไปด้วยสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ

2.2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ เช่น จังหวัด อำเภอ เทศบาล มหาวิทยาลัย เป็นต้น ภาคเอกชน เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานีและสำนักงานเลย ธนาคาร ห้างสรรพสินค้า สายการบิน เป็นต้น และผู้ประกอบการต่างๆ ร่วมกันให้การสนับสนุน และจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. การบริหารจัดการ

3.1 การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

3.1.1 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี โดยมีการแบ่งหน้าที่ให้กับหน่วยงานต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานในท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล

3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ มีการจัดการที่เป็นระบบ และได้มาตรฐาน โดยการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว โดยการแบ่งพื้นที่ในการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย การจัดการกิจกรรม และชวอนภายในงานอย่างชัดเจน โดยในช่วงวันที่จัดงานวันแห่เทียนเข้าพรรษาหรือวันแสดงกิจกรรมผีตาโชนเป็นวันที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด เนื่องจากตรงกับวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการมาท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการจัดการกับจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ ซึ่งทางหน่วยงานต่างๆ ได้มีการเตรียมที่พัก ร้านอาหาร รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงไว้รองรับนักท่องเที่ยว

3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการมอบหมายให้หน่วยงานดำเนินการอย่างชัดเจน ในการจัดทำแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน และประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี

3.2 การจัดการด้านการท่องเที่ยว

3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว โดย การดำเนินงานด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนบุคลากรด้านบริการ และเจ้าหน้าที่ดูแลในการจัดงานมีความเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว มีระบบเตือนภัย และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีร้านอาหาร ร้านของที่ระลึก และมีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และเพียงพอ นอกจากนี้ยังมีการออกแบบ และใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และประหยัดพลังงาน เช่น ที่พักโฮมสเตย์ เป็นต้น

3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ แต่เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้กิจกรรมบางอย่างมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยตามความเป็นอยู่ในสังคม และให้เข้ากับยุคสมัยมากขึ้น กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี

3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่นำเที่ยวมีความรู้เรื่อง วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ การให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมชุมชนคนทำเทียน การลงมือทำเทียนด้วยตัวเอง หรือการให้นักท่องเที่ยวระบายสีลงในหน้ากากผีตาโขน หรือร่วมในขบวนแห่ การสร้างโรงเรียนให้ความรู้ มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานจากภาครัฐ และเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีบทบาทหลักต่อการวางแผนรูปแบบจัดการการท่องเที่ยว

3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว โดยชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดโฮมสเตย์ ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. การจัดกิจกรรมรวมถึงการแสดงที่เกี่ยวข้องกับงานประเพณีมีความยิ่งใหญ่มากขึ้นทุกปี ทำให้พื้นที่ในการจัดงานไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนเกี่ยวกับสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. ประวัติความเป็นมาของการแห่เทียนพรรษาคำบอกเล่ามีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงควรมีสถานที่ในการให้ความรู้ที่ถูกต้อง เช่น พิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นแหล่งให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

3. การเจริญเติบโตทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการแสดงศิลปวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยและผู้ร่วมงานในปัจจุบันมากขึ้น ทำให้การแสดงหรือกิจกรรมบางอย่างขาดความเป็นดั้งเดิม การเป็นต้นตำหรับคุณค่าทางวัฒนธรรมไป ดังนั้นควรมีการคัดกรองรูปแบบของกิจกรรมและการแสดงให้มากขึ้น

4. ปัญหาการจราจรติดขัด และปัญหาขยะที่เกิดขึ้น เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นควรมีการวางแผนการจัดการพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวในระยะยาว

5. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาท่องเที่ยวเฉพาะในวันที่มีการจัดแสดง หรือเดินขบวน ทำให้ชุมชนมีรายได้เฉพาะวันจัดงานถึงแม้จะมีช่วงการจัดงานหลายวัน ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมตลอดระยะเวลาของการจัดงานมากขึ้น

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์พฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	65	40.60
1.2 หญิง	95	59.40
รวม	160	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	28	17.50
2.2 20 - 35 ปี	93	58.12
2.3 36 - 50 ปี	28	17.50
2.4 50 ปีขึ้นไป	11	6.88
รวม	160	100.00
3. 3 สถานภาพ		
3.1 โสด	128	80.00
3.2 สมรส	27	16.90
3.3 หม้าย/หย่า/ร้าง	5	3.10
รวม	160	100.00

4. การศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	36	22.50
4.2 ปริญญาตรี	95	59.40
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี	29	18.10
รวม	160	100.00
5. อาชีพ		
5.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	49	30.60
5.2 พนักงานบริษัท	16	10.00
5.3 ธุรกิจส่วนตัว	27	16.90
5.4 นักเรียน/นักศึกษา	60	37.50
5.5 รับจ้างทั่วไป	7	4.40
5.6 เกษตรกร	1	0.60
รวม	160	100.00
6. รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน		
6.1 น้อยกว่า 10,000 บาท	71	44.40
6.2 10,000 – 20,000 บาท	43	26.90
6.3 20,001 – 30,000 บาท	18	11.30
6.4 มากกว่า 30,000 บาท	28	17.40
รวม	160	100.00
7. ภูมิลำเนา		
7.1 ภายในจังหวัดอุบลราชธานี	72	45.00
7.2 ภายนอกจังหวัดอุบลราชธานี	88	55.00
รวม	160	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.40) อายุระหว่าง 20 - 35 ปี (ร้อยละ 51.10) รองลงมาอายุต่ำกว่า 20 ปี และ 36 - 50 ปี (ร้อยละ 17.50) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 59.40) รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 22.50) อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 37.50) รองลงมารับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 30.60) และธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 16.90) ตามลำดับ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 44.40) รองลงมา 10,000 - 20,000 บาท (ร้อยละ 26.90) ภูมิลำเนาส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี เช่น กรุงเทพมหานคร ศรีสะเกษ และสกลนคร เป็นต้น (ร้อยละ 55.00) รองลงมาอาศัยอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี (ร้อยละ 45.00)

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. เดินทางมาจาก		
1.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	128	80.00
1.2 ภาคกลาง	26	16.20
1.3 ภาคตะวันออก	3	1.90
1.4 ภาคเหนือ	3	1.90
รวม	160	100.00
2. ยานพาหนะ		
2.1 รถยนต์ส่วนตัว	98	61.30
2.2 รถเช่า	6	3.80
2.3 รถประจำทาง	51	31.90
2.4 รถจักรยานยนต์	1	0.60
2.5 เครื่องบิน	4	2.40
รวม	160	100.00
3. ค่าใช้จ่าย		
3.1 น้อยกว่า 1,000 บาท	40	25.00
3.2 1,000 – 3,000 บาท	64	40.00
3.3 3,001 – 5,000 บาท	32	20.00
3.4 มากกว่า 5,000 บาท	24	15.00
รวม	160	100.00
4. ผู้ร่วมเดินทาง		
4.1 เดินทางมาคนเดียว	8	5.00
4.2 ครอบครัว	61	38.10
4.3 กลุ่มเพื่อน	91	56.90
4.4 บริษัททัวร์	0	0.00
รวม	160	100.00

5. ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม		
5.1 น้อยกว่า 5 ชั่วโมง	62	38.80
5.2 5 – 8 ชั่วโมง	48	30.00
5.3 1 วัน	19	11.90
5.4 2 วันขึ้นไป	31	19.30
รวม	160	100.00
6. การพักค้างคืน		
6.1 ไม่พักค้างคืน	46	28.80
6.2 พักค้างคืน	114	71.20
รวม	160	100.00
7. สถานที่พักค้างคืน		
7.1 โรงแรม/รีสอร์ท	39	34.21
7.2 บ้านตัวเอง/คนรู้จัก	75	65.79
รวม	114	100.00
8. แหล่งรับข้อมูล		
8.1 เพื่อน/ญาติ	101	51.01
8.2 หนังสือพิมพ์/ นิตยสาร/คู่มือท่องเที่ยว	26	13.13
8.3 โทรทัศน์/วิทยุ/อินเทอร์เน็ต	52	26.26
8.4 บริษัททัวร์	1	0.51
8.5 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	18	9.09
รวม	198	100.00
9. จุดประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยว		
9.1 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	83	43.23
9.2 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี	65	33.85
9.3 เพื่อประชุม/สัมมนา/ทำงาน	7	3.65
9.4 เพื่อกลับบ้าน/เยี่ยมญาติ	37	19.27
รวม	192	100.00
10. เหตุผลหลักที่มาท่องเที่ยว		
10.1 ใกล้เคียงที่พัก	30	15.15
10.2 ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน	60	30.30
10.3 เส้นทางมายังสถานที่จัดงานสะดวก	6	3.03
10.4 เพื่อน/คนรู้จักชักชวน	30	15.15

10.5 การประชาสัมพันธ์และข่าวสาร	16	8.08
10.6 เป็นคนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว	41	20.71
10.7 สถานที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	15	7.58
รวม	198	100.00
11. กิจกรรมนันทนาการที่ทำการท่องเที่ยว		
11.1 ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	51	10.83
11.2 ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ	64	13.59
11.3 ชมทรัพยากรธรรมชาติ	65	13.80
11.4 เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง	72	15.29
11.5 รับประทานอาหาร	74	15.71
11.6 ถ่ายภาพ	90	19.11
11.7 ซื้อของฝาก/ของที่ระลึก	55	11.67
รวม	471	100.00
12. กิจกรรมภายในงานที่เข้าร่วม		
12.1 ชมนิทรรศการภาพถ่าย ฮูปงาม ยามเทียน	84	19.31
12.2 เยือนชุมชนคนทำเทียน	41	9.43
12.3 ชมแกะสลักประติมากรรมเทียนนานาชาติ	81	18.62
12.4 ชมการสาธิตและจำหน่ายสินค้าชุมชน	42	9.66
12.5 ชมการประกวดเทียนพรรษาและงานพาแลง	80	18.39
12.6 ชมการประกอบแสงและเสียง ขบวนแห่เทียนภาคกลางคืน	80	18.39
12.7 ชมสาธิตการทอผ้าฝ้ายผ้าไหม ทำดอกไม้้ง	27	6.20
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 80.00) รองลงมาภาคกลาง (ร้อยละ 16.20) ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมายังสถานที่จัดงาน (ร้อยละ 61.30) รองลงมารถประจำทาง (ร้อยละ 31.90) ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ 1,000 – 3,000 บาท (ร้อยละ 40.00) น้อยกว่า 1,000 บาท (ร้อยละ 25.00) และ 3,001 – 5,000 บาท (ร้อยละ 20.00) ตามลำดับ การเดินทางส่วนใหญ่มากับกลุ่มเพื่อน (ร้อยละ 56.90) รองลงมาครอบครัว (ร้อยละ 38.10) ส่วนใหญ่ใช้เวลาน้อยกว่า 5 ชั่วโมง (ร้อยละ 38.80) รองลงมา 5 – 8 ชั่วโมง (ร้อยละ 30.00)

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักค้างคืน (ร้อยละ 71.20) โดยพักบ้านของตนเอง/คนรู้จัก (ร้อยละ 65.79) รองลงมาพักโรงแรม/รีสอร์ท (ร้อยละ 34.21)

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากเพื่อน/ญาติ (ร้อยละ 51.01) รองลงมาโทรทัศน์/วิทยุ/อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 26.26) และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร/คู่มือท่องเที่ยว (ร้อยละ 13.13) ตามลำดับ วัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ (ร้อยละ 43.23)

รองลงมาเพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี (ร้อยละ 33.85) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวด้วยเหตุผลความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน (ร้อยละ 30.30) รองลงมาเป็นคนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 20.71) เพื่อน/คนรู้จักชักชวน (ร้อยละ 15.15) และใกล้ที่พัก (ร้อยละ 15.15)

กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวทำในขณะท่องเที่ยวได้แก่ ถ่ายภาพ (ร้อยละ 19.11) รับประทานอาหาร (ร้อยละ 15.71) เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง (ร้อยละ 15.29) ชมทรัพยากรธรรมชาติ (ร้อยละ 13.80) ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ (ร้อยละ 13.59) ตามลำดับ กิจกรรมภายในงานที่นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมส่วนใหญ่ชมนิทรรศการภาพถ่าย ฮูปงาม ยามเทียน (ร้อยละ 19.31) รองลงมาชมแกะสลักประติมากรรมเทียนนานาชาติ ชมการประกวดเทียนพรรษาและงานพาดง (ร้อยละ 18.62) ชมการประกอบแสงและเสียง ขบวนแห่เทียน (ร้อยละ 18.39) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	71	42.50
1.2 หญิง	96	57.50
รวม	167	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	43	25.70
2.2 20 - 35 ปี	73	43.70
2.3 36 - 50 ปี	39	23.40
2.4 50 ปีขึ้นไป	12	7.20
รวม	167	100.00

3.3 สถานภาพ		
3.1 โสด	103	61.70
3.2 สมรส	58	34.70
3.3 หม้าย/หย่า/ร้าง	6	3.60
รวม	167	100.00
4. การศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	53	31.70
4.2 ปริญญาตรี	93	55.70
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี	21	12.60
รวม	167	100.00
5. อาชีพ		
5.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	26	15.60
5.2 พนักงานบริษัท	16	9.60
5.3 ธุรกิจส่วนตัว	48	28.70
5.4 นักเรียน/นักศึกษา	48	28.70
5.5 รับจ้างทั่วไป	17	10.20
5.6 เกษตรกร	12	7.20
รวม	167	100.00
6. รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน		
6.1 น้อยกว่า 10,000 บาท	81	48.50
6.2 10,000 – 20,000 บาท	40	24.00
6.3 20,001 – 30,000 บาท	22	13.20
6.4 มากกว่า 30,000 บาท	24	14.30
รวม	167	100.00
7. ภูมิลำเนา		
7.1 ภายในจังหวัดเลย	98	58.68
7.2 ภายนอกจังหวัดเลย	69	41.32
รวม	167	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.5) อายุระหว่าง 20 - 35 ปี (ร้อยละ 43.7) รองลงมาอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 25.7) และ 36 - 50 ปี (ร้อยละ 23.4) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 55.7) รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 31.7) อาชีพส่วนใหญ่

เป็นนักเรียน/นักศึกษา และธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 28.7) รองลงมารับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 15.6) รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 48.5) รองลงมา 10,000 – 20,000 บาท (ร้อยละ 24.0) ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเลย (ร้อยละ 58.68) รองลงมาไม่ได้อาศัยอยู่ในจังหวัดเลย (41.32) เช่น กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น และพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

ตอนที่ 4 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. เดินทางมาจาก		
1.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	116	69.50
1.2 ภาคกลาง	23	13.80
1.3 ภาคตะวันออก	5	3.00
1.4 ภาคเหนือ	14	8.40
1.5 ภาคใต้	3	1.80
1.6 ต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เป็นต้น	6	3.50
รวม	167	100.00
2. ยานพาหนะ		
2.1 รถยนต์ส่วนตัว	99	59.30
2.2 รถเช่า	28	16.80
2.3 รถประจำทาง	37	22.20
2.4 รถจักรยานยนต์	3	1.70
รวม	167	100.00
3. ค่าใช้จ่าย		
3.1 น้อยกว่า 1,000 บาท	60	35.90
3.2 1,000 – 3,000 บาท	55	32.90
3.3 3,001 – 5,000 บาท	42	25.10
3.4 มากกว่า 5,000 บาท	10	6.10
รวม	167	100.00

4. ผู้ร่วมเดินทาง		
4.1 เดินทางมาคนเดียว	13	7.80
4.2 ครอบครัว	58	34.70
4.3 กลุ่มเพื่อน	86	51.50
4.4 บริษัททัวร์	10	6.00
รวม	167	100.00
5. ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม		
5.1 น้อยกว่า 5 ชั่วโมง	49	29.30
5.2 5 – 8 ชั่วโมง	54	32.30
5.3 1 วัน	35	21.00
5.4 2 วันขึ้นไป	29	17.40
รวม	167	100.00
6. การพักค้างคืน		
6.1 ไม่พักค้างคืน	116	69.50
6.2 พักค้างคืน	51	30.50
รวม	167	100.00
7. สถานที่พักค้างคืน		
7.1 โรงแรม/รีสอร์ท	29	56.86
7.2 กางเต้นท์	1	1.96
7.3 บ้านตัวเองหรือคนรู้จัก	11	21.57
7.4 โฮมสเตย์	4	7.84
7.5 อุทยานแห่งชาติ	2	3.92
7.6 ไม่ระบุ	4	7.85
รวม	51	100.00
8. แหล่งรับข้อมูล		
8.1 เพื่อน/ญาติ	97	52.15
8.2 หนังสือพิมพ์/นิตยสาร/คู่มือท่องเที่ยว	28	15.05
8.3 โทรทัศน์/วิทยุ/อินเทอร์เน็ต	41	22.04
8.4 บริษัททัวร์	7	3.76
8.5 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	13	7.00
รวม	186	100.00

9. จุดประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยว		
9.1 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	84	45.65
9.2 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี	75	40.76
9.3 เพื่อประชุม/สัมมนา/ทำงาน	21	11.41
9.4 เพื่อกลับบ้าน/เยี่ยมญาติ	4	2.18
รวม	184	100.00
10. เหตุผลหลักที่มาท่องเที่ยว		
10.1 ใกล้เคียงที่พัก	22	11.11
10.2 ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน	83	41.92
10.3 เส้นทางมายังสถานที่จัดงานสะดวก	14	7.07
10.4 เพื่อน/คนรู้จักชักชวน	30	15.15
10.5 การประชาสัมพันธ์และข่าวสาร	24	12.12
10.6 เป็นคนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว	15	7.58
10.7 สถานที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	10	5.05
รวม	198	100.00
11. กิจกรรมนันทนาการที่ทำการท่องเที่ยว		
11.1 ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	68	16.27
11.2 ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ	53	12.68
11.3 ชมทรัพยากรธรรมชาติ	49	11.72
11.4 เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง	43	10.29
11.5 รับประทานอาหาร	44	10.53
11.6 ถ่ายภาพ	93	22.25
11.7 ซื้อของฝาก/ของที่ระลึก	68	16.26
รวม	418	100.00
12. กิจกรรมภายในงานที่เข้าร่วม		
12.1 ชมขบวนแห่ขบวนผีตาโขน	142	60.43
12.2 ชมการแสดงบนเวที และการประกวดต่างๆ	34	14.47
12.3 เข้าร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ	17	7.23
12.4 ฟังเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์/ขบวนแห่กัณฑ์เทศน์	5	2.13
12.5 เข้าร่วมพิธีทำบุญตักบาตร	6	2.55
12.6 ชมการแสดงสินค้าพื้นเมือง	31	13.19

จากตารางที่ 7 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 69.50) รองลงมาภาคกลาง (ร้อยละ 13.80) ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมายังสถานที่จัดงาน (ร้อยละ 59.30) รองลงมารถประจำทาง (ร้อยละ 22.20) ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่น้อยกว่า 1,000 บาท (ร้อยละ 35.90) รองลงมา 1,000 – 3,000 บาท (ร้อยละ 32.90) และ 3,001 – 5,000 บาท (ร้อยละ 25.1) ตามลำดับ การเดินทางส่วนใหญ่มากับกลุ่มเพื่อน (ร้อยละ 51.5) รองลงมาครอบครัว (ร้อยละ 34.70) ส่วนใหญ่ใช้เวลา 5 – 8 ชั่วโมง (ร้อยละ 32.30) รองลงมาน้อยกว่า 5 ชั่วโมง (ร้อยละ 29.30) และ 1 วัน (ร้อยละ 21.00) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน (ร้อยละ 69.50) พักค้างคืน (ร้อยละ 30.50) โดยพักโรงแรม/รีสอร์ท (ร้อยละ 56.86) รองลงมาพักบ้านของตนเอง/คนรู้จัก (ร้อยละ 21.57)

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากเพื่อน/ญาติ (ร้อยละ 52.15) รองลงมาโทรทัศน์/วิทยุ/อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 22.04) และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร/คู่มือท่องเที่ยว (ร้อยละ 15.05) ตามลำดับ วัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ (ร้อยละ 45.65)

รองลงมาเพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี (ร้อยละ 40.76) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวด้วยเหตุผลความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน (ร้อยละ 41.92) รองลงมาเพื่อน/คนรู้จักชักชวน (ร้อยละ 15.15) และการประชาสัมพันธ์และข่าวสาร (ร้อยละ 12.12) และใกล้ที่พัก (ร้อยละ 15.15) ตามลำดับ

กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวทำในขณะที่ท่องเที่ยวได้แก่ ถ่ายภาพ (ร้อยละ 22.25) รับประทานอาหาร (ร้อยละ 15.71) ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น และซื้อของฝาก/ของที่ระลึก (ร้อยละ 16.27) ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ (ร้อยละ 12.68) ชมทรัพยากรธรรมชาติ (ร้อยละ 11.72) ตามลำดับ กิจกรรมภายในงานที่นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมส่วนใหญ่ชมขบวนแห่ขบวนผีตาโขน (ร้อยละ 60.43) รองลงมาชมการแสดงบนเวที และการประกวดต่างๆ (ร้อยละ 14.47) ชมการแสดงสินค้าพื้นเมือง (ร้อยละ 13.19) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของของ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	136	41.60
1.2 หญิง	191	58.40
รวม	327	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	71	21.71
2.2 20 - 35 ปี	166	50.76
2.3 36 - 50 ปี	67	20.49
2.4 50 ปีขึ้นไป	23	7.04
รวม	327	100.00
3. 3 สถานภาพ		
3.1 โสด	231	70.65
3.2 สมรส	85	25.99
3.3 หม้าย/หย่า/ร้าง	11	3.36
รวม	327	100.00
4. การศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	89	27.20
4.2 ปริญญาตรี	188	57.50
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี	50	15.30
รวม	327	100.00
5. อาชีพ		
5.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	75	22.94
5.2 พนักงานบริษัท	32	9.78
5.3 ธุรกิจส่วนตัว	75	22.94

5.4 นักเรียน/นักศึกษา	108	33.03
5.5 รับจ้างทั่วไป	24	7.33
5.6 เกษตรกร	13	3.98
รวม	327	100.00
6. รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน		
6.1 น้อยกว่า 10,000 บาท	152	46.50
6.2 10,000 – 20,000 บาท	83	25.40
6.3 20,001 – 30,000 บาท	40	12.20
6.4 มากกว่า 30,000 บาท	52	15.90
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.40) อายุระหว่าง 20 - 35 ปี (ร้อยละ 50.76) รองลงมาอายุต่ำกว่า 20 ปี (21.71) และ 36 - 50 ปี (ร้อยละ 20.49) ตามลำดับ ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 57.50) รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 27.20) อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 33.03) รองลงมารับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 22.94) รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 46.50) รองลงมา 10,000 - 20,000 บาท (ร้อยละ 25.40)

ตอนที่ 6 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. เดินทางมาจาก		
1.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	244	74.62
1.2 ภาคกลาง	49	14.98
1.3 ภาคตะวันออก	8	2.45
1.4 ภาคเหนือ	17	5.2
1.5 ภาคใต้	3	0.92
1.6 ต่างประเทศ	6	1.83
รวม	327	100.00

2. ยานพาหนะ		
2.1 รถยนต์ส่วนบุคคล	197	60.24
2.2 รถเช่า	34	10.40
2.3 รถประจำทาง	88	26.92
2.4 รถจักรยานยนต์	4	1.22
2.5 เครื่องบิน	4	1.22
รวม	327	100.00
3. ค่าใช้จ่าย		
3.1 น้อยกว่า 1,000 บาท	101	30.88
3.2 1,000 – 3,000 บาท	118	36.09
3.3 3,001 – 5,000 บาท	74	22.63
3.4 มากกว่า 5,000 บาท	34	10.40
รวม	327	100.00
4. ผู้ร่วมเดินทาง		
4.1 เดินทางมาคนเดียว	21	6.42
4.2 ครอบครัว	119	36.39
4.3 กลุ่มเพื่อน	177	54.13
4.4 บริษัททัวร์	10	3.06
รวม	327	100.00
5. ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม		
5.1 น้อยกว่า 5 ชั่วโมง	111	33.94
5.2 5 – 8 ชั่วโมง	102	31.19
5.3 1 วัน	54	16.52
5.4 2 วันขึ้นไป	60	18.35
รวม	327	100.00
6. การพักค้างคืน		
6.1 ไม่พักค้างคืน	162	49.50
6.2 พักค้างคืน	165	50.50
รวม	327	100.00
7. สถานที่พักค้างคืน		
7.1 โรงแรม/รีสอร์ท	68	42.24
7.2 กางเต็นท์	1	0.62

7.3 บ้านตัวเองหรือคนรู้จัก	86	53.42
7.4 โฮมสเตย์	4	2.48
7.5 อุทยานแห่งชาติ	2	1.24
รวม	161	100.00
8. แหล่งรับข้อมูล		
8.1 เพื่อน/ญาติ	198	51.56
8.2 หนังสือพิมพ์/นิตยสาร/คู่มือท่องเที่ยว	54	14.06
8.3 โทรทัศน์/วิทยุ/อินเทอร์เน็ต	93	24.22
8.4 บริษัททัวร์	8	2.08
8.5 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	31	8.07
รวม	384	100.00
9. จุดประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยว		
9.1 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	167	44.41
9.2 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี	140	37.23
9.3 เพื่อประชุม/สัมมนา/ทำงาน	28	7.45
9.4 เพื่อกลับบ้าน/เยี่ยมญาติ	41	10.90
รวม	376	100.00
10. เหตุผลหลักที่มาท่องเที่ยว		
10.1 ใกล้เคียงที่พัก	52	13.13
10.2 ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน	143	36.11
10.3 เส้นทางมายังสถานที่จัดงานสะดวก	20	5.05
10.4 เพื่อน/คนรู้จักชักชวน	60	15.15
10.5 การประชาสัมพันธ์และข่าวสาร	40	10.10
10.6 เป็นคนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว	56	14.14
10.7 สถานที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	25	6.31
รวม	396	100.00
11. กิจกรรมนันทนาการที่ทำการท่องเที่ยว		
11.1 ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	119	13.36
11.2 ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ	117	13.13
11.3 ชมทรัพยากรธรรมชาติ	114	12.79
11.4 เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง	115	12.91

11.5 รับประทานอาหาร	118	13.24
11.6 ถ่ายภาพ	183	20.54
11.7 ซื้อของฝาก/ของที่ระลึก	123	13.80
11.8 พบปะสังสรรค์ญาติ	2	0.22
รวม	891	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 74.62) รองลงมาภาคกลาง (ร้อยละ 14.98) ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมายังสถานที่จัดงาน(ร้อยละ 60.24) รองลงมารถประจำทาง (ร้อยละ 26.92) ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ 1,000 – 3,000 บาท (ร้อยละ 36.09) น้อยกว่า 1,000 บาท (ร้อยละ 30.88) และ 3,001 – 5,000 บาท (ร้อยละ 22.63) ตามลำดับ การเดินทางส่วนใหญ่มาพร้อมกับกลุ่มเพื่อน (ร้อยละ 54.13) รองลงมาครอบครัว (ร้อยละ 36.39) ส่วนใหญ่ใช้เวลาน้อยกว่า 5 ชั่วโมง (ร้อยละ 33.94) รองลงมา 5 – 8 ชั่วโมง (ร้อยละ 31.19) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักค้างคืน (ร้อยละ 50.50) โดยพักบ้านของตนเอง/คนรู้จัก (ร้อยละ 53.42) รองลงมาพักโรงแรม/รีสอร์ท (ร้อยละ 42.24)

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากเพื่อน/ญาติ (ร้อยละ 51.56) รองลงมาโทรทัศน์/วิทยุ/อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 24.22) และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร/คู่มือท่องเที่ยว (ร้อยละ 14.06) ตามลำดับ วัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ (ร้อยละ 44.41)

รองลงมาเพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี (ร้อยละ 37.23) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวด้วยเหตุผลความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน (ร้อยละ 36.11) รองลงมาเป็นคนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 15.15) เพื่อน/คนรู้จักชักชวน (ร้อยละ 14.14) และใกล้ที่พัก (ร้อยละ 13.13)

กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวทำในขณะท่องเที่ยวได้แก่ ถ่ายภาพ (ร้อยละ 20.54) ซื้อของฝากของที่ระลึก (ร้อยละ 13.8) ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น (ร้อยละ 13.36) รับประทานอาหาร (ร้อยละ 13.24) ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ (ร้อยละ 13.13) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบุคลากร	3.92	0.62	มาก
2. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.86	0.60	มาก
3. ด้านการให้บริการ	3.83	0.53	มาก
4. ด้านค่าใช้จ่าย	3.75	0.59	มาก
5. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	3.68	0.60	มาก
6. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.68	0.71	มาก
7. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.64	0.69	มาก
โดยรวม	3.77	0.50	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.92$) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.86$) และด้านการให้บริการ ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านบุคลากรเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการด้านบุคลากร	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยคุณภาพและเป็นมิตร	4.08	0.73	มาก
2. คนในพื้นที่ให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามชัดเจน	3.93	0.76	มาก
3. คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี	3.89	0.80	มาก
4. คนในพื้นที่ดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้น และเต็มใจให้บริการ	3.89	0.78	มาก
5. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว	3.88	0.70	มาก
6. มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยอย่างทั่วถึง	3.83	0.84	มาก
รวม	3.92	0.62	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คนในพื้นที่ให้บริการด้วยคุณภาพและเป็นมิตร ($\bar{x} = 4.08$) คนในพื้นที่ให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.93$) คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี ($\bar{x} = 3.89$) คนในพื้นที่ดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้น และเต็มใจให้บริการ ($\bar{x} = 3.89$) คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.88$) และมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.83$)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. บรรยากาศในการจัดงาน	3.97	0.63	มาก
2. สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมในเกณฑ์ดี	3.93	0.75	มาก
3. ระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม	3.87	0.81	มาก
4. สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน	3.79	0.81	มาก
5. อากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ	3.73	0.90	มาก
รวม	3.86	0.60	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บรรยากาศในการจัดงาน ($\bar{X} = 3.97$) สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{X} = 3.93$) ระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.87$) สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน ($\bar{X} = 3.79$) และอากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ ($\bar{X} = 3.73$)

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการให้บริการเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการด้านการให้บริการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี	4.28	0.68	มาก
2. ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน	4.09	0.69	มาก
3. กิจกรรมแสดงความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	3.99	0.66	มาก
4. ที่พักเพียงพอและเหมาะสม	3.71	0.75	มาก
5. ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีเพียงพอ	3.69	0.77	มาก
6. ร้านอาหารและเครื่องดื่มสะอาด และเพียงพอ	3.64	0.79	มาก
7. ห้องน้ำ ห้องสุขาในสถานที่จัดกิจกรรมสะอาด / เพียงพอ / สะดวกต่อการใช้งาน	3.38	0.92	ปานกลาง
รวม	3.83	0.53	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี ($\bar{X} = 4.28$) ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน ($\bar{X} = 4.09$) กิจกรรมแสดงความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.99$) ที่พักเพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.71$) ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีเพียงพอ ($\bar{X} = 3.69$) และร้านอาหารและเครื่องดื่มสะอาด และเพียงพอ ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ห้องน้ำ ห้องสุขาในสถานที่จัดกิจกรรมสะอาด / เพียงพอ / สะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 3.38$)

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านค่าใช้จ่ายเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการด้านค่าใช้จ่าย	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม	3.98	0.89	มาก
2. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม	3.79	0.69	มาก
3. ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	3.77	0.75	มาก
4. ราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม	3.72	0.75	มาก
5. ราคาที่พักมีความเหมาะสม	3.71	0.76	มาก
6. ค่าบริการเช่ารถขนาดเล็กมีความเหมาะสม	3.57	0.80	มาก
รวม	3.75	0.59	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม ($\bar{x} = 3.98$) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.79$) ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.77$) ราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.72$) ราคาที่พักมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.71$) และค่าบริการเช่ารถขนาดเล็กมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.57$)

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสถานที่ในการจัดงานเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม	3.99	0.77	มาก
2. สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก	3.91	0.69	มาก
3. สถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน	3.83	0.82	มาก
4. มีสถานที่ให้บริการด้านอื่นๆ เพียงพอ	3.83	0.74	มาก
5. การจัดสถานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม	3.81	0.75	มาก
6. สาธารณูปโภคต่างๆ มีความเหมาะสม	3.81	0.74	มาก

7. การเดินทางมีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน	3.64	0.93	มาก
8. การเดินทางมายังสถานที่จัดงานมีความสะดวก	3.63	0.95	มาก
9. มีการจัดสถานที่เพื่อใช้พักผ่อนบริเวณสถานที่จัดงาน	3.61	0.93	มาก
10. ความปลอดภัยภายในบริเวณจัดงาน	3.56	0.89	มาก
11. ความสะอาดของสถานที่จัดงาน	3.39	0.98	ปานกลาง
12. ที่จอดรถมีความเพียงพอและเหมาะสม	3.17	1.06	ปานกลาง
รวม	3.68	0.60	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงานอยู่ในระดับมากจำนวน 10 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม ($\bar{X} = 3.99$) สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก ($\bar{X} = 3.91$) และสถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน ($\bar{X} = 3.83$) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ความสะอาดของสถานที่จัดงาน และที่จอดรถมีความเพียงพอและเหมาะสม

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น	3.83	0.75	มาก
2. มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน	3.81	0.84	มาก
3. การประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ	3.77	0.88	มาก
4. การโฆษณาทางโทรทัศน์ / วิทยู	3.66	0.87	มาก
5. มีเจ้าหน้าที่นำเที่ยวภายในบริเวณจัดงาน	3.60	1.01	มาก
6. การประชาสัมพันธ์แบบด้วยการแกลงข่าว	3.58	0.93	มาก
7. การโฆษณาผ่านโบร์ชัวร์ / ใบปลิว	3.51	0.94	มาก
รวม	3.68	0.71	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับ มากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.83$) มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน ($\bar{X} = 3.81$) และการประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ ($\bar{X} = 3.77$)

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านกระบวนการให้บริการเป็นรายชื่อของ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม	3.91	0.73	มาก
2. มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี	3.83	0.81	มาก
3. มีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว	3.71	0.88	มาก
4. มีการให้ข้อมูลกิจกรรม สถานที่และการแต่งกาย ขณะเข้าร่วมงาน	3.66	0.88	มาก
5. มีป้ายบอกทางในบริเวณจุดท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	3.64	0.89	มาก
6. ระบบสื่อสาร เทคโนโลยีรองรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.63	0.97	มาก
7. มีเอกสารแนะนำแผนที่และกิจกรรมภายในงาน	3.59	0.84	มาก
8. มีระบบประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาปรับปรุง	3.51	0.92	มาก
9. มีกล่องรับความคิดเห็น	3.30	1.01	ปานกลาง
รวม	3.64	0.69	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการอยู่ในระดับ มากจำนวน 8 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.91$) มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี ($\bar{X} = 3.83$) และมีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.71$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ มีกล่องรับความคิดเห็น

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวง และการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบุคลากร	3.98	0.69	มาก
2. ด้านค่าใช้จ่าย	3.94	0.54	มาก
3. ด้านการให้บริการ	3.88	0.59	มาก
4. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.87	0.63	มาก
5. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	3.85	0.59	มาก
6. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.82	0.69	มาก
7. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.81	0.82	มาก
โดยรวม	3.89	0.54	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.98$) ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{x} = 3.94$) และด้านการให้บริการ ($\bar{x} = 3.88$)

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านบุคลากรเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ความต้องการด้านบุคลากร	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี	4.06	0.80	มาก
2. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร	4.04	0.87	มาก
3. คนในพื้นที่ให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้ชัดเจน	4.00	0.88	มาก
4. คนในพื้นที่เอาใจใส่ กระตือรือร้น และเต็มใจให้บริการ	3.99	0.90	มาก
5. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว	3.99	0.84	มาก
6. มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยอย่างทั่วถึง	3.82	0.92	มาก
รวม	3.98	0.69	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คนในพื้นที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี ($\bar{X} = 4.06$) คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร ($\bar{X} = 4.04$) และคนในพื้นที่ให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านค่าใช้จ่ายเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ความต้องการด้านค่าใช้จ่าย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม	4.24	.75	มาก
2. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม	4.01	.77	มาก
3. ราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม	3.90	.72	มาก
4. ราคาที่พักมีความเหมาะสม	3.88	.78	มาก
5. ค่าบริการเช่ารถขนาดเล็ก/ค่าจอดรถมีความเหมาะสม	3.84	.80	มาก
6. ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	3.74	.78	มาก
รวม	3.94	0.54	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม ($\bar{X} = 4.24$) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.01$) และราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$)

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการให้บริการเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ความต้องการด้านการให้บริการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมแสดงความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	4.13	0.74	มาก
2. กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม ประเพณี	4.12	0.81	มาก
3. ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน	3.98	0.86	มาก
4. ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีเพียงพอ	3.90	0.81	มาก
5. ที่พักเพียงพอและเหมาะสม	3.78	0.81	มาก
6. ร้านอาหารและเครื่องดื่มสะอาด และเพียงพอ	3.69	0.83	มาก
7. ห้องน้ำ ห้องสุขาในสถานที่จัดกิจกรรมสะอาด / เพียงพอ / สะดวกต่อการใช้งาน	3.59	0.99	มาก
รวม	3.88	0.59	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ กิจกรรมแสดงความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.13$) กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี ($\bar{x} = 4.12$) และความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน ($\bar{x} = 3.98$)

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมในเกณฑ์ดี	4.01	.799	มาก
2. บรรยากาศในการจัดงาน	3.92	.850	มาก
3. สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในงาน	3.90	.781	มาก
4. ระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม	3.81	.848	มาก
5. อากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ	3.71	.858	มาก
รวม	3.87	0.63	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.01$) บรรยากาศในการจัดงาน ($\bar{x} = 3.92$) สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน ($\bar{x} = 3.90$) ระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.81$) และอากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ ($\bar{x} = 3.71$)

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสถานที่ในการจัดงานเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก	4.11	0.81	มาก
2. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม	3.99	0.77	มาก
3. สถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน	3.96	0.86	มาก
4. การเดินทางมายังสถานที่จัดงานมีความสะดวก	3.90	0.77	มาก
5. สาธารณูปโภคต่างๆ มีความเหมาะสม	3.86	0.83	มาก
6. การเดินทางมีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน	3.84	0.93	มาก
7. การจัดสถานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม	3.83	0.88	มาก
8. มีสถานที่ให้บริการด้านอื่นๆ เพียงพอ	3.80	0.85	มาก
9. มีการจัดสถานที่เพื่อใช้พักผ่อนบริเวณสถานที่จัดงาน	3.78	0.98	มาก
10. ความสะอาดของสถานที่จัดงาน	3.78	0.93	มาก
11. ความปลอดภัยภายในบริเวณจัดงาน	3.78	0.85	มาก
12. ที่จอดรถมีความเพียงพอและเหมาะสม	3.60	0.98	มาก
รวม	3.85	0.59	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก ($\bar{x} = 4.11$) สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม ($\bar{x} = 3.99$) และสถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน ($\bar{x} = 3.96$)

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น	4.06	0.83	มาก
2. มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน	3.92	0.91	มาก
3. การประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ	3.87	0.91	มาก
4. มีเจ้าหน้าที่นำเที่ยวภายในบริเวณจัดงาน	3.83	0.91	มาก
5. การโฆษณาทางโทรทัศน์ / วิทยุ	3.74	0.91	มาก
6. การโฆษณาผ่านโบรชัวร์ / ใบปลิว	3.67	1.01	มาก
7. การประชาสัมพันธ์แบบด้วยการแถลงข่าว	3.64	0.99	มาก
รวม	3.82	0.69	มาก

จากตารางที่ 24 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.06$) มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน ($\bar{x} = 3.92$) และการประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ ($\bar{x} = 3.87$)

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านกระบวนการให้บริการเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี	3.93	0.84	มาก
2. มีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว	3.93	0.94	มาก
3. ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม	3.83	0.77	มาก
4. มีกล่องรับความคิดเห็น	3.82	3.98	มาก
5. มีการให้ข้อมูลกิจกรรม สถานที่และการแต่งกายขณะเข้าร่วมงาน	3.78	0.96	มาก
6. มีป้ายบอกทางในบริเวณจุดท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	3.78	0.97	มาก

7. ระบบสื่อสาร เทคโนโลยีรองรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.77	0.92	มาก
8. มีเอกสารแนะนำแผนที่และกิจกรรมภายในงาน	3.73	0.89	มาก
9. มีระบบประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาปรับปรุง	3.71	1.00	มาก
รวม	3.81	0.82	มาก

จากตารางที่ 25 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี ($\bar{x} = 3.93$) มีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.93$) และระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.83$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบุคลากร	3.95	0.66	มาก
2. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.86	0.62	มาก
3. ด้านการให้บริการ	3.86	0.56	มาก
4. ด้านค่าใช้จ่าย	3.85	0.57	มาก
5. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	3.77	0.60	มาก
6. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.75	0.70	มาก
7. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.73	0.76	มาก
โดยรวม	3.82	0.52	มาก

จากตารางที่ 26 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.95$) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.86$) และด้านการให้บริการ ($\bar{X} = 3.86$)

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านบุคลากรเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการด้านบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร	4.06	0.81	มาก
2. คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี	3.98	0.80	มาก
3. คนในพื้นที่ให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน	3.97	0.82	มาก
4. คนในพื้นที่ดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้น และเต็มใจให้บริการ	3.94	0.84	มาก
5. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว	3.94	0.78	มาก
6. มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยอย่างทั่วถึง	3.82	0.88	มาก
รวม	3.95	0.66	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร ($\bar{X} = 4.06$) คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี ($\bar{X} = 3.98$) และคนในพื้นที่ให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.97$)

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมในเกณฑ์ดี	3.97	0.77	มาก
2. สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน	3.94	0.75	มาก
3. อากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ	3.84	0.80	มาก
4. ระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม	3.84	0.83	มาก
5. บรรยากาศในการจัดงาน	3.72	0.88	มาก
รวม	3.86	0.62	มาก

จากตารางที่ 28 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{x} = 3.97$) สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน ($\bar{x} = 3.94$) และอากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ

ตารางที่ 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการให้บริการเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการด้านการให้บริการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมแสดงความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	4.20	0.76	มาก
2. ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน	4.06	0.70	มาก
3. กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี	4.03	0.78	มาก
4. ที่พักเพียงพอและเหมาะสม	3.80	0.80	มาก
5. ร้านอาหารและเครื่องดื่มสะอาด และเพียงพอ	3.74	0.78	มาก
6. ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีเพียงพอ	3.67	0.81	มาก
7. ห้องน้ำ ห้องสุขาในสถานที่จัดกิจกรรมสะอาด / เพียงพอ / สะดวกต่อการใช้งาน	3.49	0.96	ปานกลาง
รวม	3.86	0.56	มาก

จากตารางที่ 29 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้กิจกรรมแสดงความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.20$) ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน ($\bar{X} = 4.06$) และกิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี ($\bar{X} = 4.03$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ห้องน้ำ ห้องสุขาในสถานที่จัดกิจกรรมสะอาด/เพียงพอ/สะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 3.49$)

ตารางที่ 30 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านค่าใช้จ่ายเป็นรายข้อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการด้านค่าใช้จ่าย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม	4.11	0.83	มาก
2. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม	3.90	0.74	มาก
3. ราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม	3.81	0.74	มาก
4. ราคาที่พักมีความเหมาะสม	3.80	0.77	มาก
5. ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	3.76	0.76	มาก
6. ค่าบริการเช่ารถขนาดเล็กมีความเหมาะสม	3.70	0.81	มาก
รวม	3.85	0.57	มาก

จากตารางที่ 30 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม ($\bar{X} = 4.11$) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$) และราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.81$)

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านสถานที่ในการจัดงานเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก	4.02	0.76	มาก
2. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม	3.99	0.77	มาก
3. สถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน	3.90	0.84	มาก
4. สาธารณูปโภคต่างๆ มีความเหมาะสม	3.84	0.78	มาก
5. การจัดสถานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม	3.82	0.82	มาก
6. มีสถานที่ให้บริการด้านอื่นๆ เพียงพอ	3.82	0.80	มาก
7. การเดินทางมายังสถานที่จัดงานมีความสะดวก	3.77	0.87	มาก
8. การเดินทางมีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน	3.74	0.94	มาก
9. มีการจัดสถานที่เพื่อใช้พักผ่อนบริเวณสถานที่จัดงาน	3.69	0.96	มาก
10. ความปลอดภัยภายในบริเวณจัดงาน	3.67	0.88	มาก
11. ความสะอาดของสถานที่จัดงาน	3.59	0.97	มาก
12. ที่จอดรถมีความเพียงพอและเหมาะสม	3.39	1.04	ปานกลาง
รวม	3.77	0.60	มาก

จากตารางที่ 31 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงานอยู่ในระดับมากจำนวน 11 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก ($\bar{x} = 4.02$) สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม ($\bar{x} = 3.99$) และสถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน ($\bar{x} = 3.90$)

ตารางที่ 32 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น	3.94	0.80	มาก
2. มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน	3.87	0.88	มาก
3. การประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ	3.82	0.90	มาก
4. มีเจ้าหน้าที่นำเที่ยวภายในบริเวณจัดงาน	3.72	0.97	มาก
5. การโฆษณาทางโทรทัศน์ / วิทยุ	3.70	0.89	มาก
6. การประชาสัมพันธ์แบบด้วยการแถลงข่าว	3.61	0.96	มาก
7. การโฆษณาผ่านโบรชัวร์ / ใบปลิว	3.59	0.98	มาก
รวม	3.75	0.70	มาก

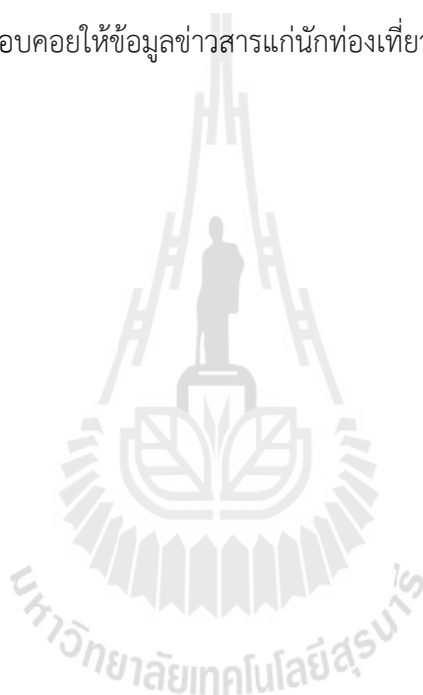
จากตารางที่ 32 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.94$) มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน ($\bar{x} = 3.87$) และการประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ ($\bar{x} = 3.82$)

ตารางที่ 33 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านกระบวนการให้บริการเป็นรายชื่อของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี	3.88	0.83	มาก
2. ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม	3.87	0.75	มาก
3. มีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว	3.82	0.92	มาก
4. มีการให้ข้อมูลกิจกรรม สถานที่และการแต่งกายขณะเข้าร่วมงาน	3.72	0.92	มาก
5. มีป้ายบอกทางในบริเวณจุดท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	3.71	0.93	มาก
6. ระบบสื่อสาร เทคโนโลยีรองรับการให้บริการ	3.70	0.94	มาก
7. มีเอกสารแนะนำแผนที่และกิจกรรมภายในงาน	3.66	0.87	มาก

8. มีระบบประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาปรับปรุง	3.61	0.97	มาก
9. มีกล่องรับความคิดเห็น	3.57	2.94	มาก
รวม	3.73	0.76	มาก

จากตารางที่ 33 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี ($\bar{x} = 3.88$) ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.87$) และมีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.82$)

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี กับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน

1.1 เพศ

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้านของนักท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ (t-test)

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	เพศชาย		เพศหญิง		t	p-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านการให้บริการ	3.85	.57	3.81	.50	.632	.428
2. ด้านค่าใช้จ่าย	3.76	.59	3.75	.60	.132	.716
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	3.70	.58	3.67	.62	.355	.552
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.72	.77	3.65	.66	1.315	.253
5. ด้านบุคลากร	3.99	.61	3.86	.63	.058	.811
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.64	.72	3.64	.67	.815	.368
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.90	.58	3.83	.62	.084	.773
โดยรวม	3.79	.50	3.74	.50	.000	.984

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 34 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน

1.2 อายุ

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	1.508	.215
2. ด้านค่าใช้จ่าย	2.439	.067
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	1.479	.222
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	.607	.611
5. ด้านบุคลากร	.835	.476
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.924	.010*
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	.342	.795
โดยรวม	1.466	.226

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 35 พบว่า นักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

สำหรับนักท่องเที่ยงที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวงานงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ มากกว่า อายุ 36-50 ปี (ตาราง 4 ภาคผนวก ค)

1.3 สถานภาพ

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามสถานภาพ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	.666	.515
2. ด้านค่าใช้จ่าย	.387	.680
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	1.076	.344
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	.126	.882
5. ด้านบุคลากร	.676	.510
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	1.889	.155
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	1.050	.352
โดยรวม	.451	.638

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 36 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีสถานภาพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

1.4 ระดับการศึกษา

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	1.636	.198
2. ด้านค่าใช้จ่าย	.887	.414
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	1.351	.262
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.604	.204
5. ด้านบุคลากร	1.102	.335
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	4.530	.012*
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	.125	.882
โดยรวม	1.584	.208

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 37 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม และเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ มากกว่า การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 5 ภาคผนวก ค)

1.5 อาชีพ

ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	1.240	.293
2. ด้านค่าใช้จ่าย	.391	.855
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	1.416	.222
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.097	.364
5. ด้านบุคลากร	1.353	.245
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	2.029	.077
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	1.178	.322
โดยรวม	1.132	.346

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 38 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

1.6 รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	1.148	.332
2. ด้านค่าใช้จ่าย	.194	.900
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	1.159	.327
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	.927	.429
5. ด้านบุคลากร	.563	.640
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	5.185	.002*
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	1.396	.246
โดยรวม	1.429	.237

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 39 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาทมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ มากกว่า รายได้มากกว่า 30,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 6 ภาคผนวก ค)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย กับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน

2.1 เพศ

ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ (t-test)

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	เพศชาย		เพศหญิง		t	p-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านการให้บริการ	3.85	.65	3.91	.55	2.558	.112
2. ด้านค่าใช้จ่าย	3.90	.57	3.96	.53	1.391	.240
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	3.88	.62	3.84	.57	.926	.337
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.79	.69	3.83	.69	.169	.682
5. ด้านบุคลากร	3.94	.68	4.02	.70	.052	.819
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.73	.64	3.87	.93	1.279	.260
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.89	.66	3.86	.61	.637	.426
โดยรวม	3.85	.55	3.90	.52	.429	.513

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 40 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยที่มีเพศที่แตกต่างกันมีความต้องการโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

2.2 อายุ

ตารางที่ 41 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	3.216	.024*
2. ด้านค่าใช้จ่าย	2.017	.114
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	4.094	.008*
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.164	.007*
5. ด้านบุคลากร	2.546	.058
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	4.747	.003*
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	2.604	.054
โดยรวม	4.598	.004*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 41 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับความต้องการโดยรวมด้านค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่า อายุ 36-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 7 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน มากกว่า อายุ 36-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 8 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่า อายุ 36-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 9 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ มากกว่า อายุ 36-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 10 ภาคผนวก ค)

2.3 สถานภาพ

ตารางที่ 42 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	4.308	.015*
2. ด้านค่าใช้จ่าย	3.023	.051
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	3.860	.023*
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.254	.041*
5. ด้านบุคลากร	2.505	.085
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	1.663	.193
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	2.694	.071
โดยรวม	4.122	.018*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 42 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ในการจัดงาน และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับความต้องการโดยรวมด้านค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่า สถานภาพสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 11 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน มากกว่า สถานภาพสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 12 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่าสถานภาพสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 13 ภาคผนวก ค)

2.4 ระดับการศึกษา

ตารางที่ 43 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	.136	.873
2. ด้านค่าใช้จ่าย	.114	.893
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	1.126	.327
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.623	.200
5. ด้านบุคลากร	.278	.758
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	1.386	.253
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	.085	.918
โดยรวม	.626	.536

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 43 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

2.5 อาชีพ

ตารางที่ 44 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	.793	.556
2. ด้านค่าใช้จ่าย	1.230	.297
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	.890	.489
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.748	.126
5. ด้านบุคลากร	1.092	.367
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	.843	.521
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	.218	.954
โดยรวม	.999	.420

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 44 พบว่า นักท่องเที่ยวจากงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

2.6 รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 45 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	3.340	.021*
2. ด้านค่าใช้จ่าย	1.238	.298
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	3.520	.016*
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	2.690	.048*
5. ด้านบุคลากร	.976	.406
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	2.451	.065
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	1.195	.314
โดยรวม	2.879	.038*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 45 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ในการจัดงาน และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับความต้องการด้านค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่ารายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 14 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน มากกว่ารายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท การให้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 15 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 16 ภาคผนวก ค)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน

1. เพศ

ตารางที่ 46 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ (t-test)

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	เพศชาย		เพศหญิง		t	p-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านการให้บริการ	3.85	.61	3.86	.53	2.963	.086
2. ด้านค่าใช้จ่าย	3.83	.58	3.86	.57	.639	.425
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	3.79	.61	3.75	.60	.460	.498
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.76	.73	3.74	.68	1.076	.300
5. ด้านบุคลากร	3.96	.64	3.94	.67	.001	.972
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.69	.68	3.76	.82	.222	.638
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.89	.62	3.85	.61	.183	.669
โดยรวม	3.83	.53	3.82	.52	.311	.577

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 46 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน

2. อายุ

ตารางที่ 47 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามอายุ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	3.827	.010*
2. ด้านค่าใช้จ่าย	4.095	.007*
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	4.868	.003*
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.085	.007*
5. ด้านบุคลากร	2.260	.081
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	8.268	.000*
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	1.618	.185
โดยรวม	5.586	.001*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 47 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน ($p > 0.05$)

สำหรับความต้องการด้านบุคลากร และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่า อายุ 36-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 17 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านค่าใช้จ่าย มากกว่า อายุ 20-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 18 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน มากกว่า อายุ 20-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 19 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่า อายุ 36-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 20 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการมากกว่า อายุ 20-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 21 ภาคผนวก ค)

3. สถานภาพ

ตารางที่ 48 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	2.672	.071
2. ด้านค่าใช้จ่าย	1.381	.253
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	1.645	.195
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.558	.212
5. ด้านบุคลากร	2.461	.087
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	2.258	.106
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	2.789	.063
โดยรวม	2.778	.064

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 48 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีสถานภาพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

4. ระดับการศึกษา

ตารางที่ 49 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	.920	.400
2. ด้านค่าใช้จ่าย	.640	.528
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	2.866	.058
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.705	.026*
5. ด้านบุคลากร	.935	.394
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	5.655	.004*
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	.179	.836
โดยรวม	2.365	.096

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 49 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านบุคลากร และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่า การศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 22 ภาคผนวก ค)

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ มากกว่า การศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 23 ภาคผนวก ค)

5. อาชีพ

ตารางที่ 50 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	1.032	.398
2. ด้านค่าใช้จ่าย	.925	.465
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	1.606	.158
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	2.358	.040*
5. ด้านบุคลากร	1.178	.320
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	2.217	.052
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	.882	.493
โดยรวม	1.748	.123

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 50 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักเรียน / นักศึกษา รับจ้างทั่วไป เกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่า อาชีพพนักงานบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 24 ภาคผนวก ค)

6. รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 51 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	F	Sig
1. ด้านการให้บริการ	4.310	.005*
2. ด้านค่าใช้จ่าย	1.016	.386
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน	4.263	.006*
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.452	.017*
5. ด้านบุคลากร	1.006	.390
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	6.899	.000*
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	1.243	.294
โดยรวม	4.118	.007*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 51 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน ($p > 0.05$)

สำหรับความต้องการด้านค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 25 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 26 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 27 ภาคผนวก ค)

นักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 28 ภาคผนวก ค)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

5.2 สรุปผล

การวิจัย การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยสรุปสาระสำคัญได้ ดังต่อไปนี้

5.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว

คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ โดยการท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีมีเอกลักษณ์ระดับภาค โดยงานประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีทางพุทธศาสนา ซึ่งมีความเจริญในพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาเป็นเวลายาวนาน มีการจัดกิจกรรมปีละครั้งและจัด

ต่อเนื่องกันทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 ซึ่งความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม ความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรม และสร้างประทับใจมากที่สุด โดยภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน ความผูกพันต่อท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับชาติ ซึ่งจากความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการต่างๆ ทำให้งานประเพณีแห่เทียนพรรษามีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางการเดินทางมายังจังหวัดอุบลราชธานีมีโดยใช้รถยนต์ หรือรถประจำทางนั้นสามารถเดินทางมาได้หลากหลายเส้นทาง หรือสามารถเลือกรูปแบบเช่น รถไฟ หรือเครื่องบิน เป็นต้น โดยหน่วยงานต่างๆให้ความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และวางแผนนโยบายป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมภายในงานยังมีความหลากหลาย และมีแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดใกล้เคียงที่น่าสนใจ

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบาย และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการต่างๆ ร่วมกันให้การสนับสนุน และจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. การบริหารจัดการ

การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี และมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่เป็นระบบ และได้มาตรฐาน เพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวนอกจากนี้ยังมีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของตามแผนการดำเนินงาน และประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี

การจัดการด้านการท่องเที่ยว การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว โดยการดำเนินงานด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว มีร้านอาหาร ร้านของที่ระลึก และมีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และเพียงพอ อีกทั้งการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ยังเป็นการแสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมที่ โดยมีกิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่นำเที่ยวที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและ

ประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง เนื่องจากการจัดงานที่มีระยะเวลาที่ยาวนาน

ตอนที่ 2 งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว

คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ โดยงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยมีเอกลักษณ์ระดับโลก สามารถพบเห็นได้เพียงแห่งเดียว ซึ่งในการจัดงานจะเน้นการประกอบพิธีกรรมที่สืบทอดกันมา และมีกิจกรรมอื่นเสริม เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และน่าสนใจ มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยการประกอบพิธีกรรมได้จัดมาประมาณ 400 กว่าปี

เกิดขึ้นสมัยอยุธยา ความงามทางศิลปวัฒนธรรม มีความงาม ประทับใจมาก โดยการแต่งกายของผีตาโขนนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่แปลกสำหรับผู้พบเห็น ซึ่งมีการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเกิดจากความผูกพันต่อท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับประเทศ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์โดยชุมชน มีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบาย

ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีทางเข้าถึงได้สะดวก 3 เส้นทางหลัก ด้วยรถยนต์ และรถประจำทาง ลักษณะเส้นทางมีความคดเคี้ยว แต่สภาพถนนค่อนข้างดี โดยในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนให้ความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมถึงการวางแผนนโยบายป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้น เพื่อเผยแพร่ให้กับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการ ภายในงานมีกิจกรรมที่หลากหลาย และมีแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดเลย และในจังหวัดใกล้เคียง รวมถึงสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ดี แต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต และมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ร่วมกันให้การสนับสนุนและ จัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. การบริหารจัดการ

การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยมีการจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงพิพิธภัณฑสถานชาติ วัดโพธิ์ชัยเป็นอย่างดี และมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ แต่ไม่สามารถประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่ และการบริการยังไม่สามารถประมาณการที่แน่นอนในแต่ละปีได้ แต่มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล และมีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว

การจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยจำนวนบุคลากรด้านบริการยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ส่วนที่พัก ร้านอาหารยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการนักท่องเที่ยว การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้มีความทันสมัย และกิจกรรมการท่องเที่ยวอาจจะส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่ และชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว

คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ มีเอกลักษณ์ระดับชาติจนถึงระดับโลก โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นประเพณีทางพุทธศาสนา การประกอบพิธีกรรมที่สืบทอดกันมา และมีกิจกรรมอื่นเสริม เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และน่าสนใจ มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม มีความงดงาม ประทับใจมาก ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การแสดงและการละเล่น เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่แปลกสำหรับผู้พบเห็น ซึ่งมีการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยเกิดจากความผูกพันต่อท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี ส่งผลให้มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีชื่อเสียงในระดับประเทศ และแหล่งท่องเที่ยวยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการต่างๆ โดยมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบาย ทำให้ประเพณี วัฒนธรรมมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้มีชื่อเสียงในระดับชาติ

ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม โดยการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง การเดินทางมายังสถานที่จัดงานโดยใช้รถยนต์ หรือรถประจำทางนั้นสามารถเดินทางมาได้หลากหลาย เส้นทาง หรือนอกจากการนี้ยังสามารถเลือกรูปแบบเช่น รถไฟ หรือเครื่องบิน เป็นต้น แต่การใช้รถไฟ และเครื่องบิน ยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งได้ ต้องอาศัยการเดินทางต่อโดยใช้รถยนต์ หรือรถประจำทาง โดยหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐและภาคเอกชนให้ความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และวางแผนนโยบายป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมภายในงานยังมีความหลากหลาย และมีแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดที่มีการจัดงาน และจังหวัดใกล้เคียงที่น่าสนใจ

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบาย สามารถพัฒนาต่อไปได้อีก แต่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งก็ข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นลักษณะภูมิประเทศ แพนผังเมืองที่ไม่สามารถขยายได้ เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการต่างๆ ร่วมกันให้การสนับสนุน และจัดการด้านนโยบายงบประมาณ และบุคลากร เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

3. การบริหารจัดการ

การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อม สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียงเป็นอย่างดี และมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่เป็นระบบ พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่ และได้มาตรฐาน เพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการมอบหมายหน้าที่ให้หน่วยงานในการประเมินผลการดำเนินงานในการจัดงานของแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดทำแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของตามแผนการดำเนินงาน และประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี

การจัดการด้านการท่องเที่ยว การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว โดยการจัดการด้านบริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีจำนวนบุคลากรด้านบริการเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว มีร้านอาหาร ร้านของที่ระลึก และมีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และเพียงพอ อีกทั้งการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ยังเป็นการแสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมที่ โดยมีกิจกรรมและการดำเนินงาน

ต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่นำเที่ยวที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง เนื่องจากการจัดงานที่มีระยะเวลาที่ยาวนาน แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลให้การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาจเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้มีความทันสมัย และกิจกรรมการท่องเที่ยวอาจจะส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่ และชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

5.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุระหว่าง 20 - 35 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท และภูมิลำเนาส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี

สำหรับพฤติกรรมมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมายังสถานที่จัดงาน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ 1,000 - 3,000 บาท การเดินทางส่วนใหญ่มากับกลุ่มเพื่อน เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมภายในงานน้อยกว่า 5 ชั่วโมง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักค้างคืน โดยพักบ้านของตนเอง/คนรู้จัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากเพื่อน/ญาติ วัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวด้วยเหตุผลความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน สำหรับกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวทำในขณะที่ท่องเที่ยวได้แก่ ถ่ายภาพ และกิจกรรมภายในงานที่นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมส่วนใหญ่ชมนิทรรศการภาพถ่าย ฮูปงาม ยามเทียน

ตอนที่ 2 งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

นักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุระหว่าง 20 - 35 ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา และธุรกิจส่วนตัว รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท และภูมิลำเนาส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเลย

สำหรับพฤติกรรมมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมายังสถานที่จัดงาน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่น้อยกว่า 1,000 บาท การเดินทางส่วนใหญ่มากับกลุ่มเพื่อน ส่วนใหญ่ใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมภายในงาน 5 - 8 ชั่วโมง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่

ใหญ่ไม่พักค้างคืน โดยถ้าพักค้างคืนส่วนใหญ่จะพักโรงแรม/รีสอร์ท นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากเพื่อน/ญาติ วัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวด้วยเหตุผลความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน และกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวทำในขณะท่องเที่ยวได้แก่ ถ่ายภาพ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20 - 35 ปี เป็นนักเรียน/นักศึกษา รองลงมารับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมายังสถานที่จัดงาน และมากับกลุ่มเพื่อน ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่กว่า 3,000 ส่วนใหญ่ใช้เวลาไม่เกิน 8 ชั่วโมงในการร่วมกิจกรรมภายในงาน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักค้างคืน โดยพักบ้านของตนเอง / คนรู้จัก และโรงแรม/รีสอร์ท

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากเพื่อน/ญาติ วัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และรองลงมาเพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวด้วยเหตุผลความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน และรองลงมาเป็นคนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อน/คนรู้จักชักชวน และใกล้ที่พักในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวทำในขณะท่องเที่ยวได้แก่ ถ่ายภาพ รองลงมาคือซื้อของฝากของที่ระลึก ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น รับประทานอาหาร และชมโบราณสถานโบราณวัตถุในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

5.2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบุคลากร เช่น คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร คนในพื้นที่ให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน และคนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี เป็นต้น ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น บรรยากาศในการจัดงาน สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม เป็นต้น ด้านการให้บริการ เช่น กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน และกิจกรรมแสดง

ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น เป็นต้น ด้านค่าใช้จ่าย เช่น ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม และราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม เป็นต้น ด้านสถานที่ในการจัดงาน เช่น สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบสวยงาม สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก และสถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน เป็นต้น ด้านการส่งเสริมการตลาด เช่น ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน และการประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ และด้านกระบวนการให้บริการ เช่น ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี และมีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

ตอนที่ 2 งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบุคลากร เช่น คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร และคนในพื้นที่ให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน เป็นต้น ด้านค่าใช้จ่าย เช่น ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม และราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม เป็นต้น ด้านการให้บริการ เช่น กิจกรรมแสดงความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี และความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน เป็นต้น ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี บรรยากาศในการจัดงาน และสภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน เป็นต้น ด้านสถานที่ในการจัดงาน เช่น สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม และสถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน เป็นต้น ด้านการส่งเสริมการตลาด เช่น ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน และการประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ เป็นต้น และด้านกระบวนการให้บริการ เช่น มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี มีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว และระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม เป็นต้น

ตอนที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงาน ประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่

ด้านบุคลากร เช่น คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี คนในพื้นที่ให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน อากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ และระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม เป็นต้น

ด้านการให้บริการ เช่น กิจกรรมแสดงความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี และที่พักเพียงพอและเหมาะสม เป็นต้น

ด้านค่าใช้จ่าย เช่น ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม และราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม เป็นต้น

ด้านสถานที่ในการจัดงาน เช่น สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม และสถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน เป็นต้น

ด้านส่งเสริมการตลาด เช่น ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน และการประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ เป็นต้น

ด้านกระบวนการให้บริการ เช่น มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม และมีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

5.2.4 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตอนที่ 1 งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านเพศ สถานภาพ และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยทางประชากรศาสตร์ในด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุ

ต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ มากกว่า อายุ 36-50 ปี

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่า การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาทมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการ มากกว่า รายได้ 30,000 บาท

ตอนที่ 2 งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยทางประชากรศาสตร์ในด้านเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยทางประชากรศาสตร์ในด้านอายุ ด้านสถานภาพ และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่า อายุ 36-50 ปี ด้านสถานที่ในการจัดงานอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการมากกว่า อายุ 36-50 ปี ด้านการส่งเสริมการตลาดอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการมากกว่า อายุ 36-50 ปี และด้านกระบวนการให้บริการอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการมากกว่า อายุ 36-50 ปี

สถานภาพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่า สถานภาพสมรส และด้านสถานที่ในการจัดงานสถานภาพโสด มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการมากกว่า สถานภาพสมรส ด้านการส่งเสริมการตลาดสถานภาพโสด มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่า สถานภาพสมรส

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัด

เลย ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท และด้านสถานที่ในการจัดงานนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการ มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ในด้านสถานภาพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยทางประชากรศาสตร์ในด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา อาชีพ และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ และด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่า อายุ 36-50 ปี ส่วนด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน และด้านกระบวนการให้บริการอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการ มากกว่า อายุ 20-50 ปี

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด และกระบวนการให้บริการ มากกว่า การศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นักศึกษา รับจ้างทั่วไป เกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด มากกว่า อาชีพพนักงานบริษัท

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของงานประเพณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ในการจัดงาน มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ด้านการส่งเสริมการตลาด รายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการ มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป และด้าน

กระบวนการให้บริการ รายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลน้อยกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการ มากกว่า รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท

5.3 อภิปรายผล

5.3.1 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว

1) คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ มีเอกลักษณ์ระดับชาติ จนถึงระดับโลกซึ่งมีแห่งเดียวในโลก มีการจัดกิจกรรมปีละครั้งและจัดต่อเนื่องกันทุกปี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากชุมชน เนื่องจากประเพณี วัฒนธรรมมีความผูกพันต่อท้องถิ่น และมีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก ซึ่งความงดงามทางศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างมาก และถือว่าเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิจจา เตชะศิริธนะกุล (2549) พบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมุ่งเน้นด้านการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า มุ่งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตวัฒนธรรมในท้องถิ่น และการศึกษาของ ประพัทธ์ชัย ไชยนอก (2553) พบว่า บ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่สำคัญต่างๆทางประวัติศาสตร์ซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่ ซึ่งส่งผลต่อการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวอย่างยาวนาน

2) ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางการเดินทางมายังจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดเลยโดยใช้รถยนต์ หรือรถประจำทางสามารถเดินทางมาได้หลากหลายเส้นทาง หรือสามารถเลือกรูปแบบเช่น รถไฟ หรือเครื่องบิน เป็นต้น แต่การเดินทางโดยใช้รถไฟ และเครื่องบินยังมีข้อจำกัดในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง ซึ่งการเดินทางต้องอาศัยการเดินทางต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยรถยนต์ หรือรถประจำทาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประพัทธ์ชัย ไชยนอก (2553) พบว่า ระบบการคมนาคมขนส่งเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย การพัฒนาระบบการคมนาคมให้มีความเพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว ในด้านเส้นทางการเดินทางส่วนใหญ่มีปลอดภัย และมีป้ายบอกทางที่ชัดเจนส่งผลต่อการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ยังให้ความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และวางแผนนโยบายป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อนักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกและปลอดภัยในการท่องเที่ยว นอกจากนี้กิจกรรม และสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงที่น่าสนใจยังส่งผลให้นักท่องเที่ยว

เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวได้ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมภายในงานที่หลากหลาย แหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง ทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง รวมถึงการเดินทางไปท่องเที่ยวต่อที่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุญยสฤกษ์ อเนกสุข (2542) พบว่า การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการจัดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่องจะสามารถเพิ่มการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวได้

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลได้อย่างดี และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก แม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งจะมีข้อจำกัดอยู่บ้าง โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการต่างๆ ร่วมกันประสานงานและให้การสนับสนุน จัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จริญญา ฌพิกุล (2554) พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยเน้นความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขา ห้องน้ำ ที่จอดรถ ป้ายบอกทางและแผนที่ควรมีความชัดเจน ส่วนความต้องการด้านที่พักแรม ควรมีความหลากหลาย มีความสะดวกของ และที่พักแรมความปลอดภัย ซึ่งมีผลต่อการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

3. การบริหารจัดการ

1) การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายใน และสถานที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี และมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่เป็นระบบ และได้มาตรฐาน เพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการมอบหมายหน่วยงานให้ประเมินผลการดำเนินงาน โดยจัดทำแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของตามแผนการดำเนินงาน และประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ส่องบุญ ปักปิ่นเพชร (2551) พบว่า มีการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยชุมชนมีส่วนร่วม กลยุทธ์การจัดการภาพลักษณ์ กลยุทธ์การดำเนินงาน กลยุทธ์การสร้างเครือข่าย และกลยุทธ์การสร้างคุณค่า และนำเสนอแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การจัดการด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว การจัดการด้านสถานที่ การจัดการด้านราคา และการจัดการด้านการส่งเสริมการตลาด รวมถึงการจัดการด้านบุคลากร ตลอดจนทำการศึกษามลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ ที่มี

ผลต่อวัฒนธรรม ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยนำไปสู่การจัดการแหล่งท่องเที่ยว และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

2) การจัดการด้านการท่องเที่ยว

การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว โดยการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ เพื่อประสานงาน และหาแนวทางในการดำเนินงานด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการจัดการที่เหมาะสม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว เช่น มีร้านอาหาร ร้านของที่ระลึก และมีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และเพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประพัทธ์ชัย ไชยนอก (2553) พบว่า การจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พักราคาที่พักที่ควรมีความเหมาะสม ด้านร้านอาหาร ควรจะคำนึงถึงคุณภาพ ความสะอาด ถูกสุขลักษณะและราคาที่เหมาะสม ไม่แพงจนเกินไป ความสะอาด บริเวณที่พัก มีบริการที่จอดรถให้เพียงพอ และควรมีเวรยามดูแลรักษาด้านร้านจำหน่ายของที่ระลึก สินค้าบางอย่างเมื่อซื้อแล้วไม่สามารถทำการขนย้ายได้ และบางอย่างมีราคาสูงเกินไป ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ในด้านความสะอาดและความปลอดภัย ของการใช้ห้องน้ำสาธารณะตามแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการจัดการให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ และสร้างความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลต่อการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมมีการปรับเปลี่ยน แต่การจัดการกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวยังคงเน้นเผยแพร่ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่เคยเป็นมาในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมบางอย่างอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และกิจกรรมการท่องเที่ยวอาจส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระพิมพ์ธรรม แดงทอง (2548) พบว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ในเชิงบวกทำให้กลุ่มเด็ก กลุ่มผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ครอบครัว และชุมชน ได้ปะทะเรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ ๆ ทำให้มีทางเลือกหลากหลายมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบัน แต่กลุ่มผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนนี้น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ สำหรับในเชิงลบการเรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ ทำให้กลุ่มเด็กและกลุ่มผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม และค่านิยมเดิมน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นจึงการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่

แหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง รวมถึงรายได้ที่กระจายไปยังชุมชนที่อยู่โดยรอบและสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงอื่น เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และการจัดงานที่มีระยะเวลาที่ยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิจจา เตชะศิริธนะ

กุล (2549) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต้องเกิดประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด และยิ่งก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมชุมชน มีการสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่ชุมชน เนื่องจากการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนที่อาศัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีอาชีพเสริมเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการประมงหรือการเกษตรกรรม รวมทั้งคนในท้องถิ่นบริเวณที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวเองนั้น ได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงเช่นกัน เนื่องจากมีระบบการจัดการที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงกัน

5.3.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ซึ่งมีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2533) พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเยาวชนมีการจัดท่องเที่ยวทัศนศึกษาสำหรับเยาวชนมีทั้งประเภทค้างแรมและไม่ค้างแรม โดยแหล่งท่องเที่ยวที่เยาวชนไปท่องเที่ยวทัศนศึกษาส่วนใหญ่คือ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานและอุทยานแห่งชาติ

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะพักค้างคืนเป็นเวลา 2-3 วัน โดยส่วนใหญ่พักที่บ้านของตนเอง คนรู้จัก และโรงแรม รีสอร์ท ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทนา อนันต์ไทย (2537) พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่จะมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีระยะเวลาในการพักค้างคืนประมาณ 2 วัน เพื่อท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ใกล้เคียง

การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากเพื่อน ญาติ ในการเดินทางนักท่องเที่ยวนิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะ และส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากเพื่อน ญาติ และหนังสือพิมพ์ นิตยสาร คู่มือท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักค้างคืน โดยพักบ้านของตนเอง คนรู้จัก และโรงแรม รีสอร์ท ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจริญญา ฌพิกุล (2554) พบว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว ส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวแบบกลุ่มเพื่อนหรือผู้ร่วมงาน และเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว แหล่งข้อมูลของการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลจากนิตยสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และได้รับข้อมูลจากเพื่อนหรือคนรู้จัก สถานที่พักแรมที่นักท่องเที่ยวให้การตอบรับที่ดีคือ ที่พักแรม ประเภทโรงแรม

5.3.3 ความคิดเห็นด้วยต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในระดับมากทุกด้าน โดยมีความต้องการในด้านบุคลากรเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการ ตามลำดับ นอกจากนี้ สามารถสรุปความคิดเห็นด้วยต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวมีความต้องการในประเด็นด้านคนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตรในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอาทิตย์ แซ่ย่าง (2553) พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีความต้องการต่อคนในท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญด้านอัธยาศัยและมิตรไมตรีของคนในท้องถิ่นที่ติดต่อกับนักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นักท่องเที่ยวมีความต้องการในประเด็นด้านระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจริญญา ฅพิกุล (2554) พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการจัดการคุณภาพเสียงให้มีความเหมาะสม ชัดเจน และทั่วถึงภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และจัดการคุณภาพเสียงในแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพที่สุด

ด้านการให้บริการ นักท่องเที่ยวมีความต้องการในประเด็นกิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาอาทิตย์ แซ่ย่าง (2553) พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ให้ความสำคัญอย่างมากเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวแสดงออกถึงศิลปะ และวัฒนธรรมของท้องถิ่น มีความงดงาม และมีประวัติความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์

ด้านค่าใช้จ่าย นักท่องเที่ยวมีความต้องการในประเด็นด้านสถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม สาธารณูปโภคต่างๆ มีความเหมาะสม การเดินทางมีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน และความปลอดภัยภายในบริเวณจัดงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อีราวัฒน์ ชมระกา (2553) พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงาน ซึ่งส่วนมากให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบเล็กน้อยเช่นเรื่องห้องน้ำห้องสุขา และ ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยในระดับมาก

ด้านสถานที่ในการจัดงาน นักท่องเที่ยวมีความต้องการในประเด็นด้านราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฉลองศรี พิมลสมพงษ์ และเรณูมาศ มาอ่อน (2553) พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ในด้านการบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มที่มีมาตรฐานการบริการ รวมถึงค่าบริการที่เหมาะสมและยุติธรรม

ด้านการส่งเสริมการตลาด นักท่องเที่ยวมีความต้องการในประเด็นด้านการประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ และการโฆษณาทางโทรทัศน์/วิทยุ รวมถึงสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กุสุมา ภูเสถวี (2553) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรมีการดำเนินงานประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว สื่อหลักที่ใช้คือสื่อมวลชน โดยใช้กลวิธีการประชาสัมพันธ์ โดยการแถลงข่าว การส่งข่าว และการแทรกในรายการผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล ได้แก่ คนในชุมชน บุคคลมีชื่อเสียงของจังหวัด นักท่องเที่ยวผ่านวิธีการบอกปากต่อปาก และสื่ออินเทอร์เน็ต โดยการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดควรเลือกสื่อที่มีความเหมาะสม และมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย

ด้านกระบวนการให้บริการ นักท่องเที่ยวมีความต้องการในประเด็นด้านมีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี และมีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจริญญา ฦพิกุล (2554) พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และคนในชุมชนที่จัดงานภายในแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยวควรมีเจ้าหน้าที่เพียงพอและดูแลนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวก และเกิดระเบียบในการจัดการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว

5.3.4 ความสัมพันธ์ทางด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ และด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน และด้านกระบวนการให้บริการ ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราโมทย์ เลิศจิตรการุณ (2555) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า ซึ่งจะเห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า และสอดคล้องกับการศึกษาของจิตตินันท์ เตชะคุปต์ (2543) พบว่า ช่วงอายุมีผลต่อการรับรู้ในองค์ประกอบของความพึงพอใจเพราะอายุจะเป็นตัวบ่งชี้การพัฒนาในระบบร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาตามสมอง และความคิด ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด และกระบวนการให้บริการ ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราโมทย์ เลิศจิตรการุณ (2555) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และสอดคล้องกับการศึกษาของศศิธร สามารณ (2545) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมและความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาด ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราโมทย์ เลิศจิตรการุณ (2555) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และพนักงาน

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการ ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราโมทย์ เลิศจิตรการุณ (2555) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อยกว่า มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่า

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบในการจัดงานมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้รูปแบบการจัดงาน รวมถึงการถ่ายทอดเอกลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรม และความเป็นอยู่มีการเปลี่ยนแปลง และคลาดเคลื่อนจากอดีต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแหล่งให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องถึงงานประเพณีที่จัดขึ้น

2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุน้อย โสด และมีรายได้ไม่สูง จะมีความต้องการที่มากกว่าคนที่อายุสูงกว่า และสมรส ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะกำลังใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่มากนัก โดยมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารและเครื่องดื่ม ค่าของที่ระลึก และค่าที่พัก น้อยกว่า 3,000 บาท จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลต่างๆ ทำให้การกำหนดราคามีความไม่แน่นอน และการกำหนดราคาที่สูงกว่าปกติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมี

การควบคุมราคาสินค้าหรือบริการต่างๆ โดยมีการร่วมกันกำหนดราคาให้มีความแน่นอน และเหมาะสมกับกำลังการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวมากขึ้น และหลีกเลี่ยงการร้องเรียนจากนักท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

3. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ และเดินทางมากับเพื่อน ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำป้ายสัญลักษณ์ และเผยแพร่เส้นทางที่สามารถมายังสถานที่ท่องเที่ยวในสื่อต่างๆ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทาง และควรมีการปรับปรุงเส้นทางเดินทางให้พร้อมสำหรับ นักท่องเที่ยว

4. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความต้องการในด้านบุคลากรมากที่สุด โดยเน้นที่การให้บริการนักท่องเที่ยวของบุคลากรในพื้นที่เป็นสำคัญ เนื่องจาก นักท่องเที่ยวมีความต้องการให้คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร คนในพื้นที่ให้ คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน และคนในพื้นที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี ดังนั้นผู้ จัดงานในส่วนของภาครัฐ และภาคเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการ ควรมีการจัดการอบรม เพื่อพัฒนา ความรู้ทั้งในส่วนของความเป็นมาของประเพณีที่ถูกต้อง รวมถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดงาน และ กระบวนการในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก และพึงพอใจมากที่สุด โดยนำมาซึ่งการแนะนำ และกลับมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอีกครั้ง

5. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความต้องการในด้าน กระบวนการให้บริการอยู่ในลำดับสุดท้าย โดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านผู้รับผิดชอบคอยให้ ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวน้อยที่สุด รวมถึงนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี ซึ่ง หมายความว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น ยังให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง เห็นได้จาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวมาจากเพื่อน และควรรู้จัก ดังนั้นควรได้รับความ ร่วมมือจากภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อช่วยสนับสนุนด้านงบประมาณในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยว และมีการให้ข้อมูลต่างๆ ของการ จัดงานแก่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความสะดวก และสามารถเก็บเกี่ยว ประสพการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวได้มากที่สุด

6. นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในด้านสถานที่จัดงาน ทั้งในเรื่องของความปลอดภัย ป้ายบอก ทาง และห้องน้ำค่อนข้างมาก เนื่องจากส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวช่วงเทศกาล ทำให้ เกิดความแออัด และสถานที่ท่องเที่ยวไม่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่าง เพียงพอ ดังนั้นภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการควรร่วมมือกันในการประสานงาน และ วางแผนการรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการนักท่องเที่ยวให้ไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่น เพื่อป้องกันปัญหาที่พัก ร้านอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการ และยังเป็นการกระจายรายได้ของ ชุมชนอีกด้วย

5.4.2 ข้อเสนอแนะจากนักวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามควรมีการกระจายการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่มีกิจกรรมอื่นๆ ตลอดระยะเวลาการจัดงาน นอกเหนือจากวันที่จัดงาน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย และได้รับข้อมูลที่ครอบคลุม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ และเป็นแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

2. การทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการศึกษาถึงศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ และพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่ในการจัดงาน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อหาข้อสรุป และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาถึงส่วนประสมทางการตลาด และกลยุทธ์ทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. การทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาใน 2 พื้นที่ คือ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแหล่งอื่นเพิ่มเติม เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน และมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานนำมาปรับปรุง และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และอีกทั้งยังเป็นการรักษาเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งต่อไป

4. การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการให้บริการในแต่ละพื้นที่ รวมถึงจุดเด่น และจุดด้อยของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถนำจุดเด่นมาเพื่อสร้างจุดแข็งในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และนำจุดด้อยมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

5. การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ คือ ภาครัฐภาคเอกชน และผู้ประกอบการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างนี้ รวมถึงคนในชุมชนของแหล่งท่องเที่ยว ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีการให้ส่วนในการให้คะแนนของแต่ละปัจจัย เพื่อวัดระดับศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. (2551). **แผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพมหานคร : กรมการท่องเที่ยว.
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา . (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพมหานคร : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2555). **ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.creativeculturethailand.com/detail_page.php?sub_id=3833
- กิจจา เตชะศิริชนะกุล. (2549). **การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแถบลุ่มแม่น้ำโขง กรณีศึกษา วัดศรีอุบลรัตนาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2533). **การศึกษาเพื่อหาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเยาวชน**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2555). **รูปแบบของการท่องเที่ยว**. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.travel.in.th/th/review/knowledge>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2555). **สถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม**. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://thai.tourismthailand.org>.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2555). **การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยชูยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวปี 2555 เทียวหัวใจใหม่ๆ Amazing Thailand**. ผู้จัดการออนไลน์ : 1 กรกฎาคม 2554.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดเลย. (2555). **งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดเลย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี. (2555). **งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี.
- กุสุมา ภูเสถว์. (2553). **การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว**. วิทยานิพนธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กัญญา พงศ์จันทรเสถียร.(2555). **เที่ยวเมืองไทย**. [ออนไลน์]. ได้จาก :
<http://www.sriayudhya.ac.th/~web/research/index.html>
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว.(2555). **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**. ภาควิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จริญญา ณพิกุล. (2554). **การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อ การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2543). **จิตวิทยาการบริการ**. พิมพ์ ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). **มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของสถาบันวิจัย สภาวะแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์.(2548). **การวางแผนและพัฒนาลาดการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ และเรณูมาศ มาอุ่น. (2553). **การประเมินประสิทธิผลด้านการบริการนักท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคเหนือของประเทศไทย**. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2553. 5-10.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2545). **การตลาดธุรกิจบริการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ช วัล นุช อุ ท ย า น . (2551). **พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว**. [ออนไลน์]. ได้จาก :
<http://touristbehaviour.wordpress.com/1/>
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). **วิถีไทยการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โครงการวิถี ทรศน์.
- นิตา ชัชกุล. (2550). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา อนันต์ไทย. (2537). **การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). **พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด (พิมพ์ครั้งที่ 9)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ประพัทธ์ชัย ไชยนอก. (2553). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาบ้านด่านซ้าย อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญยสถุษฐ์ อเนกสุข. (2542). **การลงทุนทางวัฒนธรรม ศึกษากรณีงานแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี**. ส่วนวิจัยและพัฒนา สถาบันวิจัยศึกษา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ปราโมทย์ เลิศจิตรการุณ. (2550). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระพิมลธรรม แดงทอง. (2548). **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมและเศรษฐกิจตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. งานวิจัย : จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- พัชราภรณ์ ก้อนสี, วัฒนาชัย มาลัย และนันทพร สุทธิประภา. (2554). **การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวโครงข่ายสามพันโบก**. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2012. 122-129.
- ไพฑูรย์ พงศะบุตร และวิลาสวงศ์ พงศะบุตร. (2542). **คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง. (2545). **การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา หมู่บ้านห้วยโป่งผาลาด อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เมทีณี แสงกระจ่าง. (2551). **ประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวปีท่องเที่ยวไทย 2551-2552 ในการฟื้นฟูความเชื่อมั่นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ระพี สาคริก. (2550). **ผลกระทบด้านวัฒนธรรมจากการท่องเที่ยว**. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://rapee.org/rapeearticle2007>
- วิภา ศรีระทุ. (2551). **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี. (2550). **ผลกระทบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม**. จุลสารการท่องเที่ยว.

- วาลิกา แสนคำ. (2545). **การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียงยาง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่**. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วาลิกา แสนคำ. (2545). **การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่**. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณพร วาณิชชานุกา. (2540). **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- วรรณภา วงษ์วานิช. (2539). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระพล ทองมา, วินิตรา สีสพัฒนา และนวนจันทร์ ทองมา. (2554). **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศศิธร สามารถ. (2545). **ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่**. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักขิตานนท์ และ ศุภกร เสรีรัตน์. (2539). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักขิตานนท์, ศุภกร เสรีรัตน์ และองอาจ ปทะวานิช. (2541). **กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด**. กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). **การพัฒนาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). **ความสำคัญของศักยภาพการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). **การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ. ศูนย์บริการวิชาการ
- ส่องบุญ ปักปันเพชร. (2551). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชนเผ่าเข้า (อ้าวเมี่ยน) กรณีศึกษา บ้านห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยรังสิต.

สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2549). **การบริหารท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร : นวตสาร.

สามพร มณีไมตรีจิต.(2539). **บทบาทวัฒนธรรมไทยกับการท่องเที่ยว**. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยนิยมไทย ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สุพรรณิการ์ ขวัญเมืองและเบญจวรรณ โมกมล. (2550). **ศักยภาพและความพร้อมของการท่องเที่ยวเชิงสปาจังหวัดเชียงราย**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สุวัฒน์ จุฑากรณ์ และจริญญา เจริญสุขใส. (2544). **แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (หน่วยที่ 2)**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุรศักดิ์ พิมพ์เสน. (2545). **ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนผู้ไท บ้านโพน**. บทความทางวิชาการไทศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เสรี วงษ์มณฑา. (2542). **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549) **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบ**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). **เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน**. สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย. (2551). **การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย**. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2549). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนรรักษ์ ปัญญาณรงค์. (2542). **ชุมชนทรัพยากรและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม**. เอกสารประกอบการคำสอนสาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อาทิตย์ แซ่อย่าง. (2553). **พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อิรวาวัฒน์ ชมระกา. (2553). กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝ้ายหลวง
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

Belch, G. E., & Belch, M. A. (1993). **Introduction to advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective.** (2nd ed.). Boston: Richard D. Irwin.

Costa & Ferrone.(1995). **Sociocultural Perspectives on Tourism Planning and Development, International Journal of Contemporary Hospitality Management, Vol. 7, No. 7.**

Engel, J. F., Blackwell, R. D., & Miniard, P. W. (1993). **Consumer behavior.** (7th ed.). Fort Worth, TX: The Dryden Press.

Kotler & Keller (2009). **Marketing Management.** 13th ed. Publishing as Prentice Hall. Pearson Education, Inc.

Love lock & Wirtz.(2010). **Service Marketing.** (6th). New Delhi: Prentice Hall.

McIntosh, Robert W ; Goelder, Charles R ; & Ritchie, J.R. Brent. (1995). **Tourism Principles, Practices, Philosophies.** USA.

Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1994). **Consumer behavior.** (5th ed.).

World Economic Forum. 2009. **The Travel & Competitiveness Index: TTCl.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา และ
แบบสัมมนาที่โครงสร้างและแบบสอบถาม

ตารางที่ 52 รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการงานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานีประจำปี 2555

อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

วันพฤหัสบดี ที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2555 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	ผศ.ดร. เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2	นายธนู ประชุมรักษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด อุบลราชธานี
3	นางกัลยานี สุทธิวัตต์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ	อำเภอเมืองอุบลราชธานี
4	นายโชคชัย ตักโพธิ์	อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา อุบลราชธานี	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
5	นางสาวฉัตรสุดา โคตรพัฒน์	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จังหวัดอุบล	สำนักประชาสัมพันธ์เขต
6	คุณประภัสสร อูราสาย	หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนา ชุมชน	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด อุบลราชธานี
7	นายเสรี ทองเลิศ	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	เทศบาลนครอุบลราชธานี
5	นางสาวยุพา ปานรอด	ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี
6	ผศ.ดร.มณูญพงศ์ ศรีวิรัตน์	รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและชุมชน สัมพันธ์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
7	นายมีชัย แต่สุจริยา	คณะกรรมการ	การแสดงทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 53 รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

วันพฤหัสบดี ที่ 19 กรกฎาคม 2555 เวลา 13.00 – 16.00 น.

ณ ห้องประชุมสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นายวชิราวุธ วิเวทไชโย	ปลัดอาวุโส	อำเภอด่านซ้าย
2	นายเพชรตะบอง ไพศุณย์	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอด่านซ้าย	ศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอด่านซ้าย
3	นายอนันต์ มงคลเดช	วัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย	สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย
4	นางสาวชลธิชา เชื้อบุญมี	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ	กรมการพัฒนาชุมชนอำเภอด่านซ้าย
5	นายนิกร ธีญญารักษ์	หัวหน้าฝ่ายข่าว	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อำเภอด่านซ้าย
6	เจ้าพ่อกวนถาวร เชื้อบุญมี	ผู้นำวัฒนธรรมท้องถิ่นอำเภอด่านซ้าย	ชุมชน
7	นางอภิญา กิตติพงษ์	กลุ่มผู้ผลิตของที่ระลึกผีตาโขน	ชุมชน
8	คุณศุภลักษณ์ หิรัญสุทธิ	ร้านศุภลักษณ์จำหน่ายของที่ระลึก	ผู้ประกอบการ
9	คุณภณิภา หล้าแหล่ง	ร้านเจ๊น้อยส้มตำ	ผู้ประกอบการ
10	คุณจิตใส บาลชน	ร้านก๊อฟกาแฟ	ผู้ประกอบการ

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(งานประเพณีแห่เทียนพรรษา 2555 อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

และงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย)

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน (10 หน้า) ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ
1. การตอบแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ ทุกตอน เพื่อให้การวิจัยนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์แท้จริง โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
 2. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น

หากผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับแบบสอบถามชุดนี้ โปรดติดต่อข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา สุคนธ์ศิริกุล สาขาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี หมายเลขโทรศัพท์ 044-224342 หมายเลขโทรสาร 044-224521 และ E-mail kansukan@sut.ac.th

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา สุคนธ์ศิริกุล)
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของภาครัฐและเอกชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20 - 35 ปี

36 - 50 ปี

50 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

หม้าย / หย่า / ร้าง

4. การศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. ตำแหน่งงาน

ภาครัฐ (โปรดระบุ).....

ภาคเอกชน (โปรดระบุ).....

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

น้อยกว่า 5 ปี

5 -9 ปี

10 - 14 ปี

มากกว่า 14 ปี

ส่วนที่ 2 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

2.1 ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว

2.1.1 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

- ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้

-
- ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี

-
- ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม

-
- ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

-
- ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้

-
- ความผูกพันต่อท้องถิ่น

-
- ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
-

2.1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม

- การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

- ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

- ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

- ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

- ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

2.3 การบริหารจัดการ

2.3.1 การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

- การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

- การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่

- การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

2.3.2 การจัดการด้านการท่องเที่ยว

- การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว

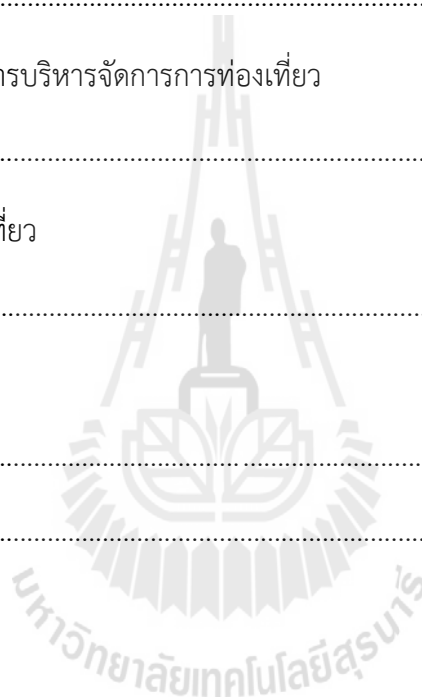
- การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

- การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก

- ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

- ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(งานประเพณีแห่เทียนพรรษา 2555 อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน (7 หน้า) ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
2. การตอบแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย กรุณาตอบคำถามทุกข้อ ทุกตอน เพื่อให้การวิจัยนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์แท้จริง โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น

หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับแบบสอบถามชุดนี้ โปรดติดต่อข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา สุคนธ์สิริกุล สาขาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี หมายเลขโทรศัพท์ 044-224342 หมายเลขโทรสาร 044-224521 และE-mail kansukan@sut.ac.th

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา สุคนธ์สิริกุล)
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20 - 35 ปี

36 - 50 ปี

50 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

หม้าย / หย่า / ร้าง

4. การศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัท

ธุรกิจส่วนตัว

นักเรียน / นักศึกษา

รับจ้างทั่วไป

เกษตรกร

อื่น (โปรดระบุ)

6. รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

น้อยกว่า 10,000 บาท

10,000 - 20,000 บาท

20,001 - 30,000 บาท

มากกว่า 30,000 บาท

7. ภูมิลำเนา

ภายในจังหวัดอุบลราชธานี

ภายนอกจังหวัดอุบลราชธานี คือ จังหวัด.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านเดินทางมาจากภาคใด

☐ ภาคอีสาน	☐ ภาคกลาง
☐ ภาคตะวันออก	☐ ภาคเหนือ
☐ ภาคใต้	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
2. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับงานประเพณีแห่งเทียนพรรษาจากแหล่งใดมากที่สุด

☐ เพื่อน / ญาติ	☐ หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร / คู่มือท่องเที่ยว
☐ โทรทัศน์ / วิทยู / อินเทอร์เน็ต	☐ บริษัททัวร์
☐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	☐ อื่น (โปรดระบุ)
3. พาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางมาร่วมงาน

☐ รถยนต์ส่วนตัว	☐ รถเช่า
☐ รถประจำทาง	☐ อื่น (โปรดระบุ)
4. ท่านวางแผนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้เท่าไร (ค่าเฉลี่ยต่อคนและไม่รวมค่าเดินทาง)

☐ น้อยกว่า 1,000 บาท	☐ 1,000 – 3,000 บาท
☐ 3,001 – 5,000 บาท	☐ มากกว่า 5,000 บาท
5. จุดประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้

☐ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	☐ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี
☐ เพื่อประชุม / สัมมนา / ทำงาน	☐ เพื่อกลับบ้าน / เยี่ยมญาติ
☐ อื่น (โปรดระบุ)	
6. เหตุผลหลักที่มาท่องเที่ยวงานประเพณี

☐ ใกล้ที่พัก	☐ ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน
☐ เส้นทางมายังสถานที่จัดงานสะดวก	☐ เพื่อน / คนรู้จักชักชวน
☐ การประชาสัมพันธ์และข่าวสาร	☐ เป็นคนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
☐ สถานที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ☐ อื่น (โปรดระบุ)	
7. ท่านเดินทางร่วมงานประเพณีกับใคร

☐ เดินทางมาคนเดียว	☐ ครอบครัว
☐ กลุ่มเพื่อน	☐ บริษัททัวร์
☐ อื่น (โปรดระบุ)	

8. ท่านเดินทางไปยังสถานที่ใกล้เคียงใดบ้างนอกเหนือจากสถานที่จัดงาน
- สถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดอุบลราชธานี (โปรดระบุ)
- จังหวัดอื่น ๆ (โปรดระบุ)..... สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
9. กิจกรรมภายในงานใดบ้างที่ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมในงานครั้งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ชมนิทรรศการภาพถ่าย ชูปงาม ยามเทียน เยือนชุมชนคนทำเทียน
- ชมแกะสลักประติมากรรมเทียนนานาชาติ ชมการสาธิตและจำหน่ายสินค้าชุมชน
- ชมการประกวดเทียนพรรษาและงานพาแลง ชมแสงและเสียง ขบวนแห่เทียนกลางคืน
- ชมสาธิตการทอผ้าฝ้ายผ้าไหม ทำดอกผึ้ง อื่น (โปรดระบุ)
10. กิจกรรมนันทนาการที่ท่านทำในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ จ.อุบลราชธานี ครั้งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ชมโบราณสถาน / โบราณวัตถุ
- ชมทรัพยากรธรรมชาติ เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง
- รับประทานอาหาร ถ่ายภาพ
- ชื้อของฝาก / ของที่ระลึก อื่น (โปรดระบุ)
11. ในเวลาที่ท่านมาเที่ยวในสถานที่แห่งนี้ คือวันเวลาในขณะจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- วันที่ 1 สิงหาคม วันที่ 2 สิงหาคม วันที่ 3 สิงหาคม
- วันอื่น ๆ (โปรดระบุ).....
12. ระยะเวลาที่ท่านใช้ในการร่วมกิจกรรมภายในงาน (ไม่นับรวมเวลาเดินทาง)
- น้อยกว่า 5 ชั่วโมง 5 – 8 ชั่วโมง
- 1 วัน 2 วันขึ้นไป
13. ท่านมาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืนหรือไม่ หากท่านพักค้างคืนท่านพักที่ไหน
- ไม่พักค้างคืน พักค้างคืน จำนวน.....วัน.....คืน (โปรดระบุ)
- โรงแรม / รีสอร์ท กางเต็นท์
- บ้านตัวเองหรือคนรู้จัก โฮมสเตย์
- อื่น (โปรดระบุ)
14. ในอนาคตท่านต้องการจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนพรรษาอีกหรือไม่
- ต้องการ ไม่ต้องการ เพราะ.....
15. ท่านจะแนะนำงานประเพณีแห่เทียนพรรษาให้กับผู้อื่นหรือไม่
- แนะนำ ไม่แนะนำ เพราะ.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการให้บริการ					
1. กิจกรรมแสดงถึงความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน					
2. ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน					
3. กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี					
4. ที่พักเพียงพอและเหมาะสม					
5. ร้านอาหารและเครื่องดื่มสะอาด และเพียงพอ					
6. ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีเพียงพอ					
7. ห้องน้ำห้องสุขาในสถานที่จัดกิจกรรมสะอาด/เพียงพอ/สะดวกต่อการใช้งาน					
ด้านค่าใช้จ่าย					
8. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม					
9. ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม					
10. ราคาที่พักมีความเหมาะสม					
11. ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม					
12. ราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม					
13. ค่าบริการเช่ารถขนาดเล็กมีความเหมาะสม					
ด้านสถานที่ในการจัดงาน					
14. การเดินทางมายังสถานที่จัดงานมีความสะดวก					
15. การเดินทางมีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน					
16. มีการจัดสถานที่เพื่อใช้พักผ่อนบริเวณสถานที่จัดงาน					
17. ความสะอาดของสถานที่จัดงาน					
18. ที่จอดรถมีความเพียงพอและเหมาะสม					
19. ความปลอดภัยภายในบริเวณจัดงาน					
20. สถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน					
21. สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก					
22. มีสถานที่ให้บริการด้านอื่นๆ เพียงพอ (ร้านซักรีด ธนาคาร ตู้ ATM เป็นต้น)					
23. สาธารณูปโภคต่างๆ มีความเหมาะสม (ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น)					
24. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม					
25. การจัดสถานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม					

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการส่งเสริมการตลาด					
26. มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน					
27. ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น					
28. มีเจ้าหน้าที่นำเที่ยวภายในบริเวณจัดงาน					
29. การโฆษณาทางโทรทัศน์ / วิทยุ					
30. การโฆษณาผ่านโบรชัวร์ / ใบปลิว					
31. การประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ					
32. การประชาสัมพันธ์แบบด้วยการแถลงข่าว					
ด้านบุคลากร					
33. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร					
34. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว					
35. คนในพื้นที่ดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้น และเต็มใจให้บริการ					
36. คนในพื้นที่ให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน					
37. คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี					
38. มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยอย่างทั่วถึง					
ด้านกระบวนการให้บริการ					
39. มีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว					
40. มีเอกสารแนะนำแผนที่และกิจกรรมภายในงาน					
41. มีการให้ข้อมูลกิจกรรม สถานที่และการแต่งกายขณะเข้าร่วมงาน					
42. มีป้ายบอกทางในบริเวณจุดท่องเที่ยวอย่างชัดเจน					
43. มีกล่องรับความคิดเห็น					
44. มีระบบประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาปรับปรุง					
45. มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี					
46. ระบบสื่อสาร เทคโนโลยีรองรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
47. ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม					
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ					
48. สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี					
49. สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน					
50. อากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ					
51. ระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม					
52. บรรยากาศในการจัดงาน					

แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน (7 หน้า) ประกอบด้วย
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
2. การตอบแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย
กรุณาตอบคำถามทุกข้อ ทุกตอน เพื่อให้การวิจัยนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์แท้จริง โปรดตอบ
แบบสอบถามตามความเป็นจริง
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวม
เท่านั้น

หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับแบบสอบถามชุดนี้ โปรดติดต่อข้าพเจ้า ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา สุคนธ์สิริกุล สาขาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี หมายเลขโทรศัพท์ 044-224342 หมายเลขโทรสาร 044-224521 และE-mail
kansukan@sut.ac.th

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา สุคนธ์สิริกุล)
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

16. เพศ

ชาย

หญิง

17. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20 - 35 ปี

36 - 50 ปี

50 ปีขึ้นไป

18. สถานภาพ

โสด

สมรส

หม้าย / หย่า / ร้าง

19. การศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

20. อาชีพ

รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัท

ธุรกิจส่วนตัว

นักเรียน / นักศึกษา

รับจ้างทั่วไป

เกษตรกร

อื่น (โปรดระบุ)

21. รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

น้อยกว่า 10,000 บาท

10,000 - 20,000 บาท

20,001 - 30,000 บาท

มากกว่า 30,000 บาท

22. ภูมิลำเนา

ภายในจังหวัดเลย

ภายนอกจังหวัดเลย คือ จังหวัด.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

7. ท่านเดินทางมาจากภาคใด
☐ ภาคอีสาน	☐ ภาคกลาง
☐ ภาคตะวันออก	☐ ภาคเหนือ
☐ ภาคใต้	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
8. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับงานประเพณีผีตาโชนจากแหล่งใดมากที่สุด
☐ เพื่อน / ญาติ	☐ หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร / คู่มือท่องเที่ยว
☐ โทรทัศน์ / วิทยู / อินเทอร์เน็ต	☐ บริษัททัวร์
☐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	☐ อื่น (โปรดระบุ)
9. พาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางมาร่วมงานประเพณีผีตาโชน
☐ รถยนต์ส่วนตัว	☐ รถเช่า
☐ รถประจำทาง	☐ อื่น (โปรดระบุ)
10. ท่านวางแผนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้เท่าไร (ค่าเฉลี่ยต่อคนและไม่รวมค่าเดินทาง)
☐ น้อยกว่า 1,000 บาท	☐ 1,000 – 3,000 บาท
☐ 3,001 – 5,000 บาท	☐ มากกว่า 5,000 บาท
11. จุดประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้
-		
--	--
☐ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	☐ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมประเพณี
☐ เพื่อประชุม / สัมมนา / ทำงาน	☐ เพื่อกลับบ้าน / เยี่ยมญาติ
☐ อื่น (โปรดระบุ)	
12. เหตุผลหลักที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีผีตาโชน
☐ ใกล้ที่พัก	☐ ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน
☐ เส้นทางมายังสถานที่จัดงานสะดวก	☐ เพื่อน / คนรู้จักชักชวน
☐ การประชาสัมพันธ์และข่าวสาร	☐ เป็นคนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
☐ สถานที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	☐ อื่น (โปรดระบุ)
7. ท่านเดินทางร่วมงานประเพณีผีตาโชนกับใคร
☐ เดินทางมาคนเดียว	☐ ครอบครัว
☐ กลุ่มเพื่อน	☐ บริษัททัวร์
☐ อื่น (โปรดระบุ)	

23. ท่านเดินทางไปยังสถานที่ใกล้เคียงใดบ้างนอกเหนือจากสถานที่จัดงาน
- สถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดเลย (โปรดระบุ)
- จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก
- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อื่น (โปรดระบุ)
24. กิจกรรมภายในงานใดบ้างที่ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมในงานครั้งนี้
- ชมขบวนแห่ขบวนผีตาโขน ชมการแสดงบนเวที และการประกวดต่างๆ
- เข้าร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ ฟังเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์ / ขบวนแห่กัณฑ์เทศน์
- เข้าร่วมพิธีทำบุญตักบาตร ชมการแสดงสินค้าพื้นเมือง
- อื่น (โปรดระบุ)
25. กิจกรรมนันทนาการที่ท่านทำในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ อ.ด่านซ้าย จ.เลย ครั้งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ชมโบราณสถาน / โบราณวัตถุ
- ชมทรัพยากรธรรมชาติ เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง
- รับประทานอาหาร ถ่ายภาพ
- ซื้อของฝาก / ของที่ระลึก อื่น (โปรดระบุ)
26. ในเวลาที่ท่านมาเที่ยวในสถานที่แห่งนี้ คือวันเวลาในขณะจัดกิจกรรมผีตาโขน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- วันศุกร์ที่ 22 มิ.ย. วันเสาร์ที่ 23 มิ.ย. วันอาทิตย์ที่ 24 มิ.ย.
27. ระยะเวลาที่ท่านใช้ในการร่วมกิจกรรมภายในงาน (ไม่นับรวมเวลาเดินทาง)
- น้อยกว่า 5 ชั่วโมง 5 – 8 ชั่วโมง
- 1 วัน 2 วันขึ้นไป
28. ท่านมาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืนหรือไม่ หากท่านพักค้างคืนท่านพักที่ไหน
- ไม่พักค้างคืน พักค้างคืน จำนวน.....วัน.....คืน (โปรดระบุ)
- โรงแรม / รีสอร์ท
- กางเต็นท์
- บ้านตัวเองหรือคนรู้จัก
- โฮมสเตย์
- อื่น (โปรดระบุ)
29. ในอนาคตท่านต้องการจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวงานประเพณีผีตาโขนอีกหรือไม่
- ต้องการ ไม่ต้องการ เพราะ.....
30. ท่านจะแนะนำงานประเพณีผีตาโขนให้กับผู้อื่นหรือไม่
- แนะนำ ไม่แนะนำ เพราะ.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการให้บริการ					
53. กิจกรรมแสดงถึงความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน					
54. ความน่าสนใจของกิจกรรมภายในงาน					
55. กิจกรรมในงานแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี					
56. ที่พักเพียงพอและเหมาะสม					
57. ร้านอาหารและเครื่องดื่มสะอาด และเพียงพอ					
58. ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีเพียงพอ					
59. ห้องน้ำห้องสุขาในสถานที่จัดกิจกรรมสะอาด/เพียงพอ/สะดวกต่อการใช้งาน					
ด้านค่าใช้จ่าย					
60. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีความเหมาะสม					
61. ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชม					
62. ราคาที่พักมีความเหมาะสม					
63. ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม					
64. ราคาจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีความเหมาะสม					
65. ค่าบริการเช่ารถขนาดเล็กมีความเหมาะสม					
ด้านสถานที่ในการจัดงาน					
66. การเดินทางมายังสถานที่จัดงานมีความสะดวก					
67. การเดินทางมีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน					
68. มีการจัดสถานที่เพื่อใช้พักผ่อนบริเวณสถานที่จัดงาน					
69. ความสะอาดของสถานที่จัดงาน					
70. ที่จอดรถมีความเพียงพอและเหมาะสม					
71. ความปลอดภัยภายในบริเวณจัดงาน					
72. สถานที่จัดงานอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชน					
73. สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียงอื่นได้สะดวก					
74. มีสถานที่ให้บริการด้านอื่นๆ เพียงพอ (ร้านซักรีด ธนาคาร ตู้ ATM เป็นต้น)					
75. สาธารณูปโภคต่างๆ มีความเหมาะสม (ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น)					
76. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเป็นระเบียบ สวยงาม					
77. การจัดสถานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม					

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการส่งเสริมการตลาด					
78. มีกิจกรรมเสริมอื่นๆที่น่าสนใจภายในบริเวณจัดงาน					
79. ของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น					
80. มีเจ้าหน้าที่นำเที่ยวภายในบริเวณจัดงาน					
81. การโฆษณาทางโทรทัศน์ / วิทยุ					
82. การโฆษณาผ่านโบรชัวร์ / ใบปลิว					
83. การประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อ					
84. การประชาสัมพันธ์แบบด้วยการแถลงข่าว					
ด้านบุคลากร					
85. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร					
86. คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว					
87. คนในพื้นที่ดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้น และเต็มใจให้บริการ					
88. คนในพื้นที่ให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน					
89. คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานประเพณี					
90. มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยอย่างทั่วถึง					
ด้านกระบวนการให้บริการ					
91. มีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว					
92. มีเอกสารแนะนำแผนที่และกิจกรรมภายในงาน					
93. มีการให้ข้อมูลกิจกรรม สถานที่และการแต่งกายขณะเข้าร่วมงาน					
94. มีป้ายบอกทางในบริเวณจุดท่องเที่ยวอย่างชัดเจน					
95. มีกล่องรับความคิดเห็น					
96. มีระบบประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาปรับปรุง					
97. มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี					
98. ระบบสื่อสาร เทคโนโลยีรองรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
99. ระยะเวลาในการจัดงานมีความเหมาะสม					
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ					
100. สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี					
101. สภาพอากาศเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมภายในงาน					
102. อากาศสดชื่น และไม่มีมลพิษ					
103. ระดับเสียงที่ใช้บริเวณจัดงานมีความเหมาะสม					
104. บรรยากาศในการจัดงาน					

ภาคผนวก ข

คุณภาพของเครื่องมือ

ตารางที่ 54 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

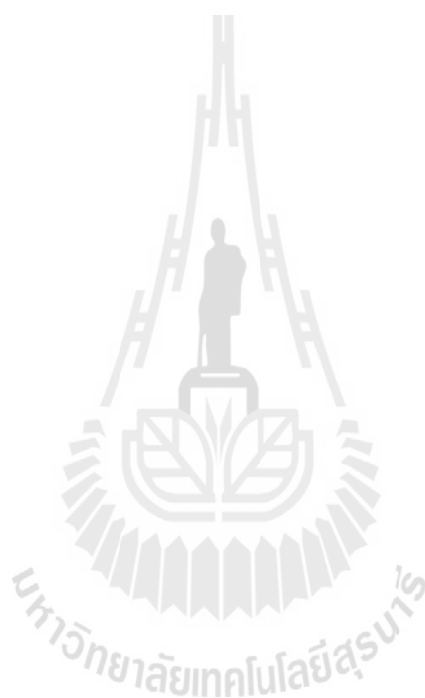
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
ความต้องการนักท่องเที่ยวน		
1. ด้านการให้บริการ		
1	.641	
2	.701	
3	.765	
4	.694	
5	.758	
6	.703	
7	.720	
รวม		0.838
2. ด้านค่าใช้จ่าย		
8	.585	
9	.742	
10	.761	
11	.777	
12	.816	
13	.660	
รวม		0.814
3. ด้านสถานที่ในการจัดงาน		
14	.625	
15	.764	
16	.783	
17	.819	
18	.707	
19	.777	
20	.698	
21	.644	
22	.798	
23	.717	
24	.640	
25	.692	
รวม		0.915

ตารางที่ 54 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด		
26	.690	
27	.702	
28	.829	
29	.857	
30	.860	
31	.772	
32	.710	
รวม		0.885
5. ด้านบุคลากร		
33	.718	
34	.757	
35	.907	
36	.834	
37	.740	
38	.694	
รวม		0.862
6. ด้านกระบวนการให้บริการ		
39	.790	
40	.851	
41	.856	
42	.796	
43	.792	
44	.739	
45	.841	
46	.804	
47	.314	
รวม		0.912

ตารางที่ 54 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (ต่อ)

7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ		
48	.798	
49	.895	
50	.812	
51	.722	
52	.821	
รวม		0.868

The logo of Sakon Nakhon Rajabhat University is a large, faint watermark in the background. It features a central figure of a person standing on a pedestal, surrounded by a circular emblem with a lotus flower. The text 'มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี' (Mahavithayalai Techno Suranari) is written in a circular path around the bottom of the emblem.

ภาคผนวก ค

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

ตารางที่ 55 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการในการให้บริการของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้าน กระบวนการใน การให้บริการ	ต่ำกว่า 20 ปี	20-35 ปี	50 ปีขึ้นไป	36 – 50 ปี
	— x		3.95	3.66	3.38
ต่ำกว่า 20 ปี	3.95		.259	.137	.021*
20-35 ปี	3.66			.652	.305
50 ปีขึ้นไป	3.38				.990

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 56 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการในการให้บริการของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับการศึกษา	ด้านกระบวนการใน การให้บริการ	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	— x		3.92	3.60
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.92		.058	.019*
ปริญญาตรี	3.60			.527

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 57 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการในการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	ด้านกระบวนการในการให้บริการ	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
	— x	3.86	3.56	3.39	3.38
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.86		.133	.068	.016*
10,001-20,000 บาท	3.56			.849	.746
20,001-30,000 บาท	3.39				.953

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 58 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้านการให้บริการ	ต่ำกว่า 20 ปี	50 ปีขึ้นไป	20-35 ปี	36 – 50 ปี
	— x	4.01	3.96	3.93	3.64
ต่ำกว่า 20 ปี	4.01		.996	.929	.044*
50 ปีขึ้นไป	3.96			.999	.420
20-35 ปี	3.93				.093

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 59 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงานของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้านสถานที่ในการจัดงาน	ต่ำกว่า 20 ปี	50 ปีขึ้นไป	20-35 ปี	36 - 50 ปี
	\bar{x}		4.08	3.91	3.83
ต่ำกว่า 20 ปี	4.08		.852	.176	.009*
50 ปีขึ้นไป	3.91			.977	.558
20-35 ปี	3.83				.416

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 60 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้านการส่งเสริมการตลาด	ต่ำกว่า 20 ปี	50 ปีขึ้นไป	20-35 ปี	36 - 50 ปี
	\bar{x}		4.05	3.98	3.81
ต่ำกว่า 20 ปี	4.05		.991	.327	.010*
50 ปีขึ้นไป	3.98			.882	.274
20-35 ปี	3.81				.259

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 61 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้าน กระบวนการ ให้บริการ	ต่ำกว่า 20 ปี	50 ปีขึ้นไป	20-35 ปี	36 – 50 ปี
	\bar{x}		4.15	3.94	3.75
ต่ำกว่า 20 ปี	4.15		.895	.090	.005*
50 ปีขึ้นไป	3.94			.898	.421
20-35 ปี	3.75				.471

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 62 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

สถานภาพ	ด้านการให้บริการ	หม้าย/หย่า/ร้าง	โสด	สมรส
	\bar{x}		4.10	3.97
หม้าย/หย่า/ร้าง	4.10		.881	.298
โสด	3.97			.022*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 63 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงานของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

สถานภาพ	ด้านสถานที่ในการจัดงาน	หม้าย/หย่า/ร้าง	โสด	สมรส
	\bar{x}			
	\bar{x}	4.13	3.93	3.69
หม้าย/หย่า/ร้าง	4.13		.429	.083
โสด	3.93			.013*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 64 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

สถานภาพ	ด้านการส่งเสริมการตลาด	หม้าย/หย่า/ร้าง	โสด	สมรส
	\bar{x}			
	\bar{x}	4.19	3.89	3.65
หม้าย/หย่า/ร้าง	4.19		.576	.183
โสด	3.89			.033*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 65 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	ด้านการให้บริการ	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
	- X	4.00	3.88	3.80	3.58
น้อยกว่า 10,000 บาท	4.00		.768	.582	.026*
10,001-20,000 บาท	3.88			.971	.278
20,001-30,000 บาท	3.80				.650

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 66 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงานของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	ด้านสถานที่ในการจัดงาน	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
	- X	3.96	3.84	3.84	3.52
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.96		.737	.872	.017*
10,001-20,000 บาท	3.84			1.000	.235
20,001-30,000 บาท	3.84				.326

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 67 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวงานประเพณีบุญหลวงและผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	ด้านการส่งเสริมการตลาด	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
	\bar{x}	3.96	3.75	3.68	3.57
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.96		.109	.089	.014*
10,001-20,000 บาท	3.75			.705	.309
20,001-30,000 บาท	3.68				.582

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 68 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้านการให้บริการ	ต่ำกว่า 20 ปี	20-35 ปี	50 ปีขึ้นไป	36 - 50 ปี
	\bar{x}	4.01	3.86	3.85	3.69
ต่ำกว่า 20 ปี	4.01		.303	.697	.010*
20-35 ปี	3.86			1.000	.218
50 ปีขึ้นไป	3.85				.698

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 69 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้านค่าใช้จ่าย	ต่ำกว่า 20 ปี	50 ปีขึ้นไป	20-35 ปี	36 – 50 ปี
	\bar{x}	4.05	3.83	3.80	3.75
ต่ำกว่า 20 ปี	4.05		.444	.020*	.025*
50 ปีขึ้นไป	3.83			.996	.961
20-35 ปี	3.80				.964

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 70 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงานของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้านสถานที่ในการจัดงาน	ต่ำกว่า 20 ปี	20-35 ปี	50 ปีขึ้นไป	36 – 50 ปี
	\bar{x}	4.00	3.74	3.70	3.64
ต่ำกว่า 20 ปี	4.00		.023*	.226	.006*
20-35 ปี	3.74			.995	.731
50 ปีขึ้นไป	3.70				.980

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 71 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้านการส่งเสริมการตลาด	ต่ำกว่า 20 ปี	50 ปีขึ้นไป	20-35 ปี	36 - 50 ปี
	- x		3.96	3.81	3.73
ต่ำกว่า 20 ปี	3.96		.859	.155	.008*
50 ปีขึ้นไป	3.81			.965	.483
20-35 ปี	3.73				.351

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 72 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ด้านกระบวนการให้บริการ	ต่ำกว่า 20 ปี	20-35 ปี	50 ปีขึ้นไป	36 - 50 ปี
	- x		4.07	3.70	3.68
ต่ำกว่า 20 ปี	4.07		.007*	.182	.000*
20-35 ปี	3.70			.999	.148
50 ปีขึ้นไป	3.68				.663

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 73 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับการศึกษา	ด้านการส่งเสริมการตลาด	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	\bar{x}	—	3.92	3.70
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.92		.015*	.025*
ปริญญาตรี	3.70			.606

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 74 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการในการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับการศึกษา	ด้านกระบวนการในการให้บริการ	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	\bar{x}	—	3.94	3.67
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.94		.022*	.011*
ปริญญาตรี	3.67			.549

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 75 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	ด้านการส่งเสริมการตลาด	เกษตรกร	ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง ทั่วไป	นักเรียน/ นักศึกษา	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท
	\bar{x}						
	\bar{x}	3.93	3.84	3.81	3.80	3.68	3.41
เกษตรกร	3.93		.658	.602	.523	.219	.021*
ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.84			.842	.717	.148	.003*
รับจ้างทั่วไป	3.81				.973	.419	.032*
นักเรียน/นักศึกษา	3.80					.226	.005*
ธุรกิจส่วนตัว	3.68						.064

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 76 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ย	ด้านการให้บริการ	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001- 20,000 บาท	20,001- 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
	\bar{x}	3.95	3.83	3.80	3.65
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.95		.477	.456	.008*
10,001-20,000 บาท	3.83			.987	.292
20,001-30,000 บาท	3.80				.646

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 77 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านสถานที่ในการจัดงานของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ย	ด้านสถานที่ในการจัดงาน	น้อยกว่า 10,000 บาท	20,001-30,000 บาท	10,001-20,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
	\bar{X}	3.88	3.77	3.72	3.55
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.88		.798	.285	.009*
20,001-30,000 บาท	3.77			.977	.368
10,001-20,000 บาท	3.72				.453

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 78 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ย	ด้านการส่งเสริมการตลาด	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
	\bar{X}	3.88	3.68	3.63	3.58
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.88		.040*	.043*	.008*
10,001-20,000 บาท	3.68			.681	.397
20,001-30,000 บาท	3.63				.737

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 79 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกระบวนการให้บริการของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ย	ด้านกระบวนการให้บริการ	น้อยกว่า 10,000 บาท	20,001-30,000 บาท	10,001-20,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
	\bar{x}	3.92	3.61	3.61	3.45
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.92		.132	.023*	.002*
20,001-30,000 บาท	3.61			1.000	.807
10,001-20,000 บาท	3.61				.712

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

